

V Ribnici slavila 9. brigada

Mladi nadaljujejo tradicije NOV - 9. brigada je varovala tudi Kočevski zbor med zasedanjem - V Srbskih Moravicah je grobišče 22 padlih borcev in starešin 9. brigade

Proslava 37-letnice Zapadno dolenskega odreda in 36-letnice 9. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade je bila 15. septembra v Ribnici. Udeležili so se je preživeli borci teh enot, predstavniki občin in družbeno-političnih organizacij občin Ribnica, Kočevje in Grosuplje, delegacije ZZB hrvatskih občin Delnice in Vrhovsko, predstavniki 18. divizije, Ljubljanske armadne oblasti ter vojaških enot iz Novega mesta in Ribnice.

O zgodovini oz. bojni poti 9. brigade in Zapadno dolenskega odreda, iz katerega je bila 12. septembra 1943 v Kočevju ustanovljena 9. brigada, je na svečanosti govoril medvojni komandant 9. brigade Alojz Bele. Od ustanovitve do konca vojne je brigada prehodila 2.600 km dolgo pot. V brigadi je bilo - daljši ali krajši čas - 2.000

borcev. V bojih je bilo polovico ranjenih, mrtvih pa okoli 200.

SREČANJE BORCEV DEVETE - V Ribnici so se srečali v nedeljo borci 9. brigade. Spregovoril jim je tudi nekdanji komandant te brigade Alojz Bele. (Foto: J. Primc)

V imenu enote, ki nadaljuje tradicije 9. brigade je spregovoril Vukoje Mrdaković, ki je obljubil, da bo ta enota zvesto negovala in nadaljevala tradicije. Borci brigade je pozdravil še predsednik občinske skupščine Ribnica Stane Kromar.

PRIPRAVE NA NOVO SREDNJEOROČNO OBDOBJE

Na torkovi seji čimomalskega izvršnega sveta je beseda tekla o analizi poslovnega uspeha v letošnjem prvem polletju. Govor je bil tudi o oceni uresničevanja družbenega plana občine v obdobju 1976 - 1979.

Posebno pozornost pa so posvetili predlogu smernic za pripravo družbenega plana občine za naslednje srednjeročno obdobje. Člani izvršnega sveta so se seznanili tudi s pripravami na sklepno vajo akcije „Nič nas ne sme presenetiti“.

Na svečanosti so počastili z enominutnim molkom spomin na padle in umrle pripadnike obeh partizanskih enot. Delegaciji sta položili tudi venca k spomeniku padlim v Makoši in k spomeniku v Ribnici.

V kulturnem delu programa so nastopili: delavska godba iz Ribnice, nonet „Vitra“ (ki je zapel tudi Pesem 9. brigade „Komandant naš tovariš Mile in komisar naš Franci v boj nas železni vodita...“), moški pevski zbor „Lončar“ iz Dolenje vasi, harmonikarski orkester Glasbene šole Ribnica, folklorni skupini iz Dolenje vasi in iz osnovne šole Kočevje, recitatorji osnovnih šol Ribnica in Kočevje ter člani dramske sekcije vojaškega kluba. V domu JLA pa so za to priložnost pripravili razstavo fotografij o bojni poti ZDO in 9. brigade.

J. PRIMC

PRIZNANJE BORCEM - V imenu enote, ki nadaljuje tradicije 9. brigade, je Vukoje Mrdaković podelili priznanja in skromna darila narodnemu heroju Vinku Robeku (na fotografiji), ki je bil tudi namestnik komandanta brigade; komandantu Alojzu Beletu in komisarju Franciju Kolarju. (Foto: Primc)

Bitke ne dobivajo le štabi

Medobčinski svet ZK za Dolenjsko kritično ocenil gospodarske rezultate

Medobčinski svet ZK na Dolenjsko je 17. septembra v Novem mestu na seji, ki so se je udeležili tudi člani njegove komisije za družbenoekonomske odnose, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šali in podpredsednik republiške skupščine Ludvik Golob, sprejel oceno sprotih in zaostrenih gospodarskih tokov in pozval komuniste v vseh štirih občinah dolenske regije, da se še bolj zavže in odgovorno vključijo v stabilizacijska prizadevanja.

Razpravo na tej seji so odprli na polletne rezultate, ki kažejo, da v poslovanju še marsikje škripa, delno zaradi objektivnih in delno zaradi človeških razlogov. Slabosti so pri pridobivanju in razporejanju do-

hodka, pri čemer zaskrbljuje podatek, da namenja dolensko gospodarstvo za lasten razvoj komaj 7,9 odstotka ustvarjenega dohodka ali več kot 3 odstotke manj, kot je republiško povprečje. Kar polovica

gospodarskih organizacij na tem območju namreč še vedno posluje na meji rentabilnosti.

Po mnenju sekretarja medobčinskega sveta ZK Lojzeta Šterka bi morali biti komunisti pobudniki za učinkovito izkoreninjenje žarišč najrazličnejših slabosti. Pa ne samo to, doseči bi morali, da bi razprave pritegnile slehernega zaposlenega, ne pa se zoževale na strokovne kolegije, delavske svete in sploh ostajale v ozkih krogih. „Ob premajhni budnosti je marsikaj ušlo z vajeti in kontrole, že samo ugotovitev, da se je število zaposlenih povečalo bolj, kot je bilo napisano v načrtih, pove, da imamo opraviti z ekstenzivnim gospodarjenjem,“ je poudaril Šterk.

Ludvik Golob je menil, da bi morali bitko za stabilizacijo zastaviti tako, da bo to splošno ljudsko

(Nadaljevanje na 4. strani)

Hud krvni davek Kozjancev

Jutri in v soboto prireditve v čast 35-letnice Kozjanskega odreda, borcev in aktivistov - Desant nad Silovcem

Letošnji prireditelji shoda borcev Kozjanskega odreda in aktivistov v Brežicah se bodo za konec tedna vsekakor izkazali. Osrednja slovesnost bo v soboto ob 10.30 uri v Silovcu nad Sromljami.

Za slavnostnega govornika je napovedan predsednik republiškega odbora Zveze združenih borcev NOV Janez Vipotnik. Pozornost obiskovalcev bo prav gotovo pritegnila velika vaja teritorialnih enot. Pred-

viden je namreč pravcati padalski desant.

Predsednik brežiške občinske organizacije Milan Kostevc je za to priložnost pripravil kratek oris kozjanskega narodnoosvobodilnega boja. Po naslovu torej skromno, v resnici pa 75 strani obsegaajočo knjižico, ki je doslej nedvomno najboljše prikaz hudega krvnega davka in trpljenja Kozjancev v boju z okupatorjem in njegovimi hlapci. Kot je uvodoma z rdečimi črkami poudarjeno, je Kozjansko dalo naši borbi preko 7.000 borcev za svobodo, od tega jih je 1.237 padlo, 419 jih je bilo ustrelenih kot talci, 572 pa jih je umrlo v tujini.

Prireditve se pričenjajo jutri s celodnevni pohod mladine s Kozjanskega v Sromljah. Zvečer ob 19. uri bo tam skupni taborni ogenj borcev in mladine.

A. Z.

SLOVESNO V POGONIKU

V sklop partizanskih napadov na prometne zveze v Sloveniji sodi tudi znana akcija, ki so jo partizani izvedli 20. septembra 1944 v Pogoniku pri Litiji. V spomin na ta dogodek bodo v Pogoniku in Litiji izvedli vrsto prireditev, osrednja proslava pa bo v nedeljo, 23. septembra, ob 11. uri. Tedaj bodo v Pogoniku odkrili spominsko obeležje, slavnostna govornika pa bosta Viktor Avbelj, predsednik predsedstva SR Slovenije, in generalpolkovnik Franc Poglajen-Kranjc.

VREME
Vremenostovci ljubljanskega meteorološkega zavoda napovedujejo, da se bo vreme proti koncu tedna poslabšalo in da bodo Slovenijo zajele padavine in ohladitve.

Odprli Krkin obrat v Srbiji

Nov primer medrepubliškega sodelovanja: predelava zeli v Svrlijgu

Minuli petek so v Svrlijgu pri Nišu odprli nov obrat Krkinega tozda Zelišča. Tovarna bo predelovala zdravilne zeli in gozdne plodove; v njej bo zaposlenih blizu 100 ljudi. Naložba je veljala nekaj več kot 52 milijonov dinarjev.

Denar so poleg Krke prispevali sklad za nerazvita območja SR Srbije. Niška kreditna banka in izvajalec. Računajo, da bo že prihodnje leto za več kot 100 milijonov dinarjev skupnega dohodka. Več kot polovico bodo izvozili.

Območje Svrlijga slovi od nekdaj po zdravilnih zeliščih in surovinah za farmacevtsko proizvodnjo. Novomeška Krka je tam že pred 13 leti ustanovila odkupno postajo. Zaradi povečanega odkupa so začeli razmišljati o samostojnem obratu, s čimer bi zmanjšali transportne stroške in zaposlili prebivalce Svrlijga, ki so doslej morali s trebuhom za kruhom v tujino ali velika mesta.

V novem obratu bodo čistili, rezali in mleli razen zelišč tudi sadje in zelenjavo, predelovali gozdne plodove, zlasti gobe, zbirali in ohlajevali polže, pripravljali in pakirali nairazličnejše čaje itd.

PREDELAVA BLIŽE K SUROVINI - Gostje so si v novem Krkinem obratu z zanimanjem ogledali mlečne šipke, naravne surovine, s katero je bogata okolica Svrlijga. (Foto: Katja Štimac)

„Apetiti“ dušijo gospodarstvo

Gospodarska zbornica: čimprej pravično urediti ekonomske odnose s tujino in ukrotiti prevelike „apetite“ na negospodarskem področju, kajti nelikvidnost trka na duri

Izvršni odbor Medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko je 14. septembra obravnaval teze za spremembo režima, ki uravnava ekonomske odnose s tujino, ter rezultate v gospodarstvu za prvo polletje 1979. Skrbi predvsem to, da gospodarstvu ob vse večji nelikvidnosti primanjkuje denarja, negospodarstvo pa tega ne občuti.

„Lahko smo zaskrbljeni, ker sredi septembra začnemo razpravo o tezah za spremembo sistema, ki pripadajo vrsti novosti v devizni režim, ko bi morali že trdno vedeti, na kaj lahko računamo v prihodnjem letu. Zdaj večina delovnih organizacij že sklepa pogodbe s tujino in planira za

leto 1979, pa vse skupaj stoni na predvidevanjih.“ Taka je bila ocena ob tem, da so teze sicer podprli in menili, da bi jih z nekaj popravki in dopolnitvami morali čimprej uresničiti.

Navajali so vrsto primerov dolenskih izvoznikov, ki so se ob zdaj-

šnjem neustreznem sistemu znašli v težavah. Z obširnejšo analizo stanja izvoza in uvoza v vsaki dolenski delovni organizaciji bodo ekonomske odnose s tujino ponovno obravnavali.

Ob oceni poslovnih uspehov v prvi polovici letošnjega leta pa so menili, da je potrebno ob dejstvu, da je med 176 gospodarskimi organizacijami v štirih dolenskih občinah polletna bilanca pri 9 kolektivih negativna, pozvati izvršne svete občin, naj pripravijo in predložijo

(Nadaljevanje na 4. strani)

V Krškem zvezne tekme oračev

Bogat tridnevni spored

Jutri in v soboto bodo Krčani prireditelji enainvajsetega zveznega tekmovanja oračev. Pokrovitelj je slovenski izvršni svet. Uradna otvoritev tekmovanja bo v soboto ob 8. uri na obratu Zadovinec, 3 kilometre pred Krškim ob odcepu za avto cesto, sam začetek tekmovanja pa je napovedan za 9. uro.

Za tekmovalce se pričinja delo že jutri, ko se bodo pomerili v teoretičnem znanju. Ponavadi je posebno med kmetovalci največ zanimanja za tekmovanje v oranju in spretnosti vožnji. Kaj videti bo v soboto domača ves dan: od devete do 15. ure. Domačini, predvsem Mercator, krški Agrokombinat, bodo nedvomno potrdili sloves dobrih prirediteljev: v nedeljo ob 12.30 uri naj bi bil v več kot 500 letnem Krškem prvacati kmečki praznik s povorko.

V tridnevnem sporedu bodo prikazale svoje delo pionirske strojne sekcije šolskih zadrug, raketarji in še kdo. Od jutri dalje bo delala vse tri dni v krškem Delavskem domu posebna informacijska pisarna.

A. Z.

DOKLOVA ZA LAS OB MEDALJI

Med tremi novomeškimi udeleženci mediteranskih iger v Splitu je prva startala telovadka Jasna Dokl. Lahko zapišemo, da je imela veliko smole, saj se je v ekipnem delu prvenstva našim dekletom izmuznila medalja za borih 0,20 točke, v mnogobojju pa je Jasna zasedla četrto mesto. Tudi tu je bila zelo blizu bronastega obličja, saj jo je od tretje uvrščene Španke delilo le 0,15 točke.

SPET POJDEMO BRAT - Na kmetih so najlepša tri opravila: žetev, košnja in trgatav. Če pa bi se ta tri postavila ob bok, bi skoraj zagotovo končali v zidani. Fran Levstik, ki se tudi ni otepal kozarca, je zapisal, da ga „Dolenjec ne pije nikoli tako rad kakor jeseni, nikoli se mu ga tako malo ne smili.“ In stari Bojec v znamenitem Popotovanju iz Litije do Cateža je pisatelju tudi pjasnil dolenske vinske lastnosti: „To je tako. Kako bo človek jeseni brez vina? Zakaj pa sem trpel in guzo napejal? Poleti je voda dobra; jeseni bi je ne pil za ne vem kaj. Vsacemu najbolj prav služi tako, kakor je vaju. Vse leto sem upal: zdaj sem dežja prosil, zdaj sem se ga bal, posebno v strahu bil za voljo toče; pa bi še ne smel vedeti, kakovo slast ima? E, pojte, pojte!“ Starega Bojca in Levstika že dolgo krije zemlja, njune besede pa so vsaj na Dolenjskem ohranile veljavo do danes, ko vneto pripravljamo vinsko posodo. Spet pojdemo brat.

ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Vitka palača ob new-yorski Vzhodni reki in debela kupola osrednje dvorane svetovne organizacije gostita predstavnike malone vsega človeštva, ki so se zbrali na 34. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov.

Dnevni red je obsežen, kakor je v navadi, kadar zaseda svetovni parlament. Na njem so nekatera življenjsko pomembna vprašanja razvoja in mednarodnih odnosov nasploh – toda nihče si ne dela kake posebne utvare, da bo mogoče na sedežu Združenih narodov to pot doseči kaj izjemno presenetljivo novega.

Zaseda svetovni parlament

Za opazovalce bo predvsem zanimivo videti, kako se bo v veliko dvorano Generalne skupščine prenesel duh nedavno končane šeste konference predsednikov držav ali vlad neuvrščenih dežel v Havani.

Tu so zastavili najširši program dejavnosti tako na političnem kot na ekonomskem področju, ki naj spremeni odnose in prispeva k temu, da bi bil ta svet varnejši, bolj pošten in manj pristranski za veliko večino ljudi.

Havanski šesti vrh neuvrščenih je kajpak še vedno predmet poglobljenih analiz in ocen in to še toliko bolj, ker je bila pravkar minula konferenca neuvrščenih po splošni sodbi doslej najbolj razburljivo sramo tretjega sveta. To je bil precej očiten spopad med dvema pogledoma na stvar neuvrščenih, med katerimi je vendarle prevladal zmernejši, treznejši.

Generalna skupščina Združenih narodov bo v nekem smislu nadaljevanje razprav iz Havane, čeprav zelo verjetno neobremenjena z nekaterimi temami, ki so v kubanski prestolnici minule dni tako zelo burile duhove – položaj Egipta v neuvrščeni družini in status Kampučije na primer.

Prav zato se bo lahko svetovni parlament toliko bolj posvetil tistim najbolj usodnim vprašanjem, ki so na

dnevnem redu že nekaj let: predvsem novemu mednarodnemu ekonomskemu redu in vedno globljemu jezu, ki deli razvite od nerazvitih, zadregam okoli razorožitve in drugim.

Za neuvrščene prihaja to zasedanje ob pravem času, saj bodo lahko nastopili na njem s havanskimi sklepi in izkušnjami, programom, ki je dovolj akcijski, da bo lahko konkretno prispeval k razpravam ob Vzhodni reki.

Združeni narodi so kajpak še vedno, in bodo bržkone tudi ostali še lep čas, zelo nepopolno delujoč mehanizem, v katerem prevladujejo interesi velikih. To še posebej velja za njegove osrednje organe, kakršen je, denimo, Varnostni svet, v katerem imajo velike sile pravico veta, ki ga drugi nimajo.

Toda tudi tako nepopolno telo vendarle lahko prispeva svoj delež k boljšemu sožitju med narodi in jim, četudi vseskozi v omejenem obsegu, pomaga k hitrejšemu razvoju ter napredku. To pričakujejo tudi od tokratnega zasedanja Generalne skupščine.

OBISK MALIJSKEGA PREDSEDNIKA

Predsednik afriške republike Mali general Moussa Traore, ki je prišel k nam s sprogo na povabilo predsednika republike, se je sestel s svojim gostiteljem v Splitu.

Državnika sta v svojih pogovorih predvsem izrazila zadovoljstvo nad sklepi šeste konference neuvrščenih na vrhu in se dalj časa zadržala pri dvostranskih odnosih med državama. Te sta ocenila kot dobre, pri čemer sta menila, da bi kazalo še posebej hitreje razvijati gospodarsko sodelovanje. To namreč krepko zaostaja za političnim, kar bo treba popraviti.

Mali in Jugoslavija sta navezali stike že zelo zgodaj po razglasitvi malijske neodvisnosti in predsednik republike Tito je bil v začetku šestdesetih let prvi tuj državnik, ki je obiskal to zahodnoafriško deželo po razglasitvi njene neodvisnosti.

JANEZ ČUČEK

DRŽAVNIŠKI OBISK – predsednik Tito in malijski predsednik Moussa Traore med igranjem državnih himen pred vilo Dalmacija v Splitu. (Telefoto: Tanjug)

Kako zajezi rast „aparata“?

Samoupravne interesne skupnosti, ki zaposlujejo že 6.000 ljudi, so od občinskih uprav prevzele del nalog, kljub temu pa se je število upravnih delavcev v 8 letih povečalo kar za 95 odstotkov – Parkinsonov zakon očitno velja – vsaj pri nas

Znano je, da smo do srede lanskega leta na vrat na nos ustanavljali samoupravne interesne skupnosti, nato pa tako rekoč čez noč začeli kritizirati njihovo delovanje. Najglasnejši kritiki so bili isti ljudje, ki so se prej najbolj goreče zavzemali za širjenje mreže SIS, ki so pisali zakone o njihovem ustanavljanju in jih s predpisi usmerjali na pot institucionalizma. Po kratkem oklevanju je tudi občinska in republiška državna uprava priznala, da vsa dela, ki jih je prej opravljala za družbene in nekatere druge dejavnosti, prenaša na SIS, s tem pa je nanje, razumljivo, začela prenašati tudi svoj „stil“ dela.

In tako so se neizkušeni organi SIS naenkrat znašli pred mnogimi zapletenimi finančnimi in administrativnimi deli in bili, kajpak, prisiljeni pohiteti z organiziranjem lastnih strokovnih oziroma administrativnih služb, v katerih so zaposlovali predvsem ljudi iz državne uprave, s tem da so jim zagotovili večje osebne dohodke. Tako imamo zdaj v naši republiki nad tisoč SIS, v njihovih strokovnih službah pa dela okrog 6000 ljudi s povprečnim mesečnim neto OD nad 10.000 dinarjev. Hkrati se je povečalo število zaposlenih v upravi – pogosto z utemeljitvijo, da ima zaradi ustanavljanja SIS mnogo več dela – in sicer od 9.308 v letu 1970 na 18.199, to je za 95,5 %, v letu 1978.

Kritika pretiranega zaposlovanja v SIS in državni upravi je upravičena, vendar gre tu samo za posledice, ne pa za vzroke odstopanja od ustavne zasnove SIS. Ni prav, da vse SIS trpamo

bodo njihove skupščine o tem odločale kot nekakšni novi organi oblasti. Proučujejo pa tudi odnos med strokovnimi službami SIS in državno upravo, zato da bi pravilno razmejili pristojnosti. Menijo, da bi večino del za potrebe SIS morale opravljati sedanje ustanove in službe, kakor tudi strokovne službe uporabnikov in dajalcev storitev.

Odgovorni organi v SIS pa bodo morali čimprej tudi sami kritično proučiti svojo vlogo in oceniti svoje delo ter predlagati, kako ga izboljšati. Dokler ne bodo našli novih rešitev – po dogovoru na republiški ravni – ne bodo smeli ustanavljati novih SIS in ne zaposlovali novih delavcev v njihovih strokovnih službah. Ustavili so tudi odobravanje sredstev za OD in skupno porabo v vseh SIS, ki so izplačevale večje OD, kot bi jih po družbenem dogovoru smele.

VINKO BLATNIK

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Delovne skupine centralnega komiteja ZKS vztrajno hodijo ob občine do občine, od organizacije združenega dela do organizacije združenega dela, da bi vzpostavile živahen in ustvarjalen dialog o ukrepih za boljše gospodarjenje in samoupravljanje. Preštevili vtisi s teh srečanj govori v prid tolerantnega pogovarjanja, čeprav tudi mozaite kritike. Nihče ne dobi „petice“, a tudi črne pike ne.

Končno gre za to, kot je večkrat poudaril France Popit, da si ljudje med seboj pomagamo. In je dodal, naj bodo na odgovornih mestih takšni ljudje, ki so delavljivi in pre-

Tovariška pomoč

dani humani družbi socialističnega samoupravljanja. Potem bo tudi napake lažje odpravljati, saj ne bodo storjene „zanalašč“, marveč bodo predvsem splet morda premajnega poguma, samoiniciativnosti in tudi nepopolnega znanja o tej ali oni zadevi.

Toda zoper takšno doslednost centralnega komiteja ZKS objektivno deluje tudi način obnašanja nekaterih upravno-administrativnih struktur, ki vse zdaleč niso „skrite“ v organizacijah združenega dela. In prav zato je potrebno tudi Zvezi komunistov odkrito povedati, da prihaja v organizacije združenega dela raznosortni apali, ki hočejo po papirnati poti ugotovljati skladnost početij temeljnih organizacij združenega dela „s stabilizacijskimi ukrepi SFRJ“, pri tem pa je treba povedati, da je cela vrsta temeljnih organizacij, ki vedo zgolj iz dnevnega časo-

pisja, kaj je narava stabilizacijskih prizadevanj. Do njih še zdaleč namreč niso prišli organizirani naporu akcije, ki jim mora pojasniti, kaj nosi s seboj stabilizacijski paket, zato je novinarjeva osuplost velika, ko denimo v petnajstih večjih slovenskih gospodarskih organizacijah odkrije, da so prepuščene zgolj svoji samoiniciativnosti ter ustrezni državni kontroli nad nečem, o čemer ne vedo kaj prida veliko.

In še na nekaj je treba opozoriti: medtem, ko skupine CK ZKS pomagajo sproti razreševati nakopičena neskladja, se je v nekaterih partijskih organizacijah „nižjega ranga“ razpasla navada, da se sledi delovni organizaciji na njeni poti „zmot in poskusov“, ko pa je mera polna, sledi tako imenovana energična akcija, ki ima ponavadi za posledico grenak priokus „čistk“.

Pojava sta ekstremna, nista prevladujoče, vendar terjata ukrepanje. Odgovornost tistega, ki spreminja Zvezo komunistov v „prijajnaško-polijsko“ organizacijo je velika, tako velika, da o tem najbrž ni treba izgubljati besed.

Enako velja za pravobranilce samoupravljanja, ki so pomočniki vsem dobrim naporom za boljše gospodarjenje ter samoupravljanje in torej ne zbirali obrazcev, ki se ponavadi nikoli več ne vmejo v združeno delo.

In prav zato je recimo toliko bolj za pozdraviti usmerjenost slovenske SDK, in pravobranilcev, ki vse bolj pogosto prihajajo s svojimi ugotovitvami naravnost pred delavce. Temu se reče pomoč.

MILAN MEDEN

Teroristični streli v Frankfurtu

Protijugoslovansko teroristično podzemlje znova oživlja – tako bi bilo mogoče sklepati po zadnjem zahrbtnem napadu nasilnežev skrajne protijugoslovanske politične emigracije v Frankfurtu.

Ob koncu minulega tedna so namreč štirje oboroženi napadalci streljali na goste v znanem zbirališču jugoslovanskih delavcev na začasnem delu v Zvezni republiki Nemčiji, gostišču „Balkan grill“ v Frankfurtu.

Pod streli teroristov je iz daljnega 38-letni delavec Salih Mesimović iz Travnika, več drugih pa je bilo ranjenih. Policija je prejela napadalce, ki po doslej objavljenih podatkih pripadajo protijugoslovanskemu podzemlju.

Dan kasneje so v restavraciji „Balkan grill“ podtaknili ogenj in gostilje je pogorelo. Zahodnonemška policija trdi, da doslej nima na voljo dokazov, ki bi lahko povežali streljanje in požar.

Koliko je v tem resnice, bo kajpak pokazala preiskava, ki se je začela. Za tako sposobno policijo, kakršna je policija Zvezne republike Nemčije, najbrž ne bo težko, da se dokopje do vseh, za preiskavo in kasnejše sojenje potrebnih podatkov. Kaj bo storila, bomo še videli.

Medtem nam ostaja, da ugotovimo nekatera dejstva.

Predvsem je nesporno, da ima zahodnonemška policija dovolj dober pregled nad dogajanjem v podzemlju na svojem ozemlju. To še toliko bolj, ker se gibljejo v njem tudi ljudje, katerih dejavnost je naperjena izključno proti zahodni Nemčiji in njenim uradnim institucijam – ne tako redko pa tudi nekaterim posameznikom.

V skladu s tem je kajpak povsem zanesljivo, da zahodnonemška policija tudi precej točno ve, kaj se dogaja v tistem delu tega podzemlja, ki je izrazilo protijugoslovansko usmerjenost. Stara resnica, da dejavnost na ozemlju neke države, v tem primeru Zvezne republike Nemčije, proti drugi državi, v tem primeru Jugoslaviji, vselej obsema tudi interese obeh, velja tudi to pot. Vprašanje je samo, kaj bodo uradni organi ZR Nemčije storili, da temu stopijo na prste.

Iz zadnjega PAVLIHE

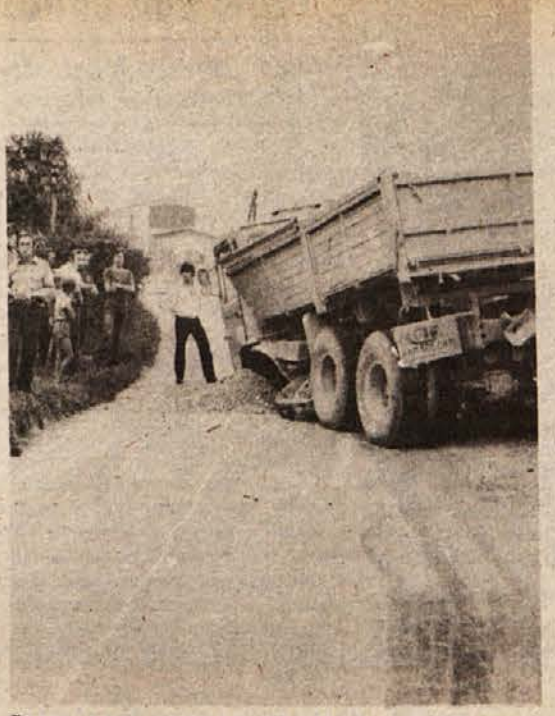
Domače specialitete

JEDILNIK:
dunajski..
pariški..
špageti mi-
laneke
salzburška
omleta
tomik, viski

Francoski, ali ste tudi pri vsi v ribogonici pleteni po uličah?

MRTVE RIBE V KOLPI — Čeprav je že skoraj konec poletja, so v Kolpi pri Fari pred zadnjim večjim dežjem še našli mrtve ribe. Nekateri se tolažijo, da poginjajo poleti le zaradi prenizke vode. Kaže pa, da bo vzroke pogina treba iskati tudi drugod. (Foto: Jože Primc)

TROJKE PRED ZAPLETENIMI NALOGAMI — Ekipa Zveze rezervnih vojaških starešin in ekipa Zveze mladine iz brežiške občine, ki so se v soboto, 15. septembra, zbrale na tradicionalnem tekmovanju, so pokazale odlično pripravljenost in zadosni znanja iz vojaških veščin.

ŠTIRI URE OVIRAN PROMET — Zaradi nepriemne hitrosti je prejšnji ponedeljek Novomeščan Peter Starešinič pri Cikavi trčil v tovornjak, ki ga je vozil Edvard Matko. Starešinič je moral v bolnišnico, posledice nesreče (škoda je bilo za 200.000 din) pa so vidne na posnetku.

POKAZALI SO, KAJ ZNAJO — 27 moških desetih iz krške občine se je 9. septembra v Senušah udeležilo gasilskega tekmovanja v trodelnem napadu in štafeti. Gasilci so pokazali zavidljivo znanje, zmagali so tekmovalci iz Dolenje vasi, drugi so bili Senovčani, tretji pa Leskovčani. (Foto: Milan Jazbec)

GROZDJE NAJ LE DOZORI
Med vinogradniki je nena- doma vzniknilo prepričanje, da bo akcija „Nič nas ne sme presenetiti“ prava vojna. Zato so se med njimi razširile govornice, da morajo zaradi akcije čimprej potrgati grozdje. Seveda so take govornice iz trte izvite, saj takega priporočila nihče ni izdal. Zato naj vinogradniki le še pustijo grozdje, da do konca dozori, če je tako potrebno.

Sejmišča
NOVO MESTO: Pripeljanih 265, prodanih pa 150 prašičev. Cena pujskov od 750 do 1.150 din, starejših prašičev od 1.160 do 2.000 dinarjev.
BREŽICE: Naprodaj 396, lastnike zamenjalo 269 prašičev. Cena pujskov 40 din, nad tri mesece starih prašičev pa 27–28 din za kilogram žive teže.

O DELOVNIH AKCIJAH
V petek, 14. septembra, je bila v Trebnjem skupščina Zvezne mladinske delovne akcije Suha krajina, na kateri so pregledali dosežke brigadirjev, hkrati pa so že začeli s pripravami na mladinske delovne akcije v prihodnjem letu.

Kmetijski nasveti
Dragocena je - odpornost
Boleznim in škodljivcem koruze nekdanj niso posvečali posebne pozornosti, kar pomeni, da niso bile tako nevarne kot pri nekaterih drugih kmetijskih rastlinah. Zajetna strokovna knjiga dr. Janežiča jim je namenila le nekaj strani, četudi je koruza tudi v Sloveniji ena najvažnejših poljščin, njen pomen pa se še zvečuje.
Z uvajanjem hibridnih sort in s stopnjevanjem intenziviranjem pridelovanja pa so boleznim in škodljivci tudi na koruzi našli ugodnejše rastišče, zato je škoda na pridelku iz leta v leto večja. Kmetijske raziskovalne ustanove si prizadevajo odkriti učinkovitejša načina boja z nadlogami. Čaka jih še veliko dela, doslej pa se je že izkazalo, da je odpornost sort najučinkovitejša zdravilo in da je pri odbihi treba upoštevati predvsem to.
Bolezni strežejo po življenju že koruznemu zrnju, takoj ko pride v zemljo. Kalček je v zmu pogosto uničen že pred kaljenjem ali pa tudi po njem. Seme strohni, možno pa je tudi, da se razvije v na videz zdravo rastlino, ki pa kasneje zaostane v rasti in je bolj občutljiva za boleznim. Praksa kaže, da je fuzarioza, kot imenujemo to bolezen, najbolj nevarna takrat, kadar sejemo koruzo v hladna, mokra tla. Torej je ne smemo sejati prezgodaj.
Vse pogostejše boleznim so tudi trohnenje stebel, lcnljivost stebel ter trohnenje kolenin. Iste glive povzročajo tudi plesnivost storžev, ki napade predvsem koruzo v času, ko dozoreva. Nevame so vrh tega boleznim listov, ki zmanjšajo zeleno površino rastline in s tem hektarski pridelek. Rastline pa tudi oslabijo, tako da postanejo lažji plen drugih boleznim, zlasti lomljivosti stebel.
Poljedelcem najbolj znana bulava snet nastopi zlasti ob sušnem vremenu in visokih temperaturah. V letošnjih posevkih jo je videti zelo dosti. Nevama je zlasti na velikih poljih, kjer ni časa za ročno rezanje in uničevanje bul. Strokovnjaki priporočajo zmerno dognojevanje z dušičnimi gnojili pa tudi pravčasno in pravilno namakanje, kjer je to le mogoče.

Kruh še za tri stotnije delavcev

Zužemberška Iskra hiti uresničevati dogovor o razvoju Suhe krajine

Kakor smo že poročali, je spomladi 92 podpisnikov po temeljiti razpravi podpisalo samoupravni sporazum o dolgoročnem razvoju Suhe krajine. „Iskra“ v Zužemberku (natančneje: TOZD Keramični kondenzatorji) je podpisala ta dogovor in se obvezala, da bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju o dprla 250 – 300 novih delovnih mest. Med prvimi v Suhi krajini se je tudi lotila uresničevanja tega načrta.

Širitev TOZD Keramični kondenzatorji se lepo prepleta z naravnim razvojem in posodobitvijo proizvodnega programa te tovarne. Načrtuje jo velik razmah proizvodnje najsoodobnejših keramičnih kondenzatorjev, tako imenovane singlelayerje in multilayerje (po domače bi jim rekli

enoslojni in večslojni kondenzatorji). Po njih je namreč po svetu in pri nas veliko povpraševanje. Prvega so že začeli poskusno proizvajati. Za uresničitev vseh načrtov pa bodo morali zgraditi novo proizvodno halo, za katero hitijo pripravljati načrte. Zemljišče pri tovari imajo, tudi elaborat je pripravljen. Upajo, da se bo gradnja začela zgodaj spomladi in da bo v novih proizvodnih prostorih proizvodnja stekla, vsaj v poskusni fazi, konec prihodnjega leta.

Iskra – Keramični kondenzatorji je za razvoj in poživitev dela v Suhi krajini dobro pripravljena. Ima utčen proizvodni in razvojni program, ima strokovni kader za uresničitev načrtov in predvsem zagotovljen trg. Že vse od nastanka tudi dobro sodeluje s krajevno skupnostjo.

F. KOTAR

Po čem krompir?

Pridelek nepričakovano večji — Kmetje nezadovoljni — Mnenje poznavalcev

Zgodaj jeseni je Slovenija eno samo idilično krompirišče: povsod je mogoče videti dolge njive, posute z izkopanim krompirjem, značilne lesene gajbe in dolge vrste kmetic v spodrecanih krilih. Tu in tam je mogoče videti tudi traktor, skoraj nikjer pa krompirjevih kombajnov, ker so pri nas površine premajhne za njihovo smotno izrabo. In v majhnih površinah je tudi vzrok za stanje, kakršno je.

Ko je bila jesen še daleč in je kmete prizadevala suša, so bili vsi zaskrbljeni, kako bo s pridelkom, medtem ko tedaj za ceno ni nihče

nič vprašal. Zdaj pa, ko se je pokazalo, da je letina krompirja celo nekoliko nadpovprečna, so se zadeve obrnile. Zdaj je v ospredju cena. In tako kot vedno doslej menijo kmetje, da so cene za odkup krompirja prenizke.

Inž. Alojz Metelko iz Kmetijske zadruge Trebnje, ki se je 5. septembra udeležil seje poslovne skupnosti za krompir v Ljubljani, je povedal, da so se Dolenjci zavzemali za odkupno ceno 4 dinarje, sprejeta pa je bila priporočena cena 3,50 din, za kilogram najkvalitetnejšega krompirja v 30-kilogramskih vrečah. Odkupne cene pri zadrugi pa naj bi bile za isti krompir po 4,15 din pri čemer gre 0,10 din v rizični sklad, 0,55 din pa za vreče, etikete, za poslovno skupnost in sploh za stroške zadruge. Pri grosistih naj bi bil ta krompir že po 4,45, medtem ko so se v samourjavnih interesni skupnosti za preskrbo Ljubljane dogovorili, da bo v maloprodaji krompir po 5,30 din.

Krompir, ki ga zadruga prodaja naprej v skladu s sporazumom Kolinski na Mimi, odkupuje od kmetov po 3,15 din. Zadruga pa zanj dobi na prevzemnem mestu v Kolinski že 3,57, od česar gre 0,12 din za transportne stroške in 0,20 za stroške organizacije. To je povedal vodja komercialne v kmetijski zadrugi Trebnje inž. Drago Kotar.

Dolenjska je pridelala letos 12.000 ton tržnih presezkov krompirja. Da je pridelek še razmeroma majhen, je krivo več dejavnikov. Predvsem se ti skrivajo v tehnološki pridelovanju: seme še vse premalo menjajo, gnojenja še vedno ni dovolj, pa tudi škropljenje ni zadostno. Zlasti pa so na Dolenjskem težki pogoji pridelovanja zaradi terena. In tu smo v začaranem krogu.

Inž. Metelko pravi, da bi morali površine zmanjšati, povečati intenzivnost obdelave, gnojenja in škropljenja ter seveda uvajati nove sorte. Največ pričakujejo od nove slovenske sorte „jaka“. Potem pa bi bilo treba uvesti enotno politiko, vključiti v poslovno skupnost še več partnerjev in s tem doseči, da bi bilo čimveč proizvajalcev organiziranih. Končni cilj je namreč stabilizacije trga in zagotovitev cen. V drugih republikah so v tem že daleč pred nami.

J. SIMČIČ

Oddelek za gospodarstvo skupščine občine Novo mesto na podlagi 5. člena zakona o vinu (Uradni list SRS št. 16/74)

DOLOČA ČAS TRGATVE GROZDJA V LETU 1979

Vinogradniki, ki imajo nasade žlahne trte, ne smejo začeti s trgatvijo grozdja za predelavo, in sicer:
— vseh belih sort in modre frankinje pred 22. 9. 1979
— žametne črnine pred 29. 9. 1979.

Na podlagi 6. člena navedenega zakona morajo vsi vinogradniki, ki grozdje predelujejo v vino in ga nato prodajajo, prijaviti pridelek grozdja ali vina občinskemu upravnemu organu, pristojnemu za kmetijstvo, in sicer najpozneje do 1. decembra 1979.

Kršitev navedenih določil se kaznuje po 50. členu zakona o vinu z denarno kaznijo od 1500,00 do 10.000,00 din.
ODDELEK ZA GOSPODARSTVO SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

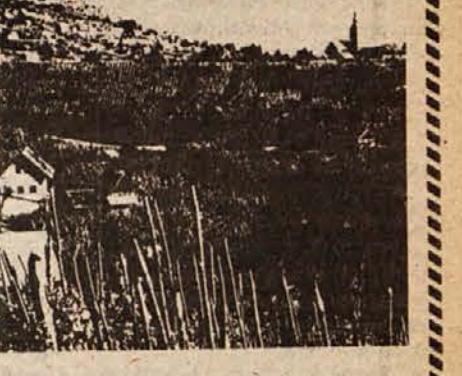
Ureja: Til Doberšek

Kako pravilno predelamo belo grozdje

Preden se odločimo doma predelati grozdje, še enkrat pretehtamo, če se nam to izplača ali pa bomo raje oddali grozdje v zadržno klet, kjer razpolagajo s sodobno kletarsko opremo in s strokovnjaki. Če smo se dokončno odločili grozdje predelati doma, moramo pri predelavi upoštevati spoznanja sodobne enologije. To velja za tistega vinogradnika, ki mu je vinogradništvo osnovni vir dohodka, kakor za tistega, ki se v vinogradu ukvarja iz ljubiteljsva. Za prvega je to še kako pomembno, saj s tem, da doma predeluje grozdje, prevzema nase vse tveganje nega in prodaje vina. Zavedati se moramo, da bo le kvalitivno vino našlo pot do potrošnika.

Pri trgatvi pazimo, da ne poškodujemo jagodnih kožic. Iz poškodovanih jagod izteka sok, ki začne že v vinogradu vreti. Poleg kvasovk, ki začnejo fermentacijo že v vinogradu, je grozdni sok odlično gojišče še za množične mikroorganizme, med katerimi so najnevarnejše bakterije očetnega kisanja. Ravno tako že v vinogradu nastopi oksidacija, mošt porjavi, kar še posebno negativno vpliva na barvo in poznejše okus v vinu. Zato moramo paziti, da pride grozdje v klet celo in zdravo. Tudi za belo grozdje velja, da ga je potrebno pečljati in drozgati. Čas od trgatve do drozganja in prešanja naj bo čim krajši. V nobenem primeru ne smemo pustiti stati nabranega grozdja daljši čas ali preko noči. Za pečljanje in drozganje uporabljamo le kvalitivne stroje. Najprimernejše je zažveplati drozgo takoj pod robkalnikom, pred stiskanjem. Če grozdja nismo žveplali, pohitimo s prešanjem in žveplamo mošt v sodu!

Koliko bomo žveplali drozgo ali mošt, ne moremo ugotoviti z nobeno analizo. Vedeti pa moramo naslednje: če je grozdje

gnilo, moramo doze SO₂ povečati, ravno tako je količina dodanega SO₂ odvisna od načina predelave itd. Za naše razmere smatramo srednjo dozo SO₂ 30 mg/l. To pomeni v praksi, da je potrebno dodati na 100 litrov grozdja ali mošta 6–10 g kalijevega metabisulfitu ali 2–3 trigramske žveplene trakove.

Zadnje čase se vse bolj priporoča razsluzenje belega mošta, kakor tudi čiščenje mošta s klarolom. Še posebej je priporočljivo razsluzenje in čiščenje mošta z klarolom v naslednjih primerih:

- v letih ko je grozdje gnilo;
- če po zadnjem škropljenju ni bilo dežja, ki bi z grozdja spral ostanke škropiva in prah;
- če želimo doseči beljako-vinsko stabilnost vina;
- razsluzen in s klarolom razčiščen mošt bo fermentiral počasneje, ne preveč bum;
- na ta način bomo pridelali vino s čistim okusom in z značilno sorto cvetico;

Za razsluzenje mošta je potrebno mošt žveplati z nekoliko večjimi dozami SO₂/l, in sicer 50 do 100 mg SO₂/l. V praksi pomeni to 10 do 20 g kalijevega metabisulfitu na hl, ali 3 do 5 trigramskih žvepljenih travok. Takoj po žveplanju dodamo moštu tudi klarol, in sicer 150 – 200 g/hl. Klarol namočimo 1 dan prej v mizli vodi in ga med mešanjem dodajamo v mošt po enakem postopku, kakor če bi čistili vino. Po 24 urah ločimo čisti mošt od usedlin v drugi sod. Pretok naj bo zračen. Pri zračnem pretoku se bo zmanjšal SO₂ v moštu, ravno tako se bo mošt obogatil s kisikom, ki ga kvasnice potrebujejo pri razmnoževanju.

Po pretoku dodamo moštu 2 – 5 % vrelnega nastavka, ki smo si ga priskrbeli že pred tem. V vsakem primeru je bolje, če cepimo mošt s čisto kulturo kvasovk. Te vsako leto pripravi biotehnična fakulteta v Ljubljani, kjer jih je možno tudi nabaviti. Ravno tako imajo vsako jesen na zalogi vrelni nastavek v zadržnih kletih.

Inž. STANE BAJUK

emona SOZD logo and text: **Robiščite DOLENJKO** dolenjska

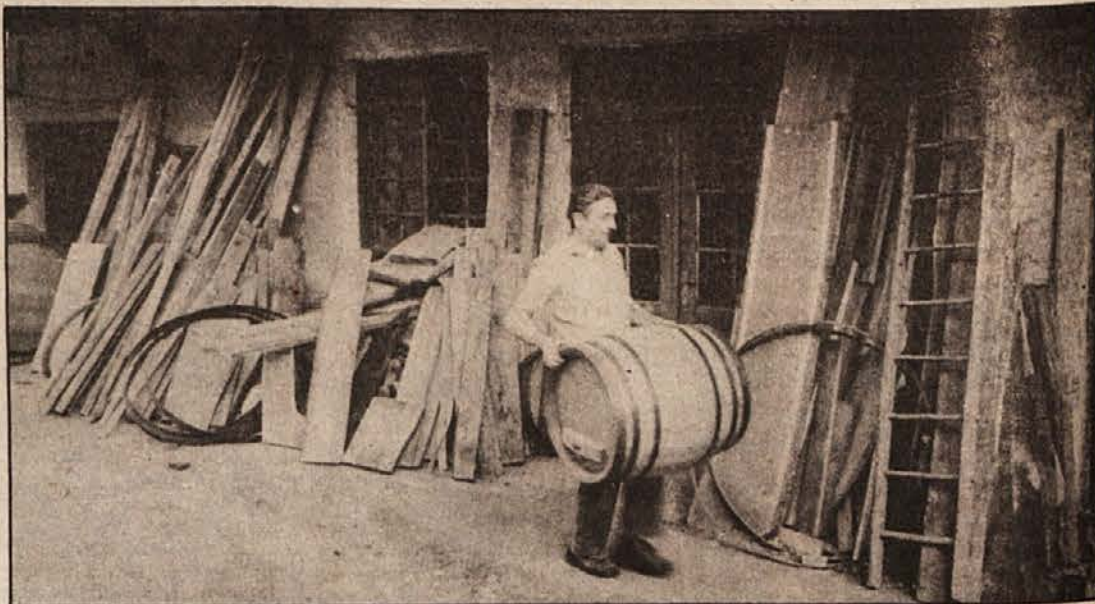
NAGRADNI DOPUST – Vojakom, ki so se najbolj izkazali, je komendant garnizije polkovnik Rade Petrovič izročil značko „primeren vojak“, kar pomeni tudi petnajst dni nagradnega dopusta. (Foto: J. Pavlin)

Prvič dan enote

Vojaki garnizije Milan Majcen proslavili Dan enote

V soboto, 11. septembra, so slavili svoj prvi praznik – Dan enote, vojak polkovnika Rade Petroviča iz novomeške garnizije Milan Majcen. Slovesnosti v kasarni se je udeležilo štirideset preživelih borcev 4. SNOUB Matija Gubec, predstavniki družbeno političnih organizacij trebanjske in novomeške občine, ter pionirji in mladinci. Zbrane je v imenu JLAO najprej pozdravil general Miha Petrič, zatem pa so kulturni program izvedli vojak in mladinci, ter zbor delovne organizacije Trimo iz Trebnjega. Ob tej priložnosti so vojak in garniziji pripravili obsežno razstavo orožja in borbene poti brigade, katero tradicije nadaljujejo. Ob prazniku enote so podelili 33 priznanj „primeren vojak“ in 15 pohval starešinam. Slovesnost so zaključili s pozdravnim pismom tovarišu Titu.

Kam bi vino brez soda

Trgatev je pred vrati in letos bo, kot kaže, prav bogata. Vinogradniki v predtrgatevni mizlici stikajo za posodo, ker se boje, da je bo premalo. Zato hito h kolarjem in sodarjem, ki imajo te dni polne roke dela.

Trinšestdesletni Viktor Miklič iz Mačkovca pri Novem mestu je eden vse bolj redkih izdelovalcev sodov. Ta obrt namreč tako kot mnoge druge vse bolj tone v pozabo. Doslej je naredil že nič koliko sodov, Brent, kadi, preš in mlinov. Zda pa ljudje poprašujejo samo po sodih, ker je ostale izdelke prevzela industrija.

In kako naredi sod? „Največkrat pripelje les lastnik sam. Iz lesa, ki je suh, izrežem za srednje velik sod 35 dog. Natanko izrezane doge zložim v obod, sredi zakurim in doge neprestano polivam z vodo. Na ukrivljen les nabijem še „sine“, vstavim dno in pokrov.“

Tako je sod narejen v štirih dneh trdega dela, pri katerem uporabljamo vsaj dvajset vrst orodja. Najbolj pa sem ponosen na sod, ki sem ga naredil za slikarja Božidarja Jakca ob njegovi 80-letnici.” JANEZ PAVLIN

Vsaka mera je enkrat polna

Komunisti Novograda in občinski komite ZK obravnavali stanje v tem kolektivu, kjer predvsem medsebojni odnosi povzročajo težave

Kritično oceno stanja je pripravila delovna skupina, 14. septembra pa so jo na skupni seji osnovne organizacije ZK Novograd in občinskega komiteja ZK še dopolnili. Očitno je, da Zveza komunistov in družbenopolitične organizacije v Novogradu niso odigrale svoje vloge, čeravno so na vseh vodilnih mestih komunisti. Očitno je tudi, da so premalo premišljeno spremenili organiziranost podjetja.

Bitke ne...

(Nadaljevanje s 1. strani)

gibanje. „Te bitke pa ne bo moč dobiti brez dosledne delitve po delu,“ je nadaljeval. „Zal to načelo v združenem delu se ni obveljalo, zato so delavci tudi premalo motivirani za prizadevanja, o kakršnih tukaj govorimo.“

„Razviti bi morali – in že skrajni čas je, da to storimo – informacijski sistem, torej sistem, ki bo sposoben ob vsakem času pripraviti kakršnekoli informacije, kajti delavec brez prave in sprotne informacije ne bo mogel kvalificirano v stabilizacijsko bitko,“ je pristavil Golob.

Kmalu bodo znani tričetrletni rezultati gospodarjenja. Po mnenju medobčinskega sveta ZK bo razprava o tem spet ne le nujna, marveč tudi priložnost, da povsod celovito, kakor ob akciji „zaključni računi“, ocenijo uspehe in neuspehe. Medobčinski svet ZK je poudaril, da bi morali v teh razpravah videti tudi nekoliko naprej – v prihodnje leto in s tem v zvezi spregovoriti o pripravi na planiranje za novo srednjeročno obdobje 1981–1985.

Odvč je poudarjati, da imajo komunisti pri vsem tem še posebej odgovorno nalogo. I. ZORAN

„Apetiti“

(Nadaljevanje s 1. strani)

sanacijske programe. Opozorili so tudi na preveliko zaposlovanje, ki se kaže posebno v negospodarstvu, in na nelikvidnost, s katero se že srečujejo velike in male delovne organizacije, hkrati pa banke. Denar se posebno za dobo treh mesecev vse preveč spreminja v vrednostne papirje,

• Komisija za izumiteljsko, inovacijsko in racionalizacijsko dejavnost pri Medobčinski gospodarski zbornici organizira 28. septembra regionalni posvet, ki naj bi v novi sezoni prinesel oživitve te dejavnosti v delovnih organizacijah. Pregledali bodo dosedanje delo in možnosti, ki se na tem področju večkrat ponujajo, pa jih morda ne znamo izkoristiti.

začelo je primanjkovati tudi za osebne dohodke.

V izvršnem odboru gospodarske zbornice menijo, da je nujno prenehati jemati denar gospodarstvu na račun negospodarstva. Kot nesporeljivo so ocenili tudi nekatere, za zdajšnje razmere prevelike želje po raznih investicijah na področju negospodarstva in menili, da jih morali s politično akcijo omejiti.

In končno: predlagali so, naj bi v kalu zatrili še pred koncem leta pojavo ljajoče se apetite po ustvarjenih presežkih v „silih“, ki naj bi jih gospodarstvo odstopilo v ta ali oni namen, kot je bila praksa prejšnjih let. Tudi v tem primeru so predlagali pravočasno politično akcijo, da bi prispevne stopnje pravilno uravnali, tako da presežkov sploh ne bi bilo. RIA BAČER

Dokler zadeve ne bodo odkrito razgrnjene pred kolektivom, zlasti pa v osnovni organizaciji ZK, tudi zunanji dejavniki ne morejo dosti pomagati. Prav zato je bilo na petkovi seji sklenjeno, da bodo dopolnjeno oceno stanja s predlogi za rešitev najprej obravnavali v kolektivu in jo nato predložili komiteju. V Novogradu je vzdušje tako zaostreno (čeprav so na seji skušali nekateri to prikriti), da je vsako olepševanje škodljivo.

Zadnji čas je bobu reči bob, poiskati krivce in jih pozvati na odgovor, kajti ves kolektiv ni vsega kriv. Predvsem pa je potrebno pri razčiščenju preiti zgolj „tozдовska“ gledanja in ne se trkati po prsih glede dobrih rezultatov, ki jih v zadnjem času sicer ni bilo malo, ampak zdaviti to, kar je v kolektivu bolnega. RIA BAČER

»Dolenjski list« v vsako družino

DELAVNI AKTIVISTI – 14. septembra je predsednik medobčinskega sveta SZDL za Posavje Ignac Vintar pripravil v rekreacijskem centru Laboda na Rucman vrhu nad Sromljami tovariško srečanje delavcev v SZDL. Med gosti sta bila predsednik republiške skupščine Milan Kučan in sekretar republiške konference SZDL Milan Prosenec. Ob zadnjih volitvah v SZDL se je v Posavju od odgovornih funkcij poslovilo troje tovarišev: predsednika Slavko Štrukelj (Sevnica) in Vinko Grmovšek (Brežice) ter sekretar Vinko Jurkas (Brežice – na sliki desni). V znak zahvale so prejeli Stoparjevega Krošnjara. Tovariša Štrukelj in Jurkas odhajata v pokoj, Grmovšek pa nazaj v trgovsko podjetje „Posavje“. (Foto: Železnik)

Gospodarstvu se obeta vroča jesen

Trebanjsko gospodarstvo je v prvem polletju doseglo pozitivne rezultate – Ponekod si delijo previsoke osebne dohodke – V Račjem selu izguba, vendar gre na bolje

V ponedeljek, 17. septembra, je bila v Trebnjem seja Občinske konference ZKS, katere se je udeležil tudi izvršni sekretar v predsedstvu CK ZKS Franc Šali. Na seji so obravnavali uspešnost gospodarstva v občini Trebnje in poročilo o uresničevanju stališč 4. seje CK ZKS.

Poročilo o gospodarski uspešnosti delovnih organizacij, ki je bilo to pot razumljivo in pregledno napisano, je za trebanjsko gospodarstvo ugodno. Vendar na splošno pozitivna gibanja ponekod prehajajo v nevarne vode. Tako je Jože Godnjavec, ki je predsednik komisije za družbenoekonomske odnose, ugotovil, da so si ponekod kar preveč širokogrudno delili osebne dohodke,

čeprav niso dosegli pozitivnih rezultatov. Zlasti je bilo ta razkorak mogoče opaziti v primeru IKG Račje selo, ki je dosegla le 54 odstotkov dohodka, osebni dohodki pa so zrasi kar za 44 odstotkov. Na splošno pa je trebanjsko gospodarstvo vendarle doseglo pozitivne rezultate, saj je prihodek zrasel za 44 odstotkov, produktivnost se je povečala za 29 odstotkov, pa tudi osebni dohodki niso pretirano zadržani, saj so narasli za 25 odstotkov, vendar so še vedno pod republiškim povprečjem.

Franc Šali je v razpravi med drugim povedal, da bo za vročim poletjem prišla še vroča jesen, ko bomo morali z izrednim poslušom za odnose v proizvodnji in vsakdanjem življenju preseči negativna gibanja. Predvsem bo potrebno hitreje uveljavljati nove odnose na področju planiranja. Še posebej pa bo potrebno s splošnih usmeritev preiti na določene operativne načrte, za katere bodo tudi odgovarjali določeni ljudje. Prav povsod bi morali uveljavljati načelo, da so vir osebni dohodki le in samo delovni napor in uspehi.

CK ZKS je na 4. seji letos aprila obravnaval položaj delavca v družbeni reprodukciji in ukrepe za učinkovitejšo gospodarjenje. V skladu s sklepi so tudi komunisti trebanjske občine sprejeli vrsto nalog. V večini delovnih organizacij so se teh nalog lotili, vendar je svoje programe dostavilo le 9 delovnih organizacij od 25. V teh devetih programih se omejujejo le na izboljšanje kvalitete, delovne discipline, zmanjševanja stroškov poslovanja, spremljanje plana ipd. V njih pa ni zaslediti dovolj o prizadevanjih za večanje produktivnosti, za hitrejšo uveljavljanje delitev po delu. Še manj je v programih o zaposlovanju strokovno usposobljenih kadrov, o investicijah, planiranju.

NOVO VODSTVO KS METLIKA

Na zadnji seji delegatov skupščine krajevne skupnosti Metlika so ocenili dosedanje delo v tej krajevni skupnosti. Med drugim so bile na dnevnem redu volitve. Za novo predsednico skupščine KS so izvolili Božo Šuklje, predsednik sveta KS pa je Maks Kolečnik.

O seji bomo poročali še na komunisti strani v prihodnji številki. J. SIMČIČ

Nič jih ne bo presenetilo

Rekordna udeležba na občinskem tekmovanju gasilskih desetih sevnjske občine – Najuspešnejši Boštanjčani

Vsakoletno tekmovalno preverjanje spretnosti in znanja gasilcev sevnjske občine je 16. septembra pri taborniškem domu nadvse dobro uspelo. Pokroviteljica tokratnega merjenja sil je bila občinska konferenca SZDL v okviru akcije „Nič nas ne sme presenetiti.“ Kot je znova dokazalo to tekmovanje, je gasilce, posebno prostovoljce, domala nemogoče presenetiti.

Tekmovalo je 27 desetih, med tistimi, ki so manjkali, je bila najbolj opazna vrzel kmetijskih gasilcev in industrijske desetine Jugotanina. Slednji uradno niso mogli na tekmovanje, ker so v tovarni preveč obremenjeni s težavami v proizvodnji.

PGD Boštanj je z območja svoje krajevne skupnosti poslalo „v ogenj“ rekordnih šest desetih. Njihova druga članska ekipa je dosegla za vse nedosežnih 834 točk (pred Sevnico – 814, Blanco – 798, itd.). Tudi boštanjke članice so z naskokom premagale Sevnčanke (702: 681). V Boštanj je romal tudi pokal veteranov – doseženo število točk – 669 domala izdaja seštevek let teh prizadevnih gasilcev. V rezervi so npr. premogli celo enega od ustanovnih članov društva izpred več kot 50 let, Leopolda Pečarja, starega 81 let. Uspeh so Boštanjčani dostojno proslavili, kajpak na krajski strani.

Edini pokal, ki je romal drugam, je bil v disciplini enot civilne zaščite, kjer so Blančani za štiri točke (684) prekosili Sevnčanke. Vso pohvalo zaslužijo tudi gasilci z Bučke; nastopili so tako rekoč izven konkurence, zaradi pomanjkanja opreme.

MLADINA SPET V SUHI KRAJINI

15. septembra je OK ZSMS Novo mesto organizirala v Suhi krajini enodnevno delovno akcijo, v kateri je 43 novomeških srednješolcev zasipavalo vodovodni jarek. Brigadirje je presenetil dež, zato akcija ni uspela v celoti.

Prvič so na tekmovanju nastopili Kompolčani, domala sami kmečki fantje; njihovo peto mesto je ravno tako vredno vsega priznanja.

Industrijskim gasilcem ostali nekako oporekajo prostovoljnost, češ da lahko vadijo tudi med delovnim časom. Kakorkoli že, za prostovoljci zaostajajo. Najboljši med industrijskimi enotami so gasilci iz Kopitarne, dosegli so 815 točk. Če je eden od ciljev akcije „Nič nas ne sme presenetiti“ množičnost, je bil ta na tem tekmovanju vsekakor do kazen. A. ZELEZNIK

IZKUŠNJE ODTEHTAJO – Pozornost gledalcev pri sevnjskem taborniškem domu je posebno pritegalo hitro oblačenje. Uspešen gasilec mora biti predpisano oblečen, kajpak ne bi bil pomemben, na tekmovanju pa je. Na sliki: sevrški veterani pri delu. (Foto: Železnik)

Stari običaji - mlada srca

V metliški občini ohranjajo folklorne običaje mladinci

Folklorna skupina „Ivan Navratil“, ena redkih svetlih zvezd na metliškem kulturnem nebu, se je minulo soboto po dolgem času v novem kulturnem domu s spletom belokranjskih ljudskih pesmi in plesov znova predstavila domačemu občinstvu. Noge mladih plesalcev ob spremljavi tamburaškega ansambla, oboji so člani mladinskega kluba, le redkokdaj zaplešejo na domačih tleh. To pa nikakor ne pomeni, da so ti amaterski kulturniki pri svojem delu pasivni. Nasprotno. Mnogi nastopi po domovini, a tudi onkraj meja, v Italiji in Avstriji, pričajo, da je njihovo delo ustvarjalno in plodno, saj je obrodilo mnogo sadov. Iz nastopov in tekmovalni prinašajo priznanja in nagrade.

Zato ni čudno, saj je tudi samostojni nastop „Igraj kolce“ minulo soboto navdušil gledalce. Mnogi so se z žarečimi obrazi spomnili mladih

let, ko so se tudi sami zavrteli v narodnih nošah. Močan aplavz pa je bil največja nagrada za trud, ki so ga mladi Metličani vložili v plesne kore, brenkanje na tamburice. Domače občinstvo najraje izreče negativno kritiko, a tudi s pozitivno ne skopari. In slednjo so folkloristi prav gotovo zaslužili.

Spodrsiljaji v njihovem kratkem obdobju delovanja so jim seveda dovoljeni, spodrsiljaji, ki se jih morda zavedajo le oni in ki jih občinstvo še zazna ne. Tam, kjer so napačno stopili danes, jutri ne bodo več. Zato se bodo toliko vztrajneje vrteli po stopinjah svojih prednikov, kakor že vrsta generacij pred njimi.

M. BEZEK

80 let Marije Sevšek

Pestro je življenje naših žena in mater. Še posebno velja to za Marijo Sevšek, ki je bila rojena 28. avgusta 189 v Prigorici - Dobrepojle v družini Tisel.

Kot dekle je delala nekaj časa v Trzišču pri Krmelju, kjer se je spoznala z železničarjem Janezom Sevškom, in se kasneje z njim poročila. V zakonu se je rodilo 8 otrok. Družina je preživljala vse togobe delavske razreda v letih med vojnama.

V jeseni 1941 so začeli nemški nacisti izganjati slovenske ljudi iz območja Brežic in Krškega, pa tudi iz območja Trzišča, Krmelja in Sentjanža. Na ta območja se je v letu 1941 prostovoljno priselilo 12.000 kočevskih Nemcev in Slovencev.

Družina Sevšek z očetom, mamo ter sedmimi otroki pobegnila z Vrha in prišla na materin dom v Prigorici v Dobrepojlah, spomladi 1942 pa v Željne pri Kočevju. Oče se je zaposlil kot rudar. Vsa družina se je po prihodu v Željne vključila v delo in akcije OF in NOB. Mama je skrbel za otroke in moža, ki so postopoma odhajali v partizane. Mož in oče otrok je 1955 umrl, otroci pa so še danes prizadevni družbeni delavci. Mama Marija živi pri sinu v Zeljnah in je letos 28. avgusta praznovala 80 let. Ima že osem vnukov in deset pravnukov. Vsi, ki jo poznamo, ji čestitamo in ji želimo še veliko zadovoljnih let!

P. ŠOBAR

pisma in odmevi

JESENI USPOSABLJANJE DELEGATOV

Klub samoupravljalcev v Ribnici pripravlja za jesen akcijo usposabljanja vseh delegatov za oba zbora občinske skupščine in delegatov za skupščine SIS. Usposabljanje bodo skušali čimbolj strniti, poudarek pa bo pretežno na odnosih in pretoku informacij med delegati, skupščino in delegatsko bazo.

Iz peljali bodo tudi razpravo o delitvi sredstev za osebne dohodek in skupno porabo ter skupaj s kočevsko občino razpravo o inovacijski dejavnosti, njenem pospeševanju in normativnem nagrajevanju inovacij.

NOVI RADIOAMATERJI

Radio klub Ribnica je dobil pet novih radiomaterjev. Izpit C razreda sta namreč pred kratkim uspešno opravila Andrej in Jakob Lukič, na mladinski delovni akciji „Brkini 79“ pa izpit E razreda še Vojko Štanfelj, Mira Anzelj in Iztok Tomšič. Tečaj za te kandidate je v Ribnici vodil eden najstarejših radioamaterjev v Ribnici, znan pod šifro YU - 3 UKF.

M. G-č

BOLJŠE CESTE

Cesto v dolini Grahovice, zaenkrat edino prevozno pot zaradi del pri Sp. Vodalah na začasno zaprti cesti ob Mirni, je občinska cestna služba marsikje razširila. Pod Boštanjem so že zabetonirali nov most. Ker se po tej cesti še v večji meri kot običajno prebijajo avtobusi, je za osebna vozila prevozna le ob določenem pasu, kot je označeno. Cestarji posodabljajo tudi cesto proti Blanci. Tokrat je na vrsti odsek med obema Brezovima.

VEČ OČIŠČEVALNIH AKCIJ

Mladinci iz Jereslavca, Kapel, Rakovca, Slogonskega in Vrhja šele leto dni delujejo v enotni OO ZSMS in v tem času so se udeležili že več akcij, tekmovanj in prireditev, zdaj pa so se odločili, da bodo skupaj s krajevno skupnostjo in turističnim društvom iz Kapel izvedli več očiščevalnih akcij. Tako so že uredili pokopališče, v red bodo spravili tudi njegovo okolico, polepšali središče Kapel in skrbeli za zelenice.

DAMJAN VAHEN

MLADINCI SO VADILI

Mladinci, ki so se prostovoljno vključili v enote teritorialne obrambe, so imeli od 14. do 16. septembra v Pečicah vaje, na katerih so se seznanjali z orožjem in rokovalenjem z njim, imeli pa so tudi predavanje o pomembnih političnih dogodkih. 15. septembra so šli na pohod do Kunejevega hrama pri Podredi, kjer sta jim o Kozjanskem med NOB in o Brežiški četni govorila Milan Kostevc in Ivan Glas, na Sromljah pa so nekateri mladinci dali tudi svečano zaobljubo.

M. JAZBEC

SEVNIŠKI LIKOVNIKI V SOSEDNI OBČINI

Po uspešni razstavi v sevniškem gradu so člani likovnega kluba iz Sevnice pripravili podobno razstavo svojih del tudi v prostorih kluba krških likovnikov v brestanškem gradu. To je pobuda za še bolj živahno sodelovanje med posavskimi likovniki.

A. FELICIAN

Pohvala organizatorjem iger

Tudi tokrat Ribničanje odlični organizatorji

Na letošnjih letnih športnih igrah Združenih podjetij strojegradnje Slovenije, ki so bile v Ribnici, je nastopilo nad 750 tekmovalcev iz 17 OZD, ki so se pomerili v šestih disciplinah. O rezultatih iger smo poročali posebej. Tokrat pa naj pohvalimo organizatorja, ribniško RIKO, ki je poskrbel, da so igre zelo uspele.

Ze po tradiciji se Ribničanje vedno predstavijo kot dobri oz. celo z vrstni organizatorji. Tudi tokrat so udeleženci iger odnesli iz Ribnice le

najlepše vtise. Vse službe so med tekmovanjem dobro delale.

Za uspeh iger je zaslužen predvsem organizator RIKO, ki pa je k delu znal pritegniti potrebne strokovnjake športnih društev iz Ribnice in Kočevja. Veliko pomoč je nudil organizatorjem tudi dom JLA v Ribnici, kjer je po tečajni tehniki del iger, razen tega je dom skrbel za prehrano udeležencev iger.

M. GLAVONJIČ

Jože Centa: IZ MALE SLEVICE, olje 1979 - Z razstave prvega srečanja likovnikov „Janko Trošt“ v Ribnici.

Imeniten barvni napoj

Ribniško srečanje likovnikov izpolnilo pričakovanja, kar je potrdila tudi odmevna razstava del udeležencev v Domu JLA

Ribniška razstava slikarskih del, nastalih na prvem srečanju likovnikov, imenovanem po znanem ribniškem pedagogu, muzealcu in slikarju Janku Troštu, se je iztekla. V dobrem tednu, kar je bila odprta, jo je obiskalo več sto ljubiteljev likovne umetnosti in še posebno domačijskega realizma. Mnogi so prepičani, da bi morala dela še ostati na ogled, saj bi s tem do zdaj neprebogato likovno življenje v ribniški občini le pridobilo.

Razstava, ki ji je dal streho Dom JLA, je bila osvežilen, imeniten napoj barv in slikarskih pogledov na pravcati rezervat značilne motivike Ribniške doline. Obiskovalcu je ponudila, kar so slikarji, udeleženci prvega srečanja likovnikov v Ribnici, iskali in odkrili v mestu in po vaseh v sedmih dneh letošnjega julija. Seveda je marsikaj ostalo v skicirah kot naloga za kasnejše ustvarjanje v atelejih.

Na platnih so spregovorile stare domačije, značilni kozolci, vaška arhitektura, pokrajina ob vodi, zelene zavese Velike in Male gore, pa tudi mestne ulice. Ustvarjalce so najbolj pritegnile razgibana zelena pokrajina, arhaičnost ljudskega izročila ter starodavna obrt v deželi suhorobarjev in lončarjev.

Prvo srečanje likovnikov v Ribnici, je kakor je zdaj potrdila še razstava, v celoti izpolnilo pričakovanja organizatorjev oziroma pobudnikov. To sta na otvoritvi razstave povedala v njihovem imenu akademski slikar Jože Centa, ribniški rojak, in France Grivec kot predstavnik ZKO in kulturne skupnosti. Tudi delovne organizacije, ki so gmotno podprle to

ustvarjalno likovniško srečanje, so se lahko prepričale, da je bila njihova naloga na plodnih tleh. To spoznanje je dragocen kapital za naslednja srečanja likovnikov, saj so se Ribničani že odločili, da bodo poslej vabili likovne ustvarjalce še vsako leto.

I. Z.

DENAR ZA DOMOVE

V novomeški občini letos nadaljujejo ureditvena dela v kulturnih demovih in dvoranah, ki rabijo za kulturne prireditve. Denarja je manj, kot bi ga potrebovali. Izvršni odbor kulturne skupnosti je v ta namen lahko odobril le 770.000 dinarjev, to pa je storil šele potem, ko je proučil poročilo posebne komisije, ki si je domove in dvorane ogledala.

Jerebovci pred jubilejem

Novomeško kulturno društvo bo leta 1980 proslavilo 35-letnico ustanovitve - Množičnost in kvaliteta - dario jubileju

Prihodnje leto bo novomeško Kulturno društvo Dušana Jereba obhajalo 35-letnico ustanovitve. Na proslavljanje jubileja so se začele sekcije pripravljati že zdaj, izvršni odbor društva pa je na nedavni seji opozoril, da bodo ta dogodek najdojostnejše počastili, če bodo v celoti uresničili akcijski načrt, sprejet lani.

Izvršni odbor je ugotovil, da je steklo delo vseh sekcij razen literarne, ki bo brzkone ustanovljena to jesen. Posebno je razveseljivo, da je zaživelo delo pionirskega oziroma mladinskega gledališča, saj se ni več

bati, da bi dramska skupina odraslih ostala brez podmladka. Slednja je po daljšem času spet opozorila nase in se tako rekoč čez noč prebila med najboljše gledališke skupine v republikli. Kaže, da je resno delo, s katerim se skupina loteva novih nalog, lep obet tudi za to in naslednje sezone.

Problemi pa so v moškem pevskem zboru, ki je že nekaj mesecev brez stalnega pevovodje, poleg tega pa je zbor ostarel, saj je povprečna starost pevcev blizu 50 let. Društvu in samim pevcem ni vseeno, kaj bo z zborom, zato so se odločili težave odpraviti v najkrajšem času. Navsezadnje so stike z domačimi glasbenimi pedagogi, ki bi bili pripravljeno prevzeti taktirko od dosedanjega pevovodje Francea Tmeka in vabiti v svoje vrste mlade moške z glasom in posluhom za slovensko pesem.

Pomladitev in pomnožitev aktivnih članov je pravzaprav osrednja naloga sekcij, zastavljena z omejenimi akcijskim programom. Na sejah izvršnega odbora je bilo večkrat podčrtano, da je treba po taki poti zati, ker bodo skupine šele potem lahko dosegle željeno kvaliteto, ko bodo dovolj množične. In prav nikakršna skrivnost ni, da želi društvo do jubilejne predstavive v celotni dejavnosti doseči oboje: množičnost in kvaliteto.

I. Z.

V KRŠKEM GOSTUJE ZAGREBSKA „KOMEDIJA“

Jutri ob 19.30 bo v krškem Delavskem domu gostovala „Komedijska“ iz Zagreba z glasbeno-scenskim delom „O'kaj“. Besedila treh piscev je uglasbil Stipica Kalogjera, delo pa je režiral Vlado Stefančić. Nastopa tudi igralec Martin Sagner, ki se je proslavil kot Dudek v znani televizijski nadaljevanji „Gruntovčani“. To bo zadnja predstava iz abonmajškega spreda v sezoni 1978/79.

NOVA RAZSTAVA V NOvem MESTU

V veliki dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu bodo jutri ob 19. uri odprti razstavo slik akademskega slikarja Tomaža Gorjupa iz Ljubljane. Razstava, ki so jo skupaj pripravili Obalne galerije iz Pirana, Dolenjski muzej iz novega mesta in Likovni salon iz Celja, bo na ogled do 10. oktobra.

OBISK NARAŠČA

Občinska matična knjižnica v Trebnjem je lani 1.344 (odraslim) bralcem ob 11.206 obiskih posodila okoli 23.800 knjig ali vsako knjigo povprečno enainpolkrat. Ob ustanovitvi leta 1963 je imela le 2.505 knjig in vsega 474 obiskov. Čeprav se knjižni sklad knjižnice vsako leto poveča za nekaj sto knjig, je Trebnje po razširjenosti knjige skoraj na repu republiške lestvice. Stanje pa se vendarle izboljšuje, saj so dostop do knjige z ureditvijo izposojevališča omogočili tudi že v Mokronogu in Sentrupertu, prihodnje leto pa naj bi tudi izposojevališči odprli še na Mirni in v Velikem Gabru.

V KRŠKEM RAZSTAVA DEL HINKA SMREKARJA

Od 24. do 29. septembra bo v krški galeriji odprta razstava del slikarja Hinka Smrekarja. Na ogled bo 45 slik in karikaturnih del, katerimi je znal Smrekar svojčas smešiti pojave iz slovenskega kulturnega in političnega življenja. Razstava, ki so jo pripravili v sodelovanju z Narodno galerijo v Ljubljani, bo iz Krškega nadaljevala pot v Brežice, kjer bo v Posavskem muzeju odprta daljši čas.

SE ŠTIRIKRAT

Člani krškega Likovnega kluba napovedujejo do konca leta štiri razstave. Septembra bodo gostovali na Je senicah, mesec dni kasneje bodo predstavili svoje novince, v novembru pa bodo pripravili kar dve razstavi. Na prvo bodo povabili Jeseničane in Sobočane, na drugih pa bodo razstavljali samo člani domačega kluba.

ZA JUBILEJ TUDI GRUMOVO „GOGO“

Primorsko dramsko gledališče v Novi Gorici bo v sezoni 1979/80 proslavilo 25-letnico ustanovitve in nepretrganega delovanja. V jubilejni spored so uvrstili tudi znano delo Slavka Gruma „Dogodek v mestu Gogi“, ki ga bo režiral Miran Herczog. To je prav gotovo lepa počastitev pisatelja in dramatika, ki je umrl pred 30 leti in ki je snov za svoja dela zjemal tudi iz novega mesta, kjer je preživel precej let svojega sicer kratkega življenja.

Novi most ni odpravil gneče

Novo mesto se še duši zaradi prometa - Kandijsko križišče je preobremenjeno - Stranske posledice

Vsak dan zjutraj in po 14. uri se nabere kolona vozil na obeh vpadnicah v Novo mesto. Manjša gneča je ob dnevih, ko je prepovedana voznja vozil z lihimimi ali sodnimi številni na koncu. Miličniki se v križiščih sicer trudijo, da bi bila prepustnost večja, toda jim le delno uspe. Najozje grlo je križišče v Kandiji.

Ob premikanju meter za metrom vozniki izgubljajo živce. Poraba ben-

cina se znatno poveča. Delavci zamujajo na delo. Tako novomeško gospodarstvo izgubi precej delovnih ur. Če bi vse skupaj preračunali in zajeli v dohodeku ali izgubi, znesek ne bi bil majhen.

Medtem ko se kandijsko križišče in križišče pri Ljubljanski banki dušita zaradi prevelikega prometa, pa novi most v Ločni bolj sameva in ne služi popolnoma namenu. Obe križišči je potrebno modernizirati. Zgraditi je treba obvoznice, a ulice Novega mesta prepustiti pešcem. Spremeniti je potrebno tudi miselnost nekaterih voznikov. Zakaj bi se povsod peljali? Hoja je zdrava!

JOŽE MUHIČ
Globočdol 1

PRED PEKARIJO NEVARNO

Pouk spet teče in tudi metliški šolarji smo izpostavljeni mnogim nevarnostim med potjo v šolo in domov. Zelo nevarno je pred metliško pekarno Zito. Pločnik je zmeraj poln avtomobilov, pešci pa moramo hoditi po prometni cesti. Tako bo najbrž ostalo, dokler se komu ne bo zgodilo kaj hudega.

CVETKA RAJER
novin. krožek
OŠ Metlika

Jubileja Nade Vreček

Za njo je pol stoletja učiteljevanja v Travi

Hkrati s sedemdesetletnico rojstva je Nada Vreček iz Trave nedavno slavila tudi velik delovni jubilej: za njo je namreč kar pol stoletja učiteljevanja v vasi blizu Kolpe.

Ne imenujejo je zaman tudi „mati Trave“. Šola je že od nekdanj kulturno središče vasi, k Vrečkovi se mnogi zatekajo po navete, ona pa se bori za napredek. Tako je bilo že med vojnama, ko se je proti Kočevjarjem borila za slovensko šolo. Nato je pomagala pri širjenju OF, v Travi je bila partizanska šola, sama je nenehno pomagala borcev, za napredno stvar pa je navduševala tudi mladino. Neutrudna je bila po osvoboditvi in za svoje po- žrtvalno delo je prejela več priznanj, med drugimi odlikovanje tov. Tita, Zagarjevo nagrado, Seškovo odličje ter odličje OF in občine Kočevje.

V tem šolskem letu poučuje devet šolarjev. Najraje dela z otroki, saj so ji ti vselej hvaležni za znanje in življenjske nauke. Tudi ko odrastejo, jo radi obiskujejo, se pogovorijo z njo. Zato sta bila omenjena jubileja praznik vseh vaščanov Trave in okoliških vasi.

M. TRATAR

kultura in izobraževanje

Tone Knez na „Radiu France“

Njegov cikel predavanj o halštatski kulturi zdaj tudi na ljubljanskem radiu

Mednarodna radijska univerza v Parizu je objavila pred tedni v „Radiu France“ cikel treh predavanj o halštatski kulturi v Sloveniji. Avtor teh predavanj je arheolog in publicist Tone Knez iz Dolenjskega muzeja v Novem mestu, eden najboljših poznavalcev kulture starejše železne dobe pri nas (med 1000 in 500 leti pred našim štetjem).

Predavanja je v okviru oddaje Mednarodna radijska univerza začel predvajati ljubljanski radio na tretjem programu. V prvem, ki je bilo na sporedu 12. septembra, je arheolog Tone Knez obdelal ilirsko civilizacijo v Vzhodnih Alpah, povezano z naselitvijo lirskih plemen na zahodnobalkanskem in jugovzhodnoalpškem ozemlju v 8. stletju pred našim štetjem, zgraditev utrjenih naselbin na višinah (gradišča), gospodarske temelje in trgovske stike s sosednjimi in daljnimi ljudstvi.

V drugem predavanju obravnava Tone Knez družbeno ureditev v halštatskem obdobju, v tretjem pa halštatsko zapuščino v Sloveniji, pri čemer zavzema posebno mesto Novo mesto.

Ko si je slovenski narod pisal sodbo sam

Slovenski narod je na Kočevskem zboru od 1. do 3. oktobra 1943 preko svojih svobodno izvoljenih odposlancev potrdil dotodanje delo izvršnega odbora OF in ga pooblastil, da nadaljuje delo do osvoboditve. V spomin na ta dogodek praznuje občina Kočevje vsako leto 3. oktobra svoj praznik. Vsi odposlanci, ki smo jih doslej obiskovali, so nam govorili o neverjetno lepem, tovariškem in borbenem vzdušju na Kočevskem zboru, ko so odposlanci naroda zavzeto in odkrito spregovorili o vsem. Kakšno je bilo to vzdušje in o čem so poslanci govorili:

JOSIP VIDMAR, predsednik izvršnega odbora OF je posebno poudaril, da na zboru niso le odposlanci bivše „Ljubljanske province“, temveč tudi predstavniki slovenskega ljudstva Primorske, Koroške, Gorenjske in Štajerske. Nadaljeval je, da še nikdar v slovenski zgodovini niso bili na takem svobodnem ali osvobodilno-bojnem zborovanju, ki pa ima hkrati deloma že tudi zakonodajen ali državotvoren značaj, zbrani odposlanci vseh slovenskih pokrajin. V Avstriji smo bili Slovenci razdeljeni na dežele, v Jugoslaviji pa nas je živela samo pokovica Slovencev. „Danes, sredi vojne vihre, ki divja tudi preko našega ozemlja, je tukaj, na osvobodnem ozemlju zbrano predstavništvo slovenskega naroda brez ozira na vse meje, deželne in državne, da bo svobodno sklepalo o važnih in odločilnih zadevah slovenske sedanosti in prihodnosti!“ je poudaril tovariš Vidmar.

MARA RUPENA, predstavnica SPZZ, je govorila o deležu naših žena v NOB, materah, ki so dale našemu narodu vrste junških borcev, ki so bile vedno pripravljene žrtvovati na oltar domovine tudi kri svoje krvi. O mladih partizankah, ki so z neustrašnim požrtvovanjem in nepopisno hrabrostjo zgrabile za orožje in se uvrstile v vrste borcev—herojev. Tako so dokazale, da zna slovenska žena, ki ni nikdar prej imela orožja v rokah, tudi s puško in bombo braniti svojo zemljo, svojo domovino, pravico svojih otrok in svoje družine.

Prvo noč zasedanja (zasedanje je bilo le ponoči, da so v razpisih ne bi kaj opazil in mesta bombardiral) so poslali pozdravne brzojavke Stalinu, Churchillu, Rooseveltu, Titu, AVNOJ, ZAVNOH in Ljubljani. V slednji je bilo rečeno, da Kočevski zbor pošilja „prvi in najtoplejši pozdrav srcu slovenskega odpora — tebi, junška, neklonljiva, draga Ljubljana. Kmalu boš vredna in ponosna prestolnica velike, združene Slovenije, svobodne domovine vseh Slovencev v močni in demokratični Jugoslaviji.“

V imenu Primorskih Slovencev je drugo noč zasedanja kratko in iz srca dejal JOŽE GROHAR iz Ilirske Bistrice: „Po zdravilju tovariše predstavnike naše OF, tovariše in tovarišice, in se zahvaljujem v imenu primorskih in istrskih Slovencev za pomoč k osvoboditvi izpod tuje jarma in našega 23-letnega trpljenja.“ Odposlanci so mu dolgo ploskali in vzklikali: „Živela Primorska!“ in še razna druga gesla.

VLADO KRIVIC je med drugim govoril tudi o prihodu Nemcev v Ljubljano, ko jo je ob kapitulaciji zapustila italijanska vojska. Dejal je, da je bil prihod nemške okupatorske vojske zelo klavrn. Dve leti prej, ob prihodu Italijanov, so visele itali-

Zasedanje zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju od 1. do 3. oktobra 1943 (Risba, B Jakac 1943)

janske in nemške zastave, čeprav maloštevilne, v letu 1943 ni bilo videti nobene nemške zastave. Tudi njemu so odposlanci dolgo ploskali. Tovariš Krivic pa je nato nadaljeval: „Če se dotaknem sedaj mobilizacije v partizane in mobilizacije, ki so jo napovedali belogardisti (Klici: „Smrt beli gardi!“), moram reči, da je naša mobilizacija v slovensko narodno vojsko prinesla v nekaj dneh okrog 7.000 mobilizirancev. (Ovacije in klic: „Živeli ljubljanski partizani!“ „Živela ljubljanska brigada!“) Mobilizacija belogardistov je prinesla 28 ljudi.“ Slednja ugotovitev je bila sprejeta s smehom odposlancev po vsej dvorani.

DUHOVNIK NAJ BO Z LJUDSTVOM

Tovariš BORIS KIDRIČ je najprej govoril o zlomu stare Jugoslavije in poudaril, da bivša jugoslovanska vojska ni bila sposobna obraniti narodov in države Jugoslavije, ker ni bila narodna vojska, čeprav so nam jo kot tako na vse pretege slavili. Nato je opozoril, kako so bivši voditelji in oblastniki izdajalsko prepustili naš narod izselitvi in uničenju. Poslanec pa je vedno bolj razvnel njegov nadaljnji govor: „Kadar se namreč narod bori na življenje in smrt, tedaj naj vodi tisti, ki se bori tudi sam in ki se je sleherni trenutek pripravljen žrtvovati tudi sam. (Ploskanje.)... Begunska londonska vlada je svoje pravo lice pokazala najizraziteje pri vprašanju takojšnje oborožene akcije oziroma čakanja. Odločila se je za čakanje...“ Kidričev govor so tu začasno prekinili medklici: „Naj pa se zdaj v

Londonu počaka!“ Nikdar več nima priti sem!“ „Živela narodna oblast!“ Neki stari partizan pa je zakričal: „Tukaj je naša vlada!“

Tovariš Kidrič je nato govoril o delovanju bele in plave garde, o podtikanih nekaterih neljudskih voditeljev, nato pa je spregovoril še o duhovščini: „Poznate očitke bele in plave garde, da je OF protiversko gibanje (Klici: „To je laž!“). Prisotnost duhovnika dr. Metoda Mikuža na našem zboru (Bume ovacije dr. Mikužu. Nekdo izmed poslancev je vstal in povedal, da je med primorskimi poslanci navzoč tudi duhovnik Škerlj), prisotnost tovariša Škerlja iz Primorske (ploskanje in vzkliki tovarišu Škerlju. Predsednik zbora odposlancev Bogdan Osolnik predlaga tov. Mikužu v delovno predsedstvo, kar je zbor sprejel z burnim odobravanjem), prisotnost duhovnika župnika tov.

Lampeta v XIV. diviziji naše vojske in prisotnost pravoslavnega duhovnika tovariša prote Zečeviča v častnem prezidiju našega Zbora — vse to nazorno razkinkuje belogardistično laž. Vsak duhovnik, ki gre s svojim narodom, je v naših vrstah dobrodošel in prijateljsko sprejet... hkrati pa iskreno izpovedujem, da narodnih izdajalcev tudi črna suknja ne more ščititi in jih ne bo ščitila. Naj si to zapomnijo vsi tisti, ki cerkev in vero izkoniščajo za borbo proti narodu.“ (Medklici: „In pa spreminjajo cerkve v bunkerje.“)

Nato je poudaril, da je rezultat dveletne osvobodilne borbe našega naroda tudi novi tip političnega delavca in novi tip političnega voditelja. V stari Jugoslaviji je bil običajno tip političnega delavca strankar in zbira-

lec volilnih glasov. Danes pa morajo iz borbe za borbo rasti in dejansko rastejo naši politični delavci, naše politično vodstvo. Delegati so spet vzklikali IO OF.

*****

ZAMUJALI SMO VLAKE V SVOBODO

EDVARD KARDELJ je opozoril, da nas je zgodovina vedno tepla in razbijala. Trgala je kos za kosom naše zemlje in našega ljudstva, in ljudstvo od matične zemlje. Žigosala nas je pred vsem svetom, kot narod suženjev, hlapcev najbolj zavržene reakcije, kot narod, ki se ni znal boriti za svojo lastno svobodo, kot narod, ki je vedno zamujal poslednji vlak v svobodo in napredek.

Zdaj pa je prišel čas, ko je slovenski narod za vselej zaključil to žalostno poglavje svoje zgodovine. Še posebno pa je poudaril, da so OF klevetali, češ da je nedemokratična in sovražnik demokracije. OF pa je v praksi ustvarila najpopolnejšo demokracijo, ki je kdaj bila na slovenski zemlji. To Kardeljevo ugotovitev so odposlanci pozdravili s klici: „Tako je!“

Nato je govoril o zaveznikih in njihovem boju. Odposlanci so z medklici pozdravljali borbeno zvezo Anglije, Amerike in SZ, zahtevali pa so tudi večjo pomoč zaveznikov in odprtje prave druge fronte na zahodu, ker so menili, da je tista v Italiji premalo.

Razen voditeljev je na govorniški oder stopila še vrsta odposlancev iz preprostega ljudstva.

SANDI MAJČEN, odposlanec Mokronoga, je povedal

kratko in jasno: „Zahtevamo, da se izdajci kaznujejo, kakor zaslužijo, ne delati z njimi preveč v rokavicah (odobravanje), ker še vedno rovarijo in zahtevamo povrnitev škode, ki so jo napravili okupatorji in izdajci slovenskega naroda.“

FRANC BECELE, iz Zagrada pri Otočcu, najstarejši odposlanec Kočevskega zbora pa je govoril predvsem o svojem trpljenju. Pred letom dni so ga oropali do golega in mu uničili vse premoženje. Hčer so mu odpeljali in ubili. 8. marca 1943 so mučili, tepli in ustrelili še sina. Kljub temu ga niso uklonili in obljubil je, da bo delal za partizane, dokler bo mogel.

*****

UBILI SO MI ŠTIRI SINOVE

Posebno pretresljivo je spregovorila MARIJA IVANČIČEVA z Gore, ki je izgubila moža v prvi svetovni vojni. Pustil ji je 9 nepreskrbljenih otrok. S trpljenjem in muko jih je vzgojila, da so zrastle v zveste državljane, zveste podanike slovenske domovine. 29. julija pa so ji okupatorji pobili štiri sinove. In ko bi jih vsaj samo ustrelili. Mučili so jih, odrezali so jim roke, porezali so jim nosove, tako so jih izmalčili, da niso bili več podobni človeškim telesom. To so dokazi, kaj so storili naši okupatorji. „Ne morem si drugega, da predlagam tem ljudem ne smrt, temveč pečat za vse življenje.“

Naj bodo opečatani, kajti smrt je preobra in prehitra (Splošno vzklikanje: „Tako je!“). Razumeli me boste, s kakšno tugo sem spremljala štiri rakve. Razumeli me boste, da sem prenesla to le zato, ker sem vedela, da sem dala svoje otroke v dar domovini, za osvoboditev slovenskega naroda.“ Vsi navzoči so dolgo in viharno pozdravljali ženo v črnem. Nato so vsi vstali in stoje poslušali ves njen nadaljnji govor. Vmes so klicali: „Slava našim žrtvam!“ „Živela slovenske partizanske matere!“

„Narod js takimi materami ne more propasti!“ Ivančičeva mama pa je nadaljevala: „Povem svetu in vsem narodom, da za svobodo svoje domovine ni prevelika nobena žrtev.“ Spet se je začelo viharno in dolgočasno ploskanje. „Sinovi in hčere Slovenije! Pojdite z veseljem na klic naše domovine. Kaj boste pustili brez maščevanja kri, ki je bila po nedolžnem prelita? Ali hočete pustiti, da nam naši sovražniki, tujci, uničijo še to, kar nam je hudobni Lah še pustil?“

Vsi in vse žrtvujemo do popolne svobode; naše moči, da bo domovina čista, da ostane čista. Krivci pa, ki so tako daleč pripeljali, da je toliko žrtev, naj se kaznujejo. Slava tem, ki so prelili kri za našo svobodno slovensko domovino!“ Odposlanci so materi še dolgo ploskali. Predsednik zbora Bogdan Osolnik pa je povabil mamo v delovno predsedstvo.

*****

ZBOR ŽULJAVIH ROK IN BORCEV

JAKA RIHARD, ki je kasneje med pohodom XIV. divizije na Štajerskem padel pri Jastrebarskem kot komandant Šercerjeve brigade, je imel najkrajši in najbolj jasen govor: „Tovariši in tovarišice! Mi, tovariši iz Loške brigade, vam zagotavljamo, da se bomo borili do zadnjega moža in zagotavljamo ponovno, da ne bomo odložili orožja prej, dokler ne bo vse osvobodeno. Hura — jurij! Smrt fašizmu!“

Precej govornikov je zahtevalo drugo fronto, ki so jo zahodni zavezniki le počasi pripravljali.

Naša vojska je bila še vedno v primerjavi z drugimi, slabše opremljena, čeprav so odvezli razpadli italijanski vojski precej orožja, vendar je bila bojna morala na zelo visoki stopnji. Odposlanec FRANC ZEVNIK iz Bruhanje vasi, ki mu je bilo tudi dovolj zavlačenja z drugo fronto, je bil bojevit: „... Na tukajšnjega zastopnika britanske vojske majorja Jonesa apeliram, da tolmači svoji vladi nujno pomoč.“

Torej naj tolmači naše zahteve, da nam takoj pomagajo s tanki in letali, da ne bomo samo branili svojih meja in da bomo sami napravili invazijo.“ Seveda so tudi temu govorniku navdušeno ploskali.

Nekateri odposlanci, kot na primer JANEŽ VITKOVIČ iz Vinice so podvomili o iskrenosti zaveznikov, o odprtju druge fronte, češ da bi bili rad naši zavezniki samo z besedo. Dolžnost zaveznikov pa je, da odpro drugo fronto in nam pomagajo, kajti tudi njim je naš boj v pomoč.

Tudi Vitkoviču so prisotni bumo pritrdjevali in klicali: „Druga fronta! Druga fronta!“

Kočevski zbor je pomenil za odposlanca ANTONA PIRNARJA z Broda pri Novem mestu uresničitev njegove dolgotrajne želje in ta misel je bila, da bi vedel na zboru izbrance iz ljudstva, take ljudi, ki imajo žuljave roke.

„Le ko vidim polno dvorano ljudi, sestojecih iz delavcev in kmetov, te žuljave roke, to je namreč porok za bodočnost delavca in kmeta.“

*****

KARDELJ: SOVRAŽITE BIROKRACIJO

Ko so razpravljali o gospodarskih zadevah in oskrbi vojske, je ALOJZ LESAR, odposlanec Dobmiča, med drugim menil, da se ne strinja povsem z mnenjem, da morajo priti na odgovorna mesta najprej zanesljivi ljudje.

Poudaril je, da mora biti na odgovornem mestu predvsem sposoben človek, kajti pregovor pravi, da več škoduje neumen prijatelj, kakor pameten sovražnik.

Iz bogatega poročila tov. Kardelja na Zboru naj ob zaključku povzamemo še naslednjo misel: „Toda, če bi Nemci tudi prodrli na osvobodeno ozemlje, ne pozabite, da je naša dolžnost, dolžnost izvoljenih odposlancev slovenskega ljudstva in nosilcev njegove oblasti, pokazati ljudstvu, da je ta njegova oblast bolj čvrsta od sovražnikovega železa.“

Mi nismo uradniki. Mi nismo občinski možje in s kroglicami izbrani poslanci za parlament brez pravic. Naši odbori OF, naši NOO, ki jih boste kmalu izvolili, so bojna telesa. Oni organizirajo ljudsko oblast, toda oni so tudi štabi naše osvobodilne borbe. Zato sovražite birokratizem, sovražite papirnato uradovanje...“ Zadnji stavek je ob današnjem naraščanju birokracije in birokratizma še vedno zelo aktualen.

Zasedanje zbora je zaključil JOSIP VIDMAR, ki je med drugim poudaril, da je zbor položil temelje našemu neodvisnemu narodnemu življenju in naši bodoči narodni oblasti.

Priredil: J. PRIMC

dežurni poročajo

UBOGI „FICKT“ – V noči na soboto je neznan vlomilec vdrl v osebni avtomobil Jožeta Progarja iz Ljubljane. Fičko je bil parikran pri vasi Imeljčič, vlomilec pa je nasilno odprl vrata in odnesel kasetofon in zvočnik ter tako oškodoval lastnika za 3.000 din.

PO TREH KOLESIH – Marija Slak iz Trnja pri Brežicah je minuli vikend parkirala osebni avtomobil pred Čateškimi Toplicami, pa ji je neznanec ukradel rezervno in prednje desno kolo. Ali se je odpeljala domov na treh kolesih, ni znano.

PLESALCI BREZ GLASBE – V torek ponoči so sedaj že ugotovljeni vlomilci iz prostorov novomeškega plesnega kluba ukradli gramofon in zvočnik. V prostor so prišli skozi okno. Na srečo so bile ukradene stvari plesalcem kmalu vrnjene.

OP VERIZICO IN URO – Vlomilec pa je v četrtek obiskal tudi stanovanjsko hišo Zdenke Kotar iz Dobove. Skozi nezaklenjeno straniščno okno se je splazil v notranjost in odnesel zlato veržico z vgrajeno uro. Kotarjeva pa ni bila dolgo brez ukradenih predmetov, kajti našli so jih pri 29-letnem Dušanu Radosavljeviču, ki je tako utemeljeno osumljen vlomila. Še to: Radosavljevič je bil v času dejanja začasnno izpuščen iz KPD Dob, kjer prestaja kaznen.

OSTAL BREZ PRSTA – Prejšnji torek se je v Črnoljskem Beltu zgodila delovna nesreča, pri kateri se je poškodoval 22-letni Jure Draženič. Slednji je s sodelavcem razbijal odpadke zavorne bobne, pri tem pa mu je odrgalo kazalec desne roke. Draženič so odpeljali v novomeško bolnišnico.

PODLEGLI POŠKODBAM – O hudih delovnih nesrečah v novomeški tovarni zdravil „Krk“ smo že poročali. Dodajmo še vest iz novomeške bolnišnice, da je v torek ponesrečenec Ivica Topič poškodban podlegel.

Gradišče: konj pristal na strehi

Ceprav imata promet in kmetarja kaj malo skupnega, sta bila prejšnji torek povzročitelja ene najbolj nenavadnih nesreč na dolenskih cestah. Nič hudega sudeč se je prejšnjega torka okoli ene popoldne peljal 24-letni Jože Brodar proti Novemu mestu, vendar je moral voznjjo končati že pri Gorenjem Gradišču. Z dvorišča Marije Žužek je namreč na cesto planil konj, ki je vse dotlej mirno zobal krmno v hlevu. Štirinožec (verjetno dresiran v preskakovanju ovir) je avtomobil preskočil, vendar ne brez „kazenskih točk“. Poškodovan je namreč voznika, da so ga morali odpeljati v novomeško bolnišnico, konj pa je svojo avanturo zaradi zlomljenih kosti končal v klavnici. Skoda na avtomobilu in konju so ocenili na poltretji milijon starih dinarjev.

KRONIKA NESREČ

TRAVNIK GA JE REŠIL – V sredo okoli 15. ure je Mariborčan Marjan Božič vozil osebni avtomobil iz Metlike proti Črnolju, ko pa je v Vranovičih zapeljal v ovinek, ga je zaneslo na bankino. Nekaj časa je vozil po nasipu, nato pa končal na travniku. Božič jo je odnesel brez poškodb, zaradi pozelenega alkohotesta pa sumijo, da je vozil vinjen. Skode je bilo za 30.000 din.

SREČA V NESREČI – Isti dan proti večeru pa je Marija Begovič z Novega mesta vozila svoj avtomobil z Jugorja proti Štrekljevcu. Na

„Romski dan“ v Jerebovi

Peturna razprava proti trem Romom vendarle dala rezultate – Kot da bi se cel Rimš preselil v Jerebovo

Če lahko sploh za kakšno sodniško obravnavo govorimo, da je bila duhovita in teatralna, potem to zasluži domala petumo dokazovanje krivde 20-letnemu Zdenku Brajdiču-Knavsu, 19-letnemu Bojanu Jurkoviču in 41-letnemu Francu Brajdiču. Priimki nam povedo, da je bila petkova obravnavna pred senatom novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto v znamenju Romov. Bilo je, kot da bi se romsko naselje Rimš za en dan preselilo v Jerebovo.

Zdenko in Bojan sta bila obtožena kaznivega dejanja rop, Franc pa

UMRLA MED PREVOZOM

V petek zjutraj je prišlo v Lešnici do hude prometne nesreče, katere vzrok je spet voznikova utrujenost. Dobrirove Randeloviči iz Zaječara je tistega dne zaradi pretrujenosti nenadoma zavrnil v levo in trčil v dostavno vozilo, ki ga je nasproti pripeljal Metličan Martin Težak. Zaradi poškodb pri trčenju je že med prevozom v novomeško bolnišnico umrla 26-letna Vukosava Ristič iz Zaječara, medtem ko so trije sopotniki še na zdravljenju. Skoda: 1000.000 din.

ŠE DRUGA ŽRTEV

Ob zaključku redakcije smo prejeli vest, da je petkova prometna nesreča v Lešnici zahtevala še drugo žrtev. V novomeški bolnišnici je namreč poškodbam podlegla 33-letna Milanka Randjelovič iz Zrenjanina.

Draga ljubezen do fičkov

Popov in Kadribašič zagrešila v treh mesecih kar enajst vlovov – Obema zaporne kazni in podaljšan pripor

Kar šest gosto tipkanih strani je zajemala obtožnica, vložena zoper 20-letnega Miroslava Popova in 19-letnega Sulejmana Kadribašiča, obeh iz Novega mesta. Nič čudnega, saj sta od marca pa do aprila letos zagrešila nič manj in nič več kot 13 kaznivih dejanj. Žrtve so bili fički.

Miroslav in Sulejman sta se v letošnjem marcu priselila v Novo mesto, se zaposlila v IMV, vendar z dohodki nikakor nista bila zadovoljna. Začela sta z vlovni. Popov jih je zagrešil sedem, Kadribašič 3, toliko pa tudi s skupnimi močmi. Pri postu sta bila sila spretna, saj ključavnice sploh nista pokvarila, marveč sta avtomobile po dejanju pustila zaklenjene, tako da so lastniki šele čez čas ugotovili tatvine. Najpogosteje sta delovala v Germovi

PRST OSTAL V STROJU

Med sobotno dopoldansko izmenjo je prišlo v semiškem obratu IMV do delovne nesreče pri rezkalnem stroju. 25-letnemu Jožetu Golobcu s Kala pri Štrekljevcu je med delom zašla roka pod nož. Brez prsta so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

SLAMNATA STREHA GORELA

V torek okoli 16. ure je pričelo goreti na stanovanjski hiši Rudolfa Kunstka iz Mokronoga. Kunstek je namreč tistega dne s pliniskim grelcem odstranjeval barvo na lesenem balkonu, pri tem pa se je vžgala penasta goba v bližini. Ogenj se je seveda hitro razširil še na slamo krito streho, ki jo je na srečo pokrivala tudi opeka. Požar so s pomočjo gasilcev kmalu pogasili, skode pa je bilo za 30.000,00 din.

TRČIL V DREVO

V nedeljo zjutraj je Novomešan Zoran Nikolič pripeljal osebni avtomobil do Drage, kjer je zavozil v levo, zdrknil čez rob ceste, peljal še nekaj metrov po nasipu in trčil v drevo. Voznik je bil pri nesreči teže poškodovan in se zdravi v novomeški bolnišnici, medtem ko je škoda za 15.000 din.

prikriivanja. Po starem romskem običaju so vsi dejanje zanikali, pri tem pa se zapletali v protivoljva, ki si jih stežka razvozla. Mučna, a nikakor nezanimiva predstava, pa je vendarle odkrila celotno zgodbo.

Zdenko Brajdič in Bojan Jurkovič sta 27. maja letos veseljačila v Dobruški vasi in se potem okoli ene ure ponoči z večjo skupino Romov odpravila proti domu. Med potjo ob cesti Sentejerej-Skoecjan pa sta na dvorišču videla stati Dragana Zabkajja, ki je pravkar opravljal potrebo. Zdenko ga je meni nič tebi nič kresnil čez obraz, potem pa se Jurkovič. Zabkar je padel, obtoženca pa sta ga še na tleh brcala in mu pri tem spretno izmaknili ročno uro in 200 din. Omenjeno uro naj bi potem kupil Franc Brajdič, vendar ga je sodišče oprostito sodelovanja pri ropu, ker ni imelo dovolj dokazov.

Seveda je brez kazni nista odnesla Zdenko in Bojan: prvemu je senat prisodil dve, drugemu eno leto zapora, v kazni pa se jima vštejejo dnevi, prebiti v priporu.

ZA CELO ČETO ZASEŽENEGA OROŽJA

Na območju novomeške UJV je bilo v prvem polletju letošnjega leta najdenih in zaseženih 59 kosov različnega orožja in 535 nabojev. Še bolj zastrahujoča pa je podatek, da so delavci UJV odkrili tudi 27 ročnih bomb, 7 granat, 35 detonatorjev in 6,6 kilograma eksploziva. Bivši lastniki, seveda nezakoniti, bodo vzroke posedovanja orožja in eksploziva skušali pojasniti sodniku za prekrške.

ulici pa na parkiriščih pri športni dvorani in domu JLA. Seveda sta si plen potem v stanovanju (žvela sta namreč v isti sobi) bratsko razdelila. Nikakršnega bratovskega razmerja pa ni bilo pri odmeri kazni. Senat sodišča, ki mu je predsedovala Milojka Gutman, je namreč Popovu odmeril dve leti in deset mesecev, Kadribašiču pa leto in osem mesecev zapora. Če seveda ne odštejemo časa, ki sta ga preživela v priporu. Tu bosta dočkala tudi pravno-močnost sodbe.

PO DOLENJSKI DEŽELI

Čisto po svoje si ljubezen predstavlja 27-letni Franc Divjak s Ponikev. Prejšnjo sredo popolnočje je namreč prišel na dom svoje zaročenke, pričel vpiti in razgrajati, nato pa celo grozil da bo požgal domačijo. Umirili so ga šele sevniki miličniki, vendar vzrokov svojega početja tudi njim ni znal razložiti. Mogoče pa je Divjak pozabil, da je kot zaročenec zaenkrat še brez vseh zakonskih pravic.

Janez Juvan zagotovo spet zlepa ne bo kalil javnega miru. Prejšnji teden je bil na začasnem dopustu iz KPD Dob, kjer prestaja zaporno kaznen. V novem okolju pa se je hitro povrnil v staro kožo, saj je v gostilni KZ Žužemberk že vinjen ponovno pričel izživati in žaliti goste, enega je pa kar s pepelnikom udaril po glavi. Za Juvana so poskrbeli miličniki.

Stopiška „Mira“ gostila pretepače

Spet množičen pretep, tokrat v bifeju „Pri Miri“

Ze po nepisanem pravilu je jesenski čas tisti, ki daje gostilničarjem največ dela. Ob povečanem prometu pa se tudi kakšnemu prepiru ne da uiti. Najbolje so to v soboto zvečer občutili v stopiškem bifeju „Pri Miri“, kjer sta se zaradi starih obračunov sprla in stepala Novomešan Franc Berkopec in Štefan Pipan iz Velikega Orehka. Prepir pa je „pritegnil“ tudi ostale. Žrtev množičnega pretepa je postal Borko Jovič iz Velike Bučne vasi, ki je nezavesten obležal na tleh. Diagnoza v novomeški bolnišnici je bila: pretres mozganov in zlom nosne kosti. Sicer pa – tako trdijo poznejši obiskovalci – je nihče, ki se je sobotnega dogodka v stopiškem bifeju udeležil, ni odnesel brez poplultu. Spet posel za tožilca in preiskovalnega sodnika.

Cveto Bergant: „Vedno smo in bomo za fair borbo!“

„Boj na lešu, ne za zeleno mizo!“

Komaj se je pričelo letošnje ekipno državno prvenstvo v speedwayu, že so tu prvi problemi. V nedeljo, 9. septembra, je bila v Lendavi prva dirka. Nad dva tisoč gledalcev je bilo priča razburljivemu začrtku, trener Krčanov Cveto Bergant je vskočil kot tekmovalce po več kot enoletnem premoru in dobil prvi tek. Krčani so namreč začeli letošnjega prvenstva vzeli sila resno: lani je Jože Mavsar postal slovenski prvak, v II. ligi je bil Gerjavič odlični drugi, tudi ostali so se dobro uveljavili. Letos bi radi naprej.

Vse je bilo bolj ali manj v redu do dirke, ko naj bi bil nastopil Žibert v tretjem teku. „Ko se je odpravil z boksa, smo opazili, da motor „trokira“. Požrtvovalni Žibert je s tem motorjem na progi vseeno poskusil startati, nato pa se je vrnil z njim v boks. V moštvo smo zanj že pripravili drug motor. Prej kot v dveh minutah pred startom tega teka se je vseeno pojavil pred startno vrvico. Sodnik pa ga je kratkoma diskvalificiral! To je vsekakor nezliščeno. Veliko dirk sem že videl, tudi za svetovno prvenstvo, da pa bi sodnik koga zavoljo take stvari diskvalificiral, ne, tega pe ne. Običajno velja pravilo, da se more tekmovalce pripeljati na startno mesto v dveh minutah, ko je dan znak za startno linijo. Kaj tekmovalce počne med tem

časom, ni nikjer natančno opredeljeno. Na samem finalu svetovnega prvenstva so se npr. tekmovalci v tem času obračali, stivali v nasprotno smer, ipd., kar na takih dirkah spada v arzenal tako imenovane živčne vojne. Nikomur ne pride na konec pameti, da bi koga za kaj takega izključili,“ opisuje ta nenavadni primer trener Bergant.

Kot zakleto se je prirediteljem v Lendavi primeril še en spodstaj. Deveta vožnja, kjer sta vozila favorita Vlado Kocuvan in Jože Kekec, je kazala slabo za Kocuvana, saj je le-ta padel, Kekec pa zmagal. Sodnik je tek ustavil po tretjem krogu, ko je bil Kocuvan padel. Kekec je kajpak odpeljal tudi četrty krog.

„Funkcionar, starter-finišer (morda ne naključno iz AMD Gornja Radgona, kot padli Kocuvan) se je očitno zmotil in prehitro ustavil dirko. Sodnik je odločil, da se ta tek ponovi, kar je bila vsakogar izjemna prilžnost, da AMD Radgona pride do krvavo potrebnih točk. Že druga, po moji skrajno nesportna gesta sodnika dirke je razkazala še Mariborčane, ki so od tega kroga dalje prenehali tekmovali, kot smo bili to storili mi po nesporazumu glede Ziberta,“ komentira razplet ali bolje zaplet krški trener.

Kdo ima prav? Od AMZJ je prispel konec tedna suspenz krške ekipe z zahtevo za temeljito poročilo. Tega bodo vsakokrat tudi napisali. Krški dirkači v Lendavi niso bili v zavidljivem položaju. Napovedovalec dirke gledalcem ni pojasnil, za kaj gre. Poročila poročevalcev s tekme se razhajajo. Krčani poudarjajo, da niso imeli namena oškodovati občinstva. Do spora je prišlo, kot rečeno, že v tretjem teku. Bili so pripravljeno voziti od začetka, vsekakor pa ne nadaljevati, ko je sodnik oškodoval enega od krških tekmovalcev. Šlo je namreč za ekipno prvenstvo.

„Smo za fair borbo na vsakem dirkališču, prizadeti pa smo, kadar o izidu odločajo neutemeljene izključitve in napake športnih funkcionarjev,“ meni Bergant.

A. ŽELEZNIK

Sport

Belokranjci sami na čelu

4. kolo SNL – zahod

Dolenske enajsterice so v nedeljskem 4. kolu nadaljevanja prvenstva v SNL – zahod dosegle kar 11 golov in iztržile 4 točke. Najvrednejša je seveda zmaga Črnomalčanov v gosteh proti Primorju, pa tudi Novomeščani so z uspehom proti Jesenicam napovedali lepše čase.

NOVO MESTO – JESENICE 4:0 (1:0)

Po neuspehu prejšnje nedelje v Črnolju so se novomeški nogometaši vendarle oddolžili svojim privržencem. Dobra igra in kar štirje zadetki v mreži gostujočega vratarja so lahko dober obet za nadaljevanje prvenstva. Strelca za domačine sta bila: Bradač trikrat in Salkič enkrat.

TABOR JADRAN – KOČEVJE 4:2 (1:1)

Nedeljski poraz Kočevcev v Sežani je Dolenjec stal prvo mesto. Navzlic temu da so gostje prvi povedli s Kožičevim zadetkom že v osmi minuti, se domačini niso predali. V nadaljevanju so dosegli kar štiri zadetke, poraz Kočevcev pa je v 78. minuti ublažil Kovač. 400 gledalcev je lahko videlo dober nogomet.

PRIMORJE – BELA KRAJINA 0:3 (0:1)

Zadnjejuvrščena ekipa Primorja tudi tokrat ni prišla do prvih prvenstvenih točk. Gostje iz Črnolija so bili namreč zanje pretrd oreh. Nogometaši Bele krajine so vodili že v prvem polčasu, z dobro igro v nadaljevanju pa svojo prednost še povečali. Tako so Belokranjci z zmago prevzeli prvo mesto na lestvici Kočevje je tretje, Novo mesto pa četrto. V derbju prihodnjega kola se bosta pomerila Bela krajina in drugouvrščeni Tabor-Jadran.

Kranjčič dvakrat zmagal

Novomeški atleti in atletinje četrti v Sloveniji

Mladi novomeški atleti in atletinje so spet dokazali, da sodijo v sam slovenski atletski vrh. Na finalnih tekmovaljih atletskega tekmovanja Slovenije – mladinci so tekmovali v Novi Gorici, mladinke pa v Celju – sta obe vrsti osvojili četrto mesto. Še posebej se je izkazal Kranjčič, ki je zmagal v skoku v daljavo in v troskoku.

V Celju so bile najuspešnejše mlade atletinje Celja, ki so zbrale 215,5 točke, Novomeščanke pa so bile četrte s 64 točkami. Pred njimi so se uvrstile tekmovalke Kladvarja in Velenja, za njimi pa še deset ekip. Rezultati – 100 metrov: 1. Korajlija (Lj) 12,5 s, 6. Kenda, 7. Tekstor (obe Nm) 13,1; 100 m ovire: 1. Jug (Vel) 15,7, 6. Blažič (Nm) 17,4 s; daljava: 1. Regner (Kl) 528 cm, 5. Kraj (Nm) 478 cm, 6. Eržen (Nm) 478 cm; kopje: 1. Majer (Mb) 36,90 m, 4. Hribar (Nm) 32,24 m.

V Novi Gorici so bili najuspešnejši mladi atleti celjskega Kladvarja, ki so zbrale 256 točk; Novomeščani so s 108,5 točke zasedli četrto mesto, za njimi pa se je uvrstilo še enajst ekip. Tekmovali so tudi atleti iz Brežic in v močni konkurenci zasedli 11. mesto s 26 točkami. Rezultati – 100 m: 1. Torkar (01) 10,94, 5. Šega (Nm) 11,34; 400 m: 1. Gregorič (Kp) 48,52, 3. Šega (Nm) 49,52; 110 m ovire: 1. Tavčar (01) 14,98, 4. Omerza (Br) 16,59; 4x100 m: 1. Olimpija I 42,51, 3. Novo mesto 44,17; daljava: 1. Kranjčič (Nm) 693 cm; troskok: 1. Kranjčič (Nm) 14,55; krogla: 1. Lakner (Lj) 13,85, 6. Okle-

ščen (Nm) 11,33; džsk: 1. Bandelj (Go) 37,72, 2. Okleščen (Nm) 37,56; kopje: 1. Dubokovič (Med) 52,28, 2. Zofič (Br) 52,24; kladivo: 1. Turk (01) 41,80, 2. Gačnik (Nm) 38,78, 5. Malnar (Nm) 33,28.

Brežičani še neporaženi

Poraz Inlesa z novincem v ligi – SRL: uspeh Brežičanov v gosteh – Kočevke zapravile zmago v Mariboru

Čememu vikendu slovenskih rokometnih drugoligašev se je pridružil tudi inbiski Inles, ki je na gostovanju v Zagrebu ostal praznik rok.

BORAC – INLES 21:18 (10:9)

Novinci v ligi so ugnali enega izmed kandidatov za vrh lestvice! Srečanje v Zagrebu, ki mu je sledilo kakih 300 gledalcev, je bilo izenačeno vse do rezultata 6:6, ko so gostje nenadoma popustili. Zagrebčani so se izkoristili in proti koncu povedli kar z 20:12, vendar je inlesovec z agresivno igro le uspelo ublažiti poraz. Kaj več pa si z lezerno igro tudi niso zaslužili. Še najboljši pri lesarjih je bil Ilc s sedmimi zadetki.

Lestvica v slovenski rokometni ligi se tudi po tretjem kolu ni bistveno spremenila. Zanimivo je morda, da Brežičani tudi po tem kolu ostajajo razen Celjanov še edina neporažena ekipa, medtem ko Sevničani in Črnomaljčani še niso okusili slasti zmage.

INLES – CELJE 18:22 (8:10)

Še tisto malo gledalcev, ki so si ogledali srečanje med Ribničani in Celjani, so ob koncu razočarani zapuščali športno dvorano. Po izenačenem prvem delu so domačini namreč povsem popustili, ki so spretne gostje s pridom izkoristili. Najboljši pri domačinih so bili Mate, Troha in Hočevar.

LIPA – SEVNICA 27:16 (11:8)

Slabo in raztrgano srečanje je Sevničanom prineslo tretji zaporeden poraz. Po dokaj izenačenem začetku so domačini zvrhano napolnili mrežo Sevničanom, ki tako ostajajo povsem na repu lestvice z daleč najslabšo razliko v zadetkih, kar 50:84. Težko, da se bo na bolje obrnilo že v naslednjem kolu, ko Sevničani potujejo v goste Poletu.

N. GOLEŠ

ČRNOMELJ – BREŽICE 15:16 (11:6)

Zmagovalca srečanja v Črnolju je odločila zadnja minuta, ko so gostje dosegli tudi zmagovalni zadetek. Sicer pa so domačini vodili ves prvi polčas, potem pa povsem popustili, zastreljali pa tudi nekaj sredmetrov. Dve točki sta tako zasluženo odšli v Brežice.

Mnogo bolj izenačeno je stanje pri ženskah, kjer se edinole Lisca trdno drži zadnjega mesta. Sicer pa so izdatno zmago po porazu prejšnjega nedelja dosegle Novomeščanke, medtem ko so bile Kočevke za las ob točki proti vodilnemu Mariboru.

NOVO MESTO – MLINOTEST 23:14 (11:7)

Borih 60 gledalcev je videlo dobro srečanje. Domačinke so s poletno igro in hitrimi protinapadi povsem strle upor gostij, ki bi lahko doživele pravo katastrofo.

MARIBOR – ITAS KOČEVJE 17:16 (8:8)

Še nikoli Kočevke niso bile tako blizu zmagi kot v srečanju z Mariborčankami. Svoje gostitelje so na trenutek povsem nadigrle, pa kljub temu v zadnjih minutah nesrečno izgubile srečanje in s tem tudi prvo mesto.

OBALA – LISCA 20:6 (10:2)

KRANJEC ZMAGAL

Na hitropoteznem turnirju Šahovskega kluba „Milan Majcen“ iz Sevnice za september je med 11 šahisti osvojil prvo mesto prvokotnik Toni Kranjec iz Brežic z 10 točkami. Drugo in tretje mesto sta dosegla Jože Blas in Ludvik Cvirm iz Sevnice s 7 točkami, 4. inž. Marjan Furlan (Miroče) s 6, 5. Jože Radej in Rado Gačnik (Sevnica) s 5 itd. Naslednji turnir bo 21. oktobra ob 9. uri v Sevnici. J. BLAS

**DELOVNA ORGANIZACIJA
„LABOD“ NOVO MESTO –
Delovna skupnost skupnih služb
NOVO MESTO**

**OBJAVLJA
PROSTE DELOVNE NALOGE:**

**1. INTERNO OBRAČUNAVANJE MEDSEBOJ-
NIH OBVEZNOSTI MED TOZD V DO**

POGOJI:
– ekonomska srednja šola ali tej ustrežna smer s končanim pripravniškim stažem ali kot pripravnik.

Delovno razmerje se sklenuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Kandidati, ki želijo opravljati te delovne naloge, naj pošljejo pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: „Labod“, tovarna oblačil, Novo mesto, Cesta herojev 29 – Kadrovska služba.

**„TOZD ELEKTRO NOVO MESTO
Novo mesto, Ljubljanska 7 b.o.
Komisija za delovna razmerja**

objavlja dela in naloge

**1 KONTROLORJA TARIFE V KONZUMNI
SLUŽBI**

Pogoj: srednja šola ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj ali KV delavec in 5 let delovnih izkušenj
Delo se združuje za nedoločen čas.
Stanovanja ni.

Osebnih dohodkov po Pravilniku o dohodku.
Kandidati naj pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev dostavijo v roku 15 dni od objave na naslov: TOZD Elektro Novo mesto, Ljubljanska 7, za komisijo za delovna razmerja.
O izidu bomo kandidate obvestili v roku 30 dni po izbiri.

**PODJETJE ZA PTT PROMET
LJUBLJANA
TOZD TELEKOMUNIKACIJE
LJUBLJANA, Cigaletova 10**

VABI K SODELOVANJU

**VEČ DELAVCEV ZA DELA IN NALOGE NA
VZDRŽEVANJU TT LINIJ IN KABLOV NA
PODROČJU LJUBLJANE, DOMŽAL, LOGATCA,
KOČEVJA IN GROSUPLJA**

DELO:
polaganje in vzdrževanje kableske in nadzemne tt mreže, odstranjevanje napak na kablinskih in nadzemnih linijah

POGOJI:
dokončanih 8 oziroma najmanj 6 razredov osnovne šole,
– dobro zdravstveno stanje
– poskusno delo 60 dni

Izbrani kandidati bodo imeli možnost enoletnega izobraževanja ob delu za poklic vzdrževalca tt linij oziroma kablov, plačane odsotnosti z dela med šolanjem, delnega povračila prevoznih stroškov in urejen delovni čas.
Vse, ki menijo, da bi jih opisano delo veselilo, vabimo, da pošljejo pismene vloge na TOZD Telekomunikacije, Ljubljana, Cigaletova 10, kadrovska služba, kjer lahko dobijo tudi podrobnejše informacije o samem delu, delovnih pogojih in osebnem dohodku. Vloge bomo sprejemali 20 dni po objavi.

**OPEKARNA ZALOG –
NOVO MESTO**

*Objavljamo
prosta dela in naloge
za delovno mesto*

POSLOVNE TAJNICE

Pogoji: Administrativna šola z 1 letom delovnih izkušenj
Delo se združuje za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje v času porodniškega dopusta).
Prijava pošljite na naslov:
OPEKARNA ZALOG Novo mesto p. o., v 15 dneh od objave

**SKUPŠČINA OBČINE RIBNICA
Komisija za volitve,
imenovanja in kadrovske zadeve**

*RAZPISUJE
prosto delo in naloge*

DIREKTORJA DELAVSKE UNIVERZE

Pogoji:
– višja strokovna izobrazba pedagoško – androške ali ustrezne družbenoslovne smeri
– pet let ustreznih delovnih izkušenj
– ustrezne organizacijske sposobnosti ter družbenopolitična aktivnost

Kandidate vabimo, da pošljejo pismeno prijavo z ustreznimi dokumenti na Skupščino občine Ribnica, komisija za volitve, imenovanja in kadrovske zadeve, v 15 dneh po dnevu objave.

SVEŽI STROJEPISCI

Center za izobraževanje in kulturo v Trebnjem je v vrsti izobraževalnih tečajev organiziral tudi strojepisne tečaje. Prvega med njimi, ki se je končal konec avgusta, je uspešno končalo 20 slušateljev. Tretji tečaj iz strojepisa pa se bo začel 14. septembra, medtem ko bodo drugega zaključili v sredo, 12. septembra.

**VRTEC STARI
CERKVI**

V Stari cerkvi pri Kočevju bodo še to jesen začeli graditi vrtec za 60 otrok. V njem bodo 3 igralnice (za dojenčke, za srednjo in za višjo stopnjo) in ostali prostori. Dograjen bo predvidoma februarja 1980, večal pa brez opreme okoli 3,7 milijona dinarjev. V njem bo tudi kotlovnica, na katero bo priključena še osnovna šola.

**NAGRADITI
ČLOVEKA**

Na glavnem križišču pri Unionu v Kočevju je nekdo pripeljal s tovornjakom kup odpadkov, od žimnic in odev do papirja. Kaže, da je temeljito očistil hišo, saj je smeti za več kubikov. Pri-zadevnega ljubitelja snage bi miličniki lahko ugotovili, saj je na kakšnem časopisu ali zvezku gotovo njegovo ime, in ga predlagali za „nagrado“!

**DOBRE PRIPRAVE NA
VELIKO AKCIJO**

Pred bližnjo veliko akcijo „Nič nas ne sme presenetiti“ je o pripravah nanjo razpravljala tudi osnovna organizacija ZK Metlika na svoji seji v ponedeljek. Priprave na to veliko akcijo v občini dobro potekajo, od spomladi pa je bila v tem kraju že vrsta teh akcij, v katerih je sodeloval širok krog občanov. Govor je bil še o nadaljnjem razvijanju splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite.

Pomoč še priteka

Povečan dolenski delež za prizadete v Črni gori

Do 12. septembra je prispelo na skupni račun RK Slovenije okoli 275,6 milijona dinarjev prostovoljnih prispevkov za prizadete po potresu v Črni gori. Poleg tega so zbrali za 4 milijone dinarjev darovanih obveznic cestnega posojila in še za nekaj nad 1,1 milijona dinarjev deviz.

Delež devetih dolenskih, belokranjskih in posavskih občin se je do navedenega dne povečal na okoli 20,9 milijona dinarjev. Od enodnevniških zaslužkov zaposlenih, rezervniških skladov delovnih organizacij, prispevkov družbenopolitičnih organizacij, skupnosti, društev, občanov in iz drugih virov je bilo v posameznih občinah zbrano:

Brežice – 2.046.700 dinarjev, Črnomelj – 2.288.400, Kočevje – 2.161.500, Krško – 3.433.700, Metlika – 944.000, Novo mesto – 6.097.900, Ribnica – 1.000.400, Sevnica – 1.508.600 in Trebnje – 1.444.900 dinarjev.

**ZA PRAZNIK TUDI
DELOVNA SEJA OS**

Na sam občinski praznik, 3. oktober, bo razen svečane tudi rodna seja zborov občinske skupščine Kočevje. Na njih bodo obravnavali delo kmetijske zemljiške skupnosti, stanje in možnosti razvoja zasebnega kmetijstva, smernice za sestavo družbenega načrta občine za obdobje 1981 do 1985, osnutek sprememb in dopolnitev srednjeročnega programa vzdrževanja in gradnje magistralnih cest v Sloveniji v obdobju 1976 do 1980, poročilo o poslovanju gospodarstva v prvem polletju letos in še nekatere druge zadeve.

VODJE ODHAJAJO

Pred kratkim sta odšla iz Kočevja v druge občine predsednika Kluba kulturnih delavcev Marjanca Colarič in prizadevna voditeljica lutkovnega krožka na osnovni šoli Mara Zegarac. Za leto prej je Kočevje zapustil tudi organizator kulturnih prireditev in vodja več pevskih zborov Ivo Stanič. Kulturni delavci menijo, da bo zato kulturno delo občutno osiromašeno. Tudi izid nove številke Kočevjskih razgledov, ki naj bi izšel za občinski praznik 3. oktober, je zaradi odhoda Colaričeve negotov.

**KZ „KRKA“
OBVEŠČA CENJENE KUPCE,**

da je začela z odprodajo jabolk za ozimnico iz lastnih plantaž na sledečih prodajnih mestih:

Brezovica pri Šentjerneju (delov. čas od 11.–17. ure)
Blagovnica Žabja vas
Prodajalna 1 CKS Novo mesto.

Maloprod. cena: I. kl. jonatan, zlati delišes, rdeči delišes 8,50 din

II. kl. jonatan, zlati delišes, rdeči delišes 6,00 din
Ostala jabolka (bobovec, šampanjska reneta in dr.)

I. kl. 7,00 din

II. kl. 5,00 din

Družbene in sindikalne organizacije imajo popust.

Informacije na tel. 21–544
21–756

**KIT KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“
NOVO MESTO
TZO MIRNA PEČ**

*Objavlja sledeča
prosta dela in naloge:*

**1. POSLOVODJA PRODAJALNE MIRNA PEČ
2. MATERIALNI KNJIGOVODJA IN ADMINI-
STRATOR**

Pogoji:

pod 1.

Poleg splošnih pogojev mora biti kandidat VKV trgovski delavec, zaželeno mešane stroke z vsaj 3 leti delovnih izkušenj v vodenju prodajalne

ali

dokončano poklicno šolo trgovske stroke z najmanj 5 letnimi izkušnjami v vodenju prodajaln z mešanim blagom ali kmetijskim repromaterialom

Pod 2

Ekonomska srednja šola z najmanj dvema letoma delovnih izkušenj

ali

nepopolna srednješolska izobrazba z najmanj 5 leti delovnih izkušenj na podobnih delih

Moški kandidati morajo imeti odslužen vojaški rok.

Za dela in naloge se združuje delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in dvomesečnim poskusnim delom. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 15 dneh po objavi na KIT – KZ „KRKA“ Novo mesto – splošni sektor.

**KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“
NOVO MESTO
TOZD „HMELJNIK“**

*obvešča vinogradnike, da je organizirala
PREDELAVO GROZDJA*

in obnovljeni predelavi v Bršljinu pri železniški postaji. Vinogradniki, ki imate namen prodati grozdje, se zglasite na sedežih temeljnih združnih organizacij Kmetijske zadruge Novo mesto ali direktno v kleti Bršljin, kjer se boste dogovorili o prodaji.

OBVESTILO!

**O ODMERI PRISPEVKA ZA STAROSTNO ZA-
VAROVANJE KMETOV**

Zavezance prispevka za starostno zavarovanje kmetov obveščamo, da se lahko seznanijo z odmerjenim prispevkom za leto 1979 na pristojnih krajevnih uradih v času od 21/9–1979 do 5/10–1979.

Za območje matičnega urada Črnomelj in naselij Griblje, Cerkvišče, Dragoši bo seznanj razgrnjen pri davčni upravi vsak delavnik.

Vsa pojasnila v zvezi z odmero in možnostjo vložitev zahtev za znižanje odmerjenega prispevka dobite v krajevnih uradih in pri tukajšnji davčni upravi.

**TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA
„DJURO SALAJ“ KRŠKO –
TOZD ENERGIJA**

OBJAVLJA PROSTA DELA ZA

DELAVCA V KALORIČNI CENTRALI

Pogoji:

– nekvalificiran delavec

– delo v treh izmenah

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi.

Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpozneje v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

TECTYL CENTER

ZUNANJA IN
NOTRANJA
ZAŠČITA
VOZILA –
BREZSKRBNOST
VOZNIKA IN
DOLGO ŽIVLJENJE
NJEGOVEGA
JEKLENEGA
KONJIČKA!

**4-letna
GARANCIJA
ZA ZAŠČITO VSEH
NOVIH VOZIL.**

**TECTYL
PETER PERDEC
avtomehanik**

Pod Trško goro 90
Novo mesto

telefon: 22-372

Strokovno opravljeno
delo – konkurenčne
cene!

**ZLATARSTVO
ŠEME LUKA**

**PARTIZANSKA 1
NOVO MESTO**

Izdeluje modni nakit in
poročne prstane po na-
ročilu ter opravlja vse
ostale zlatarske storitve.

RTV SERVIS

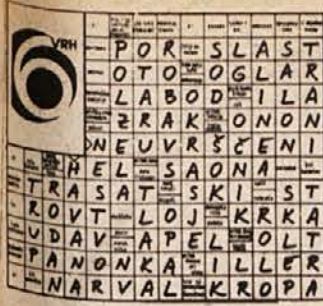
**ZLATKO ŠEPETAVC
C. K. Ž. 11 – KRŠKO**

POST

Hitro so se utaborili na
skih kožah in zakurili ogre-
vzliknil major, »rdečkasti
mislili, da smo se udri v
ga je posvaril: »Ne veseli
Konji so se prejle tako
k drugemu, kakor da bi
volkovi se ponavadi držijo
skih taborišč.«

Narod se je rodil šele tedaj, ko je začel iskati svobodo svoji duši.

S. KOSOVEL

Kako zelo krhka in minljiva je človeška sreča.

M. KAPOR

Nič velikega se ne da v resnici osvojiti.

T. KERMAUNER

Word search grid with various words hidden in it. Words include: norčav, plačanje, tečaj, ivan, velik, bojna, tržiška, pomanjka, dl, človek, vnaprej, tavičar, bogataš, ladja, tovarna, obulve, nje toplote, fr. fizik, kilopond-meter, (... lonec), norost, skand-drobiz, divja raca, domača žival, fenska ki se bori, i. afr. republika, naravni logaritem, vrstica, naše gl. mesto, zidanje, ajčnik, pustinja v zda, kepa, organiz. am. držav, rim. pozdrav, izmena, sl. matematik, gardner, slikarska tehnika, anton vrataša, doba, značilna sred. am. rastlina, primorje, kennedy john, nakup, makedon. mesto, bikerob. vzklik, pogan, hlev.

Advertisement for 'januš golec' featuring the title 'PROPAST IN DVIG' and an illustration of a scorpion. The number '15' is also visible.

Gostoljubljen je bil stari vinogradnik, kakor je že to običaj med Slovenci od nekdaj.

Med pivce, pevce ter veseljake po vinskih hramih je udarila strašna vest: po vinogradih se je pojavila povsem nova bolezen in grozi s popolnim uničenjem trte.

V Mislavčevem vinogradu v Kapelah so se prikazale med zdravimi trtami rjave lise in te so se z neugnano silo širile po celem vinogradu. Možakarji, ki so umeli trtorejo, so trdili, da je novo bolezen prinesel v Kapele vojak, ki je služil pri brzojavnem bataljonu nekje blizu Dunaja. Zopet drugi so znali povedati, da se je nova bolezen pojavila v vinogradih v Marji Gorici pri Sv. Ani (srez Klanjec na Hrvaškem). Graščina je dobila trte iz Francije, ta iz Amerike. Pospešuje pa novo bolezen „strupena rosa“ in ta rosa je prenesla trtno kugo preko Sotle na Štajersko.

Vinarski strokovnjaki so skušali tamajočim in neukim ljudem dopovedati, da gre pri pojavu nove trtne bolezni za drobno žuželko, kateri je pravo ime „trtna uš“.

Naj je šlo za uš ali strupeno roso, ljudje so videli na lastne oči, kako se prikazujejo po najlepših vinogradih rjave lise, katerih ni mogoče zaustaviti. Vinograd z žigom rjavih lis je zapisan poginu! To je že vsak priprosti človek sam opazoval, kako se novi smrtni sovražnik trte z vso naglico širi od vinograda do vinograda, od enega vinskega griča do drugega.

Ljudje so bili prepričani, da je propad vinogradov kazen božja za grehe pijancev, kar so trdili tudi duhovniki v pridigah. Utrjevala se je vera, da če gre za božjo kazn, je tudi obnova izključena!

Zgodovina kaže, kako pejava kužnih bolezni niso vmili vseh ljudi na pravo tesno pot. Lahkomiselnost in lahkostivost sta se ob pojavu kuge še potrojili. Toliko in toliko ljudi je ob takih grozljivih prilikah zgubilo pamet, da so se povsem udali pijančevanju, nečistovanju in tolovajstvu.

Podoben pojav je buknil na dan, ko se je vsakdo uveril, da vinograde nekaj izpodjeda, suši in bo tolikanj priljubljena ter opevana vinska kaplja usahnila. Edina tolažba v takem obupnem položaju je bila: Pijmo, pijmo, dokler je še kaj, saj ga ne bomo kmalu nik dar več!

Pričelo se je popivanje ter veseljačenje, kakor bi se morala posušiti ter zginiti po grlih zadnja kaplja rujnega vinca, na katero bodo ostali samo še spomini.

To lahkomišelost med preprostim ljudstvom je nekoliko zaježilo poročilo, da se je začela zanimati za od kužne bolezni napadene vinograde oblast. Po vinorodnih župnijah so se pojavili ob nedeljah po službi božji vinarski strokovnjaki. S predavanji so skušali vinogradnikom dopovedati, da gre pri novi bolezni za trtno uš, katero so zanesli iz Amerike na Francosko in od tam je priromala k nam. Proti temu neizprosno škodljivcu bo treba začeti borbo po francoskem načinu. Francozi so škodljivko iztrebili z ogljikovim žveplecem. To je smrdljiva strupena tekočina, ki naglo izhlapeva in je za vse žuželke smrtonosna v tekočem in v plinastem stanju.

Poslušalci takih predavanj si niso mogli misliti, da bi drobna in malo nevidna živalca bila sposobna resno ogroziti vinograde, in niso verovali v uspeh uporabe ogljikovega žvepleca. Pretežna večina je bila za ljudsko razlago nove bolezni in po tej jo širi ter raznaša „strupena rosa“. Kar pa pade na vinograd kar iz neba, proti temu je vsako sredstvo zaman!

Pri takem razpoloženju med vinogradniki ni bilo niti misliti, da se bo sploh kateri prostovoljno sam lotil pokončevanja novega škodljivca. Predavatelji so poročali, da bo morala oblast vinogradnikom vsiliti obramba sredstva, sicer se bo uš tako razpasla, da ji nikdo ne bo več kos.

Strokovnjaki so nasvetovali graški deželni vladi, naj da na mestih, kjer se pojavi mrčes, vbrizgovati strupen ogljikov žveplec, s katerim so v Franciji dosegli popoln uspeh.

Deželna vlada v Gradcu je prisluhnila nasvetu strokovnjakov in je organizirala posebne razkuževalne komisije. Vodstvo komisije je bilo poverjeno strokovnemu učitelju na mariborski vinarski in sadjarski šoli Juliju Hanslu, ki je bil pozneje ravnatelj kmetijske šole v Grottenhofu pri Gradcu.

Hansel je dajal navodila komisiji in prišel od časa do časa sam nadzirat razkuževalna dela.

Okrajno glavarstvo v Brežicah je dalo preko občin pred cerkvijo razglasiti, kako bodo potekala razkuževalna dela. Po razglasitvi sta prišla v spodnje kraje od mariborske vinarke in sadjarske šole neki Gradišnik in Rot. Bivala sta tam tako dolgo, dokler nista domačinov uvedla v delo. Nato sta prevzela vodstvo dela Jurij Veršec, posestnik v Pišecah, in Ivan Verstovšek, bratranec rajnega profesorja in poslanca dr. Karla Verstovšek.

Dela pri zatiranju trtne uši so trajala štiri leta, dokler niso vinogradi povsem propadli. Ker se je poznalo, da so trs napadle uši, šele od junija naprej, po porumenelost listju, so pričeli razkuževalno delo vsako leto junija in ga nadaljevali tako dolgo, dokler je bilo listje zeleno. Izsekavali so napadene trte z grozdem vred in jih sežigali, da je mošk tekkel po tleh. Tako so ravnali po naročilu oblasti in proti volji vinogradnikov, posebno v prvi gorečnosti.

Šele kasneje so sporočili posestniku vinograda vnaprej, kdaj mislije priti, da je lahko prej obral grozde.

Vodje razkuževalnih oddelkov so služili na dan po 5 gld. težaki pa po 80 do 100 krajcejev. Delo so opravljali v treh skupinah; v vsaki je bilo pet do sedem mož. Prva skupina je ugotavljala od vinograda do vinograda, kateri trsi so napadeni. Napadeni prostor je s koli zaznamovala deset kvadratnih metrov naokoli, kjer se ima trta izsekati. Druga skupina je trsje izsekala in ga sežgala, tretja je nabrizgala s posebnim škropilnicami h koreninam preostalega trsja in na prostor, na katerem so okužene trte sežgali, ki bi naj uš uničil.

Škropivo so ljudje imenovali hudičevo ali vražje olje. Pošiljala ga je oblast v železnih sodih. Shranjevali so ga v Vrščevih cigonah v Pišecah, deset minut od cerkve ob cesti proti Brežicam. Škropali so prostomo klet kar v hrib, kjer ni bilo blizu nobene hiše, da se ne bi zgodila nesreča.

Težaki razkuževalne komisije so smeli imeti s seboj tobak, nikakor pa ne vžgalic, in to zaradi nevarnosti eksplozije.

Kdo se boji številke trinajst?

Ozadje številnih praznovestev je običajno bajeslovnega značaja

Zgodovina raznih praznovestev je zelo dolga in ljudem je danes zvečinoma ne poznajo. Morebiti ravno zato ne pojenja njihovo prepričanje, da je npr. številka 13 nesrečna, da nesrečo prinašajo razbito zrcalo, po mizi razsuta sol ali črna mačka, ki človeku prečka pot. Nasprotno pa podkev nad vhodnimi vrati baje odganja zlo, enako trkanje na les, srečo prinašata štiripersna deteljica in dimnikar. Tudi o izvoru rokovanj, trkanja s kozarci ob zdravilnih, dajanja roke pred usta pri zehanju (to troje že dolgo ni več praznovestje, ampak način obnašanja) pa o tem, zakaj prav štorklja prinaša otroke, se ljudje običajno ne sprašujejo. Ne da bi vedeli, zakaj, se jim zdi, da je nevarno hoditi pod lestvami, da ni dobro vstati na levo nogo ali pržgati tri cigarete z eno vžgalico.

S podkvijo je takole. Legenda pravi, da je bil sv. Dunstan, canterburyjski nadškof, daleč naokoli znan kot prvovrsten podkovač, zato ga je nekega dne obiskal sam hudič, kajpak z repom in kopiti, kakor so si ga tedaj zamišljali. Čeprav je bil preblečen, ga je nadškof prepoznal, trdno privezal k drevesu in začel tako silovito podkovati, da ga je hudič prosil milosti. Iz podkovačeve pasti se ni rešil toliko časa, dokler ni obljubil, da ne bo nikoli prestopil praga

hiše, ki bo imela nad vhodnimi vrati pribito podkev. Tako legenda, verjetnejša pa je razlaga, da je podkev dobila pomen, ki ga ima marsikje še zmeraj, precej kasneje, v času verovanja v čarovnice. Ljudje so bili prepričani, da so pred večšami varni samo na prostem. Ker so čarovnice jahale na metlah, so menili, da se bojijo konj, zato se se ljudje v hišah zavarovali pred večšami tako, da so nad vhodna vrata obesili podkev. Kraka podkev sta morala biti obrnjena navzgor, sicer, so govorili, lahko sreča odteče.

Ko govorijo o raznih nesrečah, ljudje vedo, da se kaj lahko pripetijo tudi njim. Ob takih priložnostih je treba potrkati na kakršen koli les, to menda odganja zlo. Tudi to praznovestje izhaja iz krščanstva. Bili so časi, ko so preganjani v cerkvi dobili zatočišče pred roko pravice; še več, že tisti hip, ko se je bežeči z roko dotaknil cerkvenih vrat, se ga niso smeli lotiti, pa naj je bil še tak zlikovec. Kdor je prekršil to pravilo, je postal svetoskronec. Izvor tega praznovestja je verjetno še starejši, po nekaterih razlagah sega v čase, ko so se ljudje šele naselili v lesene hiše. Srečnejši so se baje bali, da jim bodo zli duhovi zavdali. Da jih slednji ne bi sišali, so med kramljanjem o sreči udarjali po lesenih stenah. Tudi tale raz-

laga obstaja. V drevesa so pogosto udarjale strele in ljudje so menili, da tako v drevesa prihaja božanska sila. Bog grmenja in strel naj bi prebival v hrastu, zato je dotikanje hrastovine veljalo za zanesljivo zaščito pred nesrečami. Dostikrat se na les trka tudi v atomski dobi, pa ne toliko iz praznovernosti, pogosto bolj iz navade in zato, da se ne bi uresničil pregovor o jedenju zarečenega kruha.

Omenili smo že, da sodi med lepo obnašanje tudi dajanje roke pred usta pri zehanju. To početje je bilo na začetku praznovernega značaja. Pred mnogimi stoletji so se ljudje silno bali dolgo držati odprta usta, saj so bili prepričani, da jim med zehanjem lahko zaidejo v telo zli duhovi. Zaščitni gib z roko ni terjal od njih večjega napora, kdaj pa so mu začeli pripisovati pomen olikanosti, ni še nihče ugotovil.

Že v najstarejših kulturah je bila sol priznana začimba. Njeno potrebnost za zdravo prehrano so povezovali s skrivnostnimi silami.

Se zmeraj jo uporabljajo pri krstu, rimski legionarji so pogosto dobili plačilo v zrnih soli, starogrški filozof Pitagora je soli pripisoval pomen pravičnosti in že v njegovem času so menili, da razspanje soli po mizi napoveduje nesrečo. Že tisočletja je sol znamenje trajnega prijateljstva in nesmrtnosti, stari

Slovani so goste sprejemali s kruhom in soljo, enako še zmeraj počnejo Arabci. Rzsuta sol kot znak nesreče je dobila prostor tudi v umetnosti: na Zadnji večerji, znameniti sliki Leonarda da Vincija, je prgišče soli na mizi pred Judežem. Do zdajšnjosti se nesrečni pomen soli ni ohranil, čeprav je ni toliko, da bi jo razsipavali.

In zdaj še nekaj stavkov o najbolj razširjenem praznovestju, ki spremlja številko trinajst. Ni se še rodil človek, ki bi znal natančno razložiti, kdaj in zakaj so ljudje temu številju začeli pripisovati moč, ki prinaša nesrečo. Kot taka se trinajstica omenja v antiki, v starih nordijskih mitologijah, gotovo pa je še starejšega datuma. Dandanes drži tole. V Franciji ni moč stanovati v hiši s številko 13, ker je preprosto ni. V številnih hotelih širom po svetu za sobo št. 12 pride št. 12 a in nato 14.

Nebotičniki v ZDA seveda imajo trinajsto nadstropje, a je povsod označeno kot štirinajsto. Tudi v letalih bi stežka našli trinajsti sedež. Francozi so šli celo tako daleč, da v nekaterih razkošnih lokalih družbi trinajstih oseb postrežejo še za štirinajstega gosta, čeprav ni navzoč. Le Japoncem in drugim narodom Daljnega vzhoda trinajstica ne dela preglavic, kot vse neparne številke jo imajo za nosilko sreče. A kaj, ko pa se bojijo parnih števil. Žal je na istem tudi polovica jugoslovanskih avtomobilistov, za polno mero strahu pa skrbi druga polovica, ki se boji neparnih števil. Je že tako.

LEDNJI MOHIKANEK

»Toda zakaj bi se begali z domnevami, je na videz brezskrbno dostavil, »za večerjo si spečemo sočen srnjin hrbet, potlej pa ležemo k počitku. Unkas bo stražil za nas. Vi, prijatelj,« se je obrnil k Davidu, »pa ne bodite tako potrti zaradi zrebeta in nam tačas raje kaj zaigrajte in zapojte!« Čudaški godec je molče vzel svojo piščal in jo nastavil na ustnice.

Pod urnimi prsti je začel drobiti lepe stare napeve in kmalu so mu vsi pritegnili s petjem. Še Stezosledčev strogi obraz se je ob teh zvokih omečil. Še preden pa je pesem izvenela, je nočni mir preprepal strahovit krik, da so vsi zgroženi otrpnili. Zdelo se je, da to ni bil krik človeka ne živali, temveč nekakšne nezemske pošasti. Potem je bilo spet vse tiho.

MODRIJANKI S PODSTREŠJA

Ljubljanski živalski vrt je te dni obogatel za prijazni parček debelobučih sov, katerih posebnost je v tem, da niso zrasle v divjini niti v kakšnem živalskem vrtu, temveč na podstrešju hiše v Regerči vasi pri Novem mestu.

Ko sta bila samica Suzi in samček Čuki še čisto drobna, puhasta in neboljena mladiča, ju je mati sova zaradi svoje vidne napake (ta nočna ropanca sicer odlično vidi, vendar od blizu vidi dvojno) vrgla iz gnezda na stari lipi poleg ruševin klevčevskega gradu. Na srečo je na mladi sovici naletela Dragica Belajič, ki stanuje tam blizu. Pobrala je mladiča in ju rešila gotovega pogina. Kaj dosti ni premišljevala, kaj naj z njima. Vedela je, da bosta sovici našli skrbne in prijazne roke v Regerči vasi pri Mariji Bobnar, njenem možu Stanetu in njunih otrocih. Leto poprej je enega iz gnezda vrženega mladiča že odnesla v Regerčo vas, kjer so Bobnarjevi sovo spravili pokonci, vendar se je žival po nesreči zadušila, ko je pri pitju potegnila plastični kozareček od jogurta na svojo debelo bučo.

Marija Bobnar je bila sovjih mladičev zelo vesela. Kako tudi ne bi, ko ji je ljubezen do živali vsajena globoko v srce! Življenje ji ni bilo milo; muči jo bolezen, na eno oko je slepa, na drugo pa toliko da vidi. Večkrat mora za nekaj dni leči, pa vendar ji tegobe z zdravjem niso zagrenile življenja. Ker je zaradi bolezni že od 26. leta upokojena, je to šlo v nos nekaterim ljudem, pa so si jo radi privoščili, pobrusili jezike na kamnu hudobije in špikali, obrekovali, nagajali, skratka, počeli kopico tistih grdih reči, katerih je jezik neprijaznega človeka sposoben. Star pregovor pravi, da jezik huje rani kot meč in da so rane, vsekane z jezikom, globoke. Marija je to skušala na lastni koži. Pa vendar, tudi grenke izkušnje z ljudmi ji niso porušile veselja do življenja, le da je ostala prijazna, odprta in odkrita z živalmi, pred ljudmi pa se je zaprla v lupino nezaupanja.

„Živali so tako drugačne od ljudi. Pomirjajo me. Veselje, ki ga imam, ko se ukvarjam z njimi, mi daje voljo do življenja sploh... Ne, žival ne more biti tako hudobna, kot so lahko ljudje.

Ljudje so me poniževali, od njih nisem slišala prijazne besede, norčevali so se iz mene,“ pripoveduje Marija z grenkobo v glasu.

V hiši, kjer z možem in otroki živi, je našla zatočišče že prenekatera žival. Doma gojijo zajce, koze, kokoši, prašička, občasno pozdravijo bolno ptico, nahranijo potepuškega psa ali mačice, obdržijo ježa, skratka, vsa bitja, ki ne znajo govoriti in nimajo toliko pameti, da bi bila lahko hudobna, so dobrodošla. Marija in otroci znajo poskrbeti zanje.

„Nič koliko radosti imam, ko spoznavam navade posameznih živali. Zdi se mi, da je to najboljša šola o naravi. Še posebno ko gre za redkejšo žival, kot sta moji sovici. Z njima sem imela veliko veselja, pa tudi precej skrbi. Ko so ju prinesli k meni, nisem vedela, kaj naj jima dam jesti, potem pa sem kar nadrobila kruha in mleka ter ju napitala. Otroci so iz knjig brali, kar je pisalo o sovah, a nikjer ni bilo zapisano, kako mladiče nahraniti, da ne poginejo. Sama sem morala ugotoviti, kaj jedo in česa ne. Vsak dan sem odkrila kaj zanimivega o sovjih navadah.“

Marija Bobnar bi lahko napisala pravi mali priročnik, kako udomačiti sovo. Znano je, da te ptice ne zdrže v ujetništvu. Odrasla ptica raje pogine od lakote, kot da bi živela v kletki. Z mladiči je drugače, vendar pa brez dobre nege in pozornosti tudi pri njih ne gre. Na podstrešju sta sovici imeli dovolj prostora, pa še skupaj sta bili, da jima ni bilo dolgčas. Največ veselja sta nočni modrijanki imeli s koščkom zajčjega kozuščka, ki sta ga do dobra sčefrali in prekljuvali.

O Bobnarjevih sovah se je razvedelo. Nekaj ljudi se je oglasilo s čudnimi željami. „Sama sem vedela, da sta sovi že skoraj odrasli in da potrebujeta boljše in pravilnejšo oskrbo, vendar pa mi niti na kraj pameti ni prišlo, da bi zanju poskrbela tako, kot so mi predlagali. Ubila naj bi ju in dala nagatiti,“ je Marija skoraj srdito povedala. Suzi in Čuki sta ubežala žalostni usodi, da bi s steklenimi očmi strmeli s stene kakšne dnevne sobe.

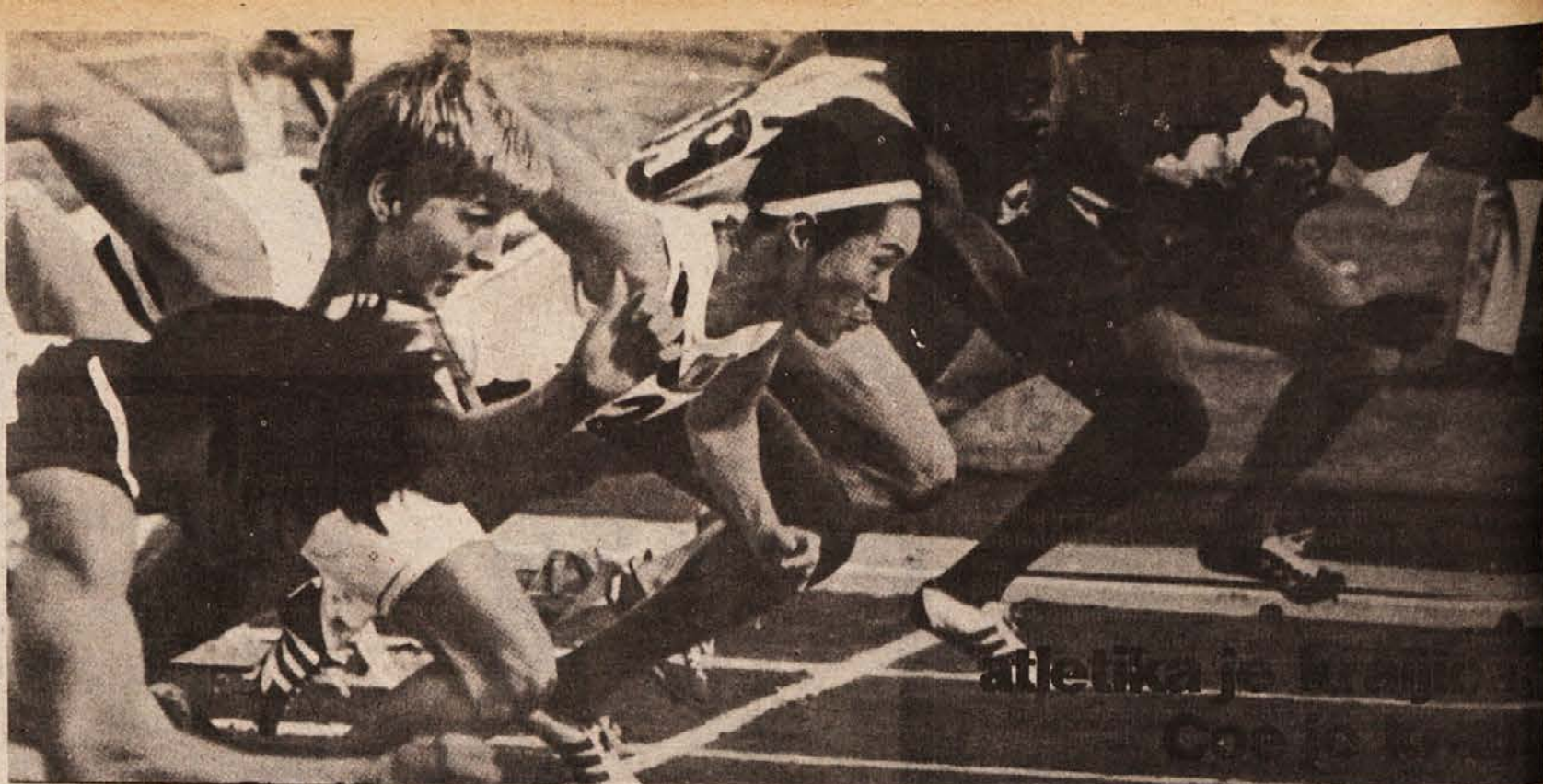
Bobnarjevi so sedli za mizo in napisali pismo ljubljanskemu živalskemu vrtu. Že čez nekaj dni je prišel odgovor, da bodo sovi z veseljem prevzeli.

„Eno od prihodnjih nedelj ju bomo odpeljali v Ljubljano,“ je kmalu potem sklenil poglavar družine.

Sovi pa sta na podstrešju modro molčali.

M. MARKELJ

O vprašanju, ali atletika je ali ni „kraljica športov“, se mnenja že leta in leta razhajajo. Večina trdi, da atletika daje osnovo za vse športne panoge in da ji zato ne kaže oporekati naziva „kraljice“. Obstojajo pa tudi zagovorniki nasprotnih trditve (zlasti iz športnih iger), ki sodijo, da atletika nima dovolj gledalcev in da zato ne bi smela nositi krone.

Vsekakor imajo „nasprotniki“ svoj prav, toda upoštevati je treba, da atletika le v svoji začetni fazi ni privlačna za gledalce, kakor hitro pa gre za vrhunsko atletiko – za nastope najboljših (že v Karlovcu, na B finalu evropskega pokala, je bilo navzlic televizijskemu prenosu okoli 6000 gledalcev), potem se zanimanje športnega občinstva močno poveča. Spomnimo se olimpijskih iger in podobnih vrhunskih prireditev v atletiki. Takrat ni problem osem dni dan za dnevno napolniti tudi stadion za 80.000 gledalcev (Muenchen 1972), celo vstopnice je bilo mogoče kupiti le od preprodajalcev za še enkrat višjo ceno! Nastopi prvakov in rekorderjev privlačijo.

Nov dokaz, da atletika, če je vrhunska, navdušuje in polni stadione, je vsakoletni „MITING SVETOVNE ELITE“, ki ga v avgustu prirejajo v Zuerichu. Pred nedavnim smo ga imeli priložnost v neposrednem prenosu spremljati na televizijskih zaslonih in lahko trdimo, da je tekovanje svetovnih in evropskih mojstrov navdušilo tudi tiste ljubitelje športa, ki jih atletika ne privlači. Svetovna elita, zlasti pa novi svetovni rekorder na 1500 m Sebastian Coe, so naredili atletski miting, kjer ne gre za nobeno prvenstvo, za zelo privlačno tekovanje.

JE JUANTORENA „MRTEV“?

Rek „Kralj je mrtev – živel kralj!“ se v atletiki in sploh v športu večkrat uporablja. Kralji se hitro menjavajo in le redki so, ki so vladali desetletja – v atletiki na primer sloviti skakalec v daljavo Jessie Owens in tekač na dolge proge Pavao Nurmi. Še leta 1977 je bil za „kralja“ proglašen odlični kubanski tekač na 400 in 800

m Alberto Juantorena (naziv „Športnik leta“ je dobil na podlagi glasovanja športnih novinarjev z vsega sveta), toda olimpijski zmagovalc iz Montreala (1976) je letos že zagotovo izgubil ta naslov. Doslej je suvereno vladal v tekih od 400 do 800 m, pripravljal se je tudi na naskok na svetovni rekord na 1500 m (rekord je obljubljal na olimpijskih igrah prihodnje leto v Moskvi), toda dobil je velikega tekmeča – Angleža Sebastiana Coea in vprašanje je, kako se bo končal njun dvoboj v Moskvi.

V sredo, 15. avgusta zvečer, smo bili pred televizorji pričati atletskemu dogodku leta 1979. Takih športnih „spektaklov“ kot je miting v Zuerichu, na svetu ni veliko. Med skoraj triurnim prenosom so se dogodki vrstili s filmsko hitrostjo. Včasih nam je zastajal dih, tako zanimivi in napeti so bili boji na stezi – seveda za visoke denarne in praktične nagrade. Ne bomo odkrili nobenih skrivnosti, da organizatorji „Mitinga svetovne elite“ vabijo v Zuerich le najboljše atlete in atletinje sveta (od naših so prejeli vabilo le trije – Stekič, Kopitar in Životič, mitinga pa se je udeležil le slednji) ter jim izplačujejo visoke „potne stroške“ oziroma „startnino“. To zmorejo, ker imajo obisk od 20.000 do 25.000 gledalcev s povprečno ceno vstopnice okoli 200 dinarjev!

Ob mitingu v Zuerichu smo lahko spoznali, da ima atletika v sebi vse elemente, ki ji dajejo pravico do naziva „kraljica športov“.

V ŠPORTU NI VEČ ČUDEŽEV

„Miting svetovne elite“ je obenem dokazal, da v športu ni več čudežev. Najnovejši svetovni rekordi „čudežnega“ tekača Sheffielda Sebastiana Coea (800 m 1:42,4, 1500 m 3:32,1 in v teku na 1 miljo 3:49,0) dajo misliti. Njegovi rezultati so potisnili v senco Alberta Juantorena in so že precej pod mejo, ki so jo pred mnogimi leti postavili kot mejo človeških zmogljivosti. Rezultati mladega Angleža, ki ga trenira njegov oče, so pravzaprav dokaz, da so meje sposobnosti

človeškega organizma nedoločljive. Človek postaja ob sodelovanju znanosti najpopolnejši stroj za doseganje ali kaki drugi panogi, kjer je dosežek merljiv s štoparico, metrom ali kilogrami. Če se združijo talent, volja do dela in znanstveni pristop k pripravljavanju vrhunškega tekmovalca, potem so novi in novi vrhunski dosežki normalni.

Novi „čudežni“ tekač na srednje proge Sebastian Coe je na dobri poti, da postane legenda svetovne atletike kot nekoč Jessie Owens ali pa Paavo Nurmi in Emil Zatopek. Njegove možnosti so ogromne. V prihodnosti (za Olimpijske igre v Moskvi se bo pripravljaval tudi za tek na 5000 m) se bo verjetno polastil še svetovnih rekordov na 2000, 3000 in 5000 m, to pa pomeni, da bo vladal v vseh tekih na srednje proge in tudi na 5000 m, ki že sodi med dolge proge.

Marsikdo se sprašuje, v čem je skrivnost njegovih uspehov. Skrivnosti pravzaprav ni več, težko pa je do njih prodreti. Ko so novinarji nedavno v Torinu obletavali mladega Angleža, ki je priteknel na cilj izredno svež, brez grimas na obrazu, in ga vprašali, kako trenira, da s tako lahkoto dosega vrhunske rezultate v napornih tekih, se je le zagonetno smehljaj in zatrjeval, da trenira le trikrat na teden in le v primeru, če se mu da teči. Seveda takšnemu odgovoru ni verjeti. Oče Peter Coe, visok možak srednjih let, ni hotel na dolgo in široko pojasnjevati načina treninga svojega sina. „Vse je odvisno od hitrosti“, je trdil. Coe trenira dvakrat na dan in pri tem preteče okoli 30 do 40 km. V času med tekovanji pa je kilometrov manj. Krajše razdalje skuša preteči v čim krajših časih. Zanimivo pa je, da je oče Peter Coe že pred šestimi leti, ko je bil Sebastian še mlajši mladinec, trdil, da bo njegov sin prej ali slej svetovni rekorder.

MED TRENERJI TUDI RAČUNALNIK

Triindvajsetletni Sebastian ne daje vtisa „velikega“ tekača. Je sorazmerno majhen (v primerja-

vi z visokim Juantoreno), bledičnega obraza, vendar z izredno energijo. Zdi se, kot da teče brez naporov. Ko ga novinarji primerjajo z Nurmiem, Zatopkom in Owensom, oče Peter izjavlja: „Počakajte, Sebastian je šele na začetku svoje poti. Od njega je še marsikaj pričakovati...“ S to izjavo je posredno napovedal nove rekorde, ki jih bo „Seb“ dosegel na 2000, 3000 in 5000 m, seveda šele prihodnje leto, ko bo pripravljen tudi za daljše teke od 1500 m oz. 1 milje.

Ko govorimo o „kralju“ sodobne atletike, ne smemo mimo ugotovitve, da je njegov oče Peter Coe le „trener-koordinator“. Sebastiana dejansko trenira ekipa strokovnjakov, ki si pomaga tudi z računalniki. Zanj skrbijo znanstveniki različnih smeri, od zdravnikov do kemikov, psihologov in fizioterapevtov. Njegovo počutje spremljajo pred treningom in po njem, podatke posredujejo računalniku, ki potem „predpiše“ naslednjo „dozo“ treninga. Nič se več ne zgodi slučajno ali nenapovedano. Zato so v Zuerichu že nekaj dni pred mitingom v časopisih napovedali svetovni rekord na 1500 m, ker so računalniki napovedali dobro formo. To sicer po atletskih pravilih ni dovoljeno, toda organizatorji so morali najti vabo za gledalce. In ker je bila obljuba izpolnjena, bodo gledalci tudi prihodnje leto polnili stadion v Zuerichu, ker bodo prav gotovo spet prišli Sebastian Coe in drugi velikani svetovne atletike.

Za visoke honorarje, ki jih lahko izplačajo le bogati Švicarji. Pri nas atletika še nima toliko privrženec, zato naši organizatorji mednarodnih mitingov (Celje – Skokov memorial, Maribor – Zorkov memorial) vsako leto komaj zberejo 50 do 60 starih milijonov, zato jim uspe privabiti k nam le eno ali dve „svetovni zvezdi“. To pa je za izbirčne gledalce, ki jim TV od časa do časa posreduje vrhunsko atletiko iz tujine, premalo, tako da se v Celju in Mariboru zbere le po 2 do 3 tisoč gledalcev.

FRANC MIKEC

VOJAŠKI KOTIČEK

„NIČ NAS NE SME PRESENETITI“

Na območju republike Slovenije bo 29. in 30. septembra akcija „Nič nas ne sme presenetiti“, manifestacija splošne ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite. To bo prva taka slovenska akcija, na Hrvaškem pa so imeli oktobra lani že tradicionalno četrto. Zato je morda zanimivo ozreti se na izkušnje bratskih sosedov.

V akciji, ki sta jo organizirali Republiška konferenca SZDL Hrvatske in Republiška konferenca ZSM Hrvatske skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami in

ob vsestranski podpori in pomoči strokovnjakov za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, je sodelovalo skoraj 2,9 milijona občanov, delovnih ljudi, mladincev in pionirjev v okviru 3578 aktiviranih krajevskih skupnosti in več kot 9000 organizacij združenega dela. Sodelovalo je tudi skoraj 300.000 pripadnikov civilne zaščite, rezervni vojaški starešine, poklicni in prostovoljni gasilci, Rdeči križ (v okviru akcije je darovalo kri 23.000 ljudi), lovci, radioamaterji, taborniki, planinci, jamarji, konjeniški klubi itd.

V vajo so se vključili tudi obrtniki in kmetje; vsak je po enotnem načrtu štaba akcije preskušil svoje mesto in vlogo v sistemu SLO in družbene samozaščite.

Šole so evakuirale učence in se selile na „vojne lokacije“, prav tako vrtci. V organizacijah združenega dela so preverjali brezhibnost zaščitnih tehničnih sredstev in učinkovitost ukrepov družbene samozaščite. V urbaniziranih središčih so organizirano čistili podstrešja, dotlej polna presušene, odlično gorljive navlake. Preskušili so delovanje oskrbe z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami v izrednih razmerah. Hišni sveti so preverili svojo vlogo v primeru vojne ali naravne nesreče. Povsod so bile predavanja o SLO in družbeni samozaščiti, mitingi, kulturne prireditve.

Na podeželju so aktivirali krajevne straže, popravljali nasipe in poti, urejali izvire pitne vode in morebitna zaklonišča, popisovali in veterinarsko pregledovali živino, organizirali sprejem evakuirancev iz mest.

Mladina je z borci organizirala mitinge, rezervni vojaški starešine taktične vaje. Gasilci so množično „gasili“ in sploh bili največja znamenitost. Reševalci so reševali iz „ruševin“ in gorečih hiš. Posebne ekipe civilne zaščite do dekontaminirale zemljišče predmete in ljudi ter delale meritve z dozimetri in števci. Strelci so tekmovali na streliščih, igrišča so napolnili športniki.

Svoje načrte so preverile tudi družbenopolitične in družbene organizacije. Še bolj so se naravnale za vlogo in naloge, ki jih čakajo v morebitni obrambni vojni. Odbori za ljudsko obrambo in samozaščito so pretehtali obrambne in varnostne načrte. Predvsem so ob tem preverjali sodelovanje in usklajenost načrtov svoje krajevne skupnosti ali organizacije združenega dela s sosednjimi krajevnimi skupnostmi in ozdi ter občino.

Udeleženci te velikanske akcije so že v pripravah, še posebej pa ob „alarmu“ pokazali izredno resnost in požrtvovalnost. Akcija nameč ni bila igra ali prijetno

razvedrilo, bila je resna preizkušnja. Zato so v praksi odkrili tudi prenekatero pomanjkljivost, slabo rešitev, nesmotnost, šibko točko, napako. Pogosto se je izkazalo, da je papir papir, stvarnost pa stvarnost. Na demokratičen, samoupravni način je lahko vsakdo predlagal boljše rešitve, opozarjal na napake. Tako na primer so občani in delovni ljudje kritično ocenili vsak prometni znak, njegovo smotnost in pravilno lego, predlagali novo prometno signalizacijo, boljše zavarovanje javnih objektov. Opozarjali so na stvari, ki bi bile ob naravni ali kaki drugi nesreči še kako pomembne, vendar ni doslej nihče skrbel zanje.

Izkazalo se je, kako pereč je problem pomanjkanja zaklonišč v večjih mestih. Nekateri na novo zgrajeni stanovanjski objekti nimajo niti najpotrebnejšega orodja za gašenje požarov, v prenekaterem velikem bloku niso prepoznali pomanjkljivosti civilne zaščite. Ponekod so bile enote civilne zaščite slabo izurjene ali neuskajane.

Hrvaška akcija „Nič nas ne sme presenetiti“ je bila izjemno velika, še večja pa sta bila njena vrednost in pomen, ko so odgovorni akcijo analizirali in ukrepali zoper napake in pomanjkljivosti. Zato akcija ni bila končana 8. oktobra zvečer, ko se je sosednja Hrvaška vrnila k običajnim načinom življenja.

sistemov za gretje vode, predvsem v zasebnih hišah.

Jugoslovani smo se lotili sonca z nekoliko večjo žlico. Pred dnevi smo lahko prebrali vest, da je skupina znanstvenikov iz Inštituta Boris Kidrič v Vinčici naredila načrte za predgretje vode v termoelektrarni, ki bo stala pri Kragujevcu. Moč sončnih naprav bo 1 megavat; tako bi na leto prihranili 66 vagonov premoga. Sončnih zbiralnikov bo kar za 2000 kvadratnih metrov. En kvadratni meter zbiralnika bo veljal 2320 dinarjev, skoraj trikrat več kot francoski kolega.

Sonce pa v prihodnje ne bo skrbelo samo za dobro počutje zmrzljivih babic in dedkov. Toplota, ki tako obilno prihaja z neba, lahko služi tudi v znanstvene namene. Spet so bili Francozi tisti, ki so napravili največjo sončno peč na svetu. Ima moč 1000 megavatov. Za to moč je bilo potrebno kar 3500 kvadratnih metrov ogledal. Sončni žarki se podobno kot pri zbiralni leči osredotočijo na zelo majhnem prostoru. V žarišču orjaškega sistema ogledal, ki avtomatično spremljajo pot Sonca, vlada temperatura 3500 stopinj. V peč postavljajo najrazličnejše snovi in ugotavljajo, kako se obnašajo pri izjemnih temperaturah. Za storitve je prosila tudi sicer vsemogočna NASA. V peči so doživljali termične strese materiali, namenjeni vesoljski tehnologiji.

Na koncu naj omenimo še najbolj zaželeno obliko sončne energije, to je neposredno pretvarjanje sončne energije v električno. Kaj je še bolj praktično, bolj čisto? Namesto zapletenih elektrarn, ki spreminjajo sončno energijo preko toplotne in mehanske v električno, nastopa tu kristal silicija, ki spreminja sonce v elektriko. Žal je izkoristek baterij na silicij danes komaj 10-odstoten, z izboljšano tehnologijo ga je moč povečati za petino. Vse to bi še nekako prenesli, 20-odstotni izkoristek je ob soncu, ki sije popolnoma zastoj, kar ugoden. Težave so s silicijem, ki ga je na zemlji sicer neznansko veliko, za elektriko pa je uporaben samo popolnoma čist. Pridobivanje tako imenovanega ultra čistega silicija je neznansko drago. Zato uporabljajo silicijeve baterije z enkrat samo na satelitih in v vesoljskih postajah.

Nedvomno bo tehnologija tako napredovala, da čisti silicij ne bo več drag ali pa ga bo zamenjal kak drug element. Tudi tranzistorji so bili nekoč nepojmljivo dragi, danes pa jih lahko kupite za 300 dinarjev kar 400. Ploščica meri komaj pol kvadratnega centimetra. Računajo, da bo do leta 1990 stal sončni generator, ki bo spremenil v elektriko en vat žarkov, samo še 3 dinarje. Generator za pogon električnega likalnika ali pečice bo potemtakem veljal 3000 dinarjev. To pa je že cena, ki velja za sprejemljivo, še posebej, če upravičeno predvidevamo, da tehnologija ne bo napredovala samo do leta 1990.

Sonce se počasi, vendar zanesljivo dviga nad energetskim obzorjem.

SONCE VZHAJA TUDI NA ENERGETSKEM OBZORJU

Skoraj nepojmljivo velika je energija, ki jo Sonce vsak dan pošilja na Zemljo. Izračunali so, da je te energije 10.000-krat več, kot je danes porabi človeštvo. Nekaj sončne energije tudi koristno uporabimo. Na primer vodno energijo ter deževja uravnava Sončev stroj — prav tako je z vetrom, tu so tudi drva, ki ne bi rasla, če ne bi bilo Sonca. Tudi premog in nafta sta v pradedavnini akumulirana sončna energija. Skratka, „nesončna“ izvora je samo jedrska energija. Zdaj se po svetu prizadevajo, da bi izkoristili tudi neposredno sončno energijo, predvsem za ogrevanje. Najbolj preprost zbiralnik sončnih

žarkov je zmožen segreti vodo do skoraj 100 stopinj Celzija, kar je idealno za gretje stanovanj, toplo vodo v kuhinjah in kopalnicah. Kolektor lahko vodo tudi samo predgreje do zaželenih temperature, nato segreje z nafto ali elektriko. Prihranek pa je tu.

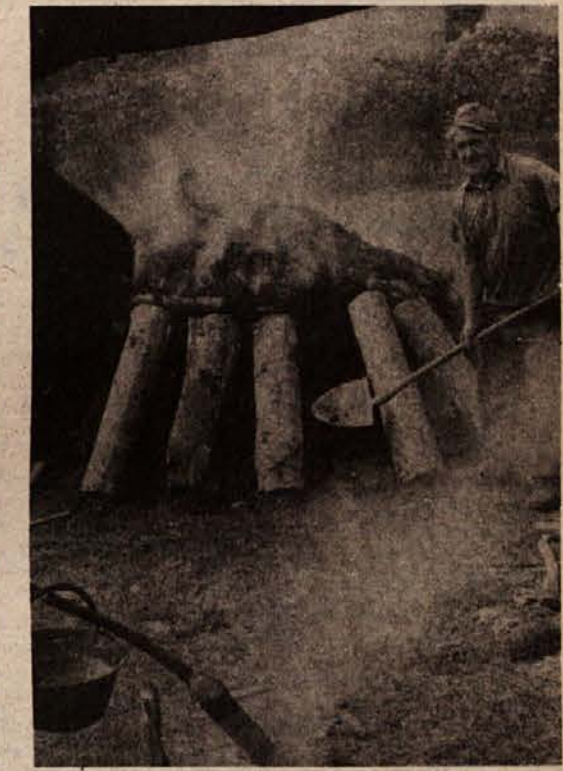
Prav zato se zadnja leta v številnih državah ukvarjajo s tako imenovanimi sončnimi hišami, predvsem poskušno. Ponokod gre za hiše, ki so popolnoma na sončni pogon, torej brez dodatnih virov energije v obliki elektrike, nafte, plina ali premoga. Take idealne sončne hiše so še zelo drage, s stališča gospodarnosti so nesprejemljive, saj veljajo več, kot če bi v navadnih hišah noč in dan gorele vse luči, štedilniki, peči itd. Te hiše, ki jih grade predvsem v ZDA, na Japonskem, v Avstraliji in ZR Nemčiji, so torej predvsem poskusni laboratoriji.

Vedno praktični in k posebnostim nagnjeni Francozi so se zadeve lotili z dveh strani. Poskuse delajo z dvema hišama, ki so na sončni in klasični pogon. Klasično ogrevanje so Francozi kombinirali s toplim zrakom, ki ga „proizvajajo“

sončni zbiralniki na strehi. Izkazalo se je, da južnofrancosko sonce lahko da skoraj tri četrt za ogrevanje potrebnih kalorij. S tehnične strani je problem ogrevanja hiš s soncem rešen, vprašanje so samo še veliki stroški za naprave. Francozi so te stroške privedli v razumne meje. Za hišo „na sonce“ je treba odšteti samo 20.000 din več kot za hišo na klasični pogon. Kvadratni meter sončnega zbiralnika na strehi stane v Franciji 800 dinarjev. Potrebujete samo nekaj kvadratnih metrov kolektorjev, notranja instalacija hiš na sonce je namreč klasična.

„Topla greda“ na strehi se amortizira v petih do desetih letih, odvisno od klimatskih razmer. Eskimu se take hiše najbrž ne izplača graditi. V srednjih geografskih širinah pa bi bila kilovatna ura, dobljena s strehe, dva do trikrat cenejša kot ura, ki jo tako vneto beleži števec. Poleg tega Francozi trdijo, da bi bil kvadratni meter zbiralnika lahko tudi cenejši, če bi uporabili cenejša gradiva.

Japonci so naredili manjši korak, zato pa večkrat. V tej deželi deluje že 3 milijone majhnih

KADEČI SE SPOMENIK

„Ko je kopišče urejeno, zabijemo v sredo ravne drogove, imenovane strženice. Prazen prostor med strženicami je stržen. Okoli stržena se začne zlagati drva v skladih. Večja je bila kopa, več je bilo skladov. Na zadnji sklad smo oglarji zložili še glavo iz kratkih in drobnih drv. Glava je bila zložena v obliki kupole. Nižje sloje po obodu kope smo založili z drobnimi drvami, da je bila kopa čim lepše zaokrožena in da smo jo lažje in hitreje pokrili,“ je povedal mojster Fink.

Ko pa se je prekrivala dvakrat; najprej s smrekovimi vejicami ali resjem ter listjem. Prvo plast so oglarji prekrili še z zemljo, tako da ni drsela s kope. Prekrivanje so imenovali črnenje. Po črnenju so pristonili na kopo naokrog še debele kalenice. Ti obstavljajči so držali zemljo na obodu kope. Če je bila kopa počrnjena z dobro, nesipko zemljo, obstavljajči niso bili potrebni. Rudolf Fink jih je za športno dvorano uporabil bolj zaradi lepšega videza. Vsakovrstne črne kuhinje morajo biti skrivnostne.

Zadeva je bila zdaj nekako pripravljena za začetek delovanja. V sredini kope na dnu stržena je ognjišče, v katerega so nametali od zgoraj nekaj suhih drv. Nanje so vrgli žerjavico, da so se vžgala. In spet drva in spet žerjavica, vse do vrha kope. Po vsakem polnjenju z drvami so sproti za-

pirali zgornjo odprtino, da drva niso zagorela; morajo namreč zogleneti. To zažiganje kope so najbolje opravili z braško, drobnimi ostanki oglja, ki so ostali na starem kopišču.

Zažiganje kope, zelo svečan dogodek, je trajalo tudi do 8 ur. Ko je ogenj dosegel vrh kope, so odprtino na vrhu tesno zaprli. Takrat se je pričelo pooglevanje kope od zgoraj navzdol.

„Veliko vlogo pri tem imajo zračnice in dimnice, luknje, ki jih naredimo na najrazličnejših delih kope. Te luknje so v vrstah, predstavljamo jih, odpiramo in zapiramo,“ je povedal 67-letni Fink. „Če teče pooglevanje pravilno in ne prehitro, mora iz kope uhajati svetel, prozoren in brezbarven dim. Ko uhaja modrikast dim, to pomeni, da so drva v kopi zoglenela do spodnjih lukenj. Hitro zapremo zgornje dimnice in napravimo pod drugo vrsto tretjo vrsto lukenj itd. Kopa je kot dimnik. Zgornje luknje odvajajo dim, spodnje dovajajo svež zrak. Tako ponavljamo vse do dna kope, dokler ne zoglene vsa drva.“

Ko je ogrevanje prišlo do dna kope, so oglarji vse luknje v kopi tesno zaprli, da ne bi vanjo prišel zrak. Tako zaprta kopa se je hladila dva dni, vsa žerjavica v njej je morala ugasniti. Nato so začeli z odpiranjem ali štoranjem kope. Po skladih so z nje potegnili prst in jo odstranili. Ostalo je samo čisto oglje, ki so ga s kaveljni

narahlo zgrebli po tleh, da se je do konca ohladilo. Če je bilo vmes še kaj žarečega oglja, so ga takoj pokrili s prstjo. Ohlajeno oglje so dajali v vreče, ki so zmogle okoli 30 kilogramov. Iz kope so jemali samo toliko oglja, kolikor so ga lahko odpeljali v suho, zoper vlago zaščiteni skladišče. Ostanek so pustili v kopi in ga pokrili z zemljo.

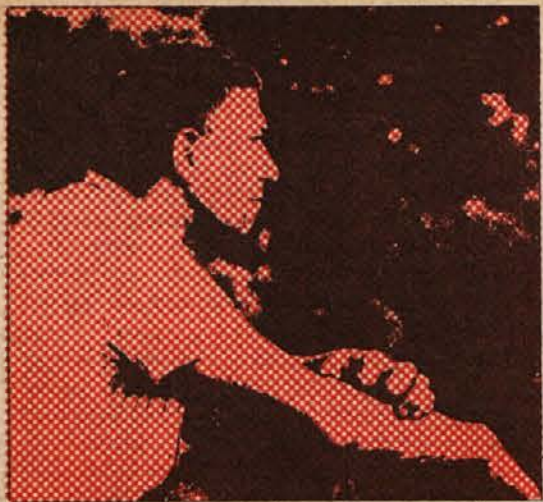
Še žareče oglje je gasil z vodo samo oglar-goljuf. Oglje je bilo namreč zaradi polivanja z vodo težje. Dobro oglje je moralo biti temnosivo, lesketajoče se, ob udarcu trdno. Stari oglarji celo pripovedujejo, da je moralo ob udarcu dati steklen zvok. Če pravo oglje primete v roke, ne sme puščati sledi, madežev, prahu ali črnih lis. Kuharje lesa v oglje je lesu zmanjšalo težo in prostornino, obenem pa, to je najvažnejše, celo do dvakrat povečalo toplotno moč.

In na tej toplotni moči oglja sloni prenekateri steber razvoja človeške civilizacije. Oglje je kovalo srpe, sekire, kladiva, železo je spreminjalo v jeklo, človeštvu je pomagalo do praga industrijske revolucije.

Danes ponuja njegovo zgodbo, skupaj s slastno polento, samo še Rudolf Fink. Oglja v starem smislu namreč ni več, še tisto, na katerem čvarimo čevapčiče in ražnjiče, je samo nadomestek. Kot večina stvari.

M. BAUER

HLAPEC MARTIN Z DOLŽA

Vrstice so resnične, kraj je vsakemu Dolenjcu znan, le dogodki kot da so vzeti iz preteklosti. Oseba je samo ena, Čeličev Martin, za našo zgodbo kar Martin z Dolža. Začenja pa se tistega dne, ko je na naš naslov priromalo pismo. Še tisto malo negotovosti in nejevernosti, ki sta ovijali njegovo vsebino, so razkrile prijazne, ponekod še s slamo krite dolške domačije. Tu je nastajala naša zgodba, končala pa se na slabo uro hoda oddaljeni jasi, kjer Martin, skrit med visoko praproto, deli ure, tedne in leta svojega življenja s petimi, desetimi, včasih tudi dvajsetimi glavami živine. Samota mu je edini prijatelj. Pa čeprav živijo z očetom in bratom pod eno streho. Zanj pravi, da je najmogočnejša v vasi.

Martin jih šteje danes nekako petintrideset, natančno tega nihče ne ve, še sam ne. Pravi, da je bila vojna, ko je prvič zaznal svet okoli sebe. Za šole ni bil, ima le kak razred osnovne. Zato je ostal doma. Toplo ognjišče je delil s starši in bratom, dokler ni prišlo tisto prekleto leto, ki mu je vzelo mater. Dotlej je še živel, sedaj životari. Mati mu je šivala, ga prala, mu dajala jesti. Na pašo ni hodil lačen. Štiri leta je tega.

Potlej je prišel v roke očetu in bratu, njegovi družini. Martin z Dolža je postal hlapec. Ni je hiše na Dolžu, ki ne bi vedela za njegov vsakdan. Martin vstane pred vsemi, k počitku pa leže, ko je vas že zdavnaj utonila v sen. Vmes je osemnajst ur garanja. Plačilo? Skorja kruha, nekaj kuhinjskega krompirja, ležišče med kravami ali ovcami. Pa palica. Zjutraj, opoldne, zvečer. Takrat se čez vas razležejo bolesteri kriki.

„Spet ga tepejo,“ reče ta ali oni.

Se ni tako dolgo tega, ko je Martin zaspal na paši. Bil je utrujen. Naredila se je noč, zbudil ga je mraz. Živine ni bilo nikjer. V strahu je zbežal domov. Za njim pa krave in nekaj drobnice, ostalo drobnico so poklale zveri. O, kako je takrat

padalo po Martinu! Gospodar (oče) in brat sta ga zaprla v sobo, eden z ročico od voza v roki. Vaščani so se zbirali pred hišami in se zgražali. Toda zamere najmogočnejšega gospodarja v vasi se je vsakdo bal. Martin pa je tri dni nemočno ležal.

Ali pa takrat, ko so škropili krompir. Hiše ob njivi so ponujale vodo za škropljenje. Toda ne, gospodar je Martina nagnal ponjo v tri kilometre oddaljeno domačo štemo!

Tudi kadar gredo sušit seno, je kaj videti. Oče in brat na traktorju, Martin pa z vsem orodjem čez hribe in doline. Toda potpi. Za tisti kos k ruha pa obleko, ki jo bo kdo od domačih za vrget.

Skornje ima skozi vse leto ene. Že po njihovem copotanju ga domačini poznajo. Hlače raztrgane. O, ko pa pride v vas kdo od socialnega, takrat pa Martina po „mašno“ napravijo in ga posadijo za mizo, pred polno skledo jedade. Še nasmeš po naročilu in obisk je odpravljen. Denar za Martina bo še naprej prihajal...

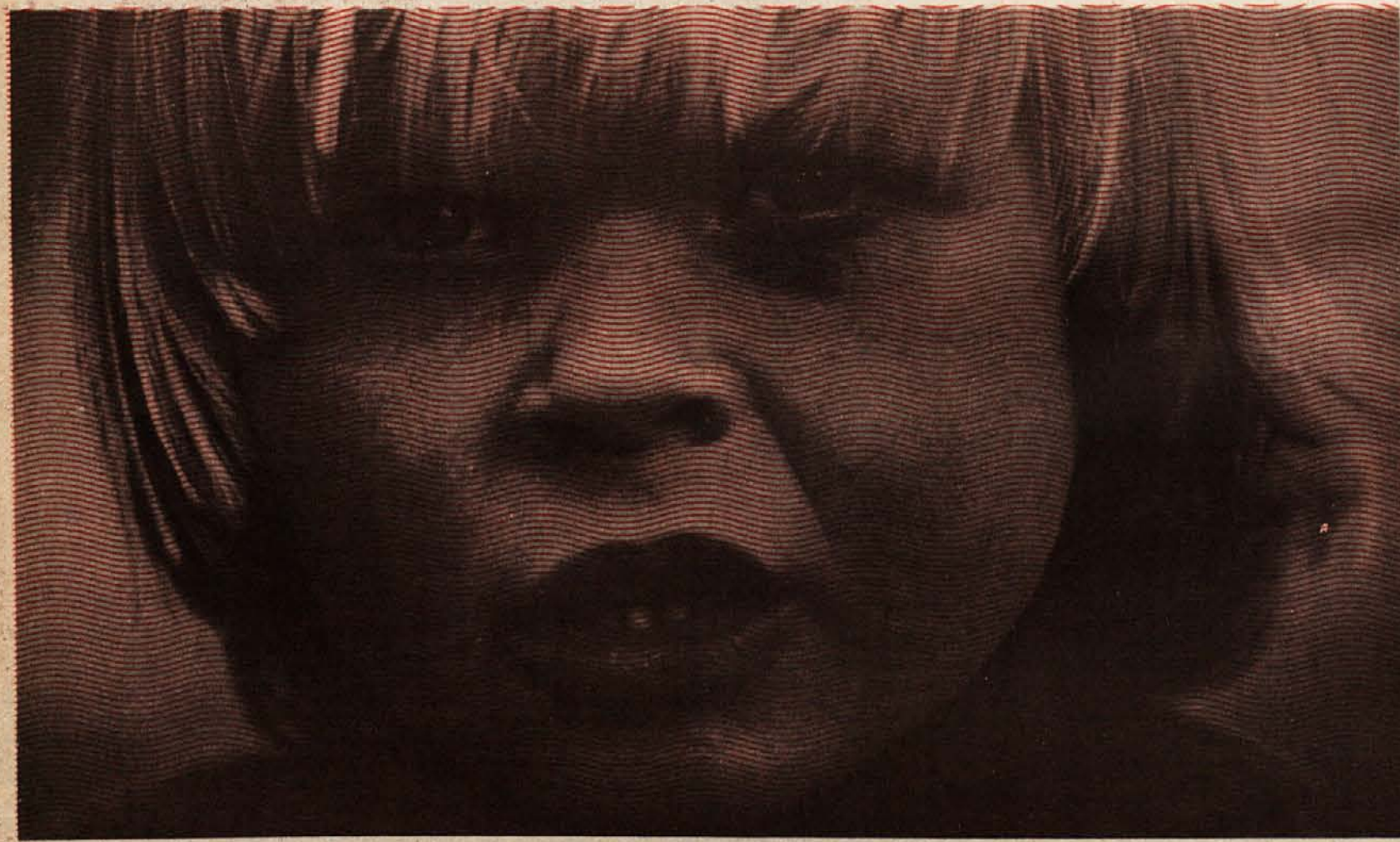
Šice, tako pravijo domačini slabo uro hoda oddaljeni jasi, so Martinu drugi dom. Tukaj sklepa prijateljstva z živino. Nezaupljiv je do mimoidočih. Ko pa mu obljubiš kaj za pod zob, se mu jezik vendarle razveže. Da ga ima še najraje bratova žena, pravi. Od hrane iz njenih rok je tudi največkrat sit. Pohvali se, da je tudi mesto že videl od daleč, pa v cerkvi je tudi že bil. Celotno cigareto je poskusil, ko se je na paši srečal z vojaki. Kaj več mu pa življenje na Dolžu ni prineslo.

Dolgo je ostala prikrita Martinova zgodba. Dolgo se je le šušljalo med dolškimi hišami. Ko pa so Martina tako poredko videli! Slišati ga je bilo le, kadar je bil tepen. Tja od Vrh pa do Stopič pa se danes le sprašujejo, zakaj Martina ne dajo k drugemu bratu, ki bi ga rad vzel. Pa ne samo oni, vsak, kdor bi videl njegove neobgljene oči, zgarane roke, njegovo preprostost, otroško pojmovanje sveta.

Čez Šice se je spuščal mrak. Martin je znova ostal sam z živino. Jel jo je gnati skupaj. Za slovo pa rekel:

„Pridite še. Saj sem zmeraj tukaj. Pa napolitajte mi prinesite, saj ste jih obljubili! In krivačko, ta pravo, na roke narejeno!“

BOJAN BUDJA, JANEZ PAVLIČ

PRETEPENENA OTROŠTVA

Ko je v zadušljivi poletni vročini nekega popoldneva priletel moški v Ragovem logu s tanko šibo učil svojega psička raznih veščin, so se na ključni sprehajalci zgražali. „Le kako more mučiti živalco, ki miho cvili in se trese po vsem dlakavem životu?“ „Kje je društvo za boj proti mučenju živali?“ je rekel drugi.

Dogodek smo omenili ob razmišljanju o nasilništvu nasploh, predvsem pa o nasilju nad otroki. Nihče se namreč ne vpraša: ali imamo društvo za boj proti mučenju otrok?

V taistem gozdu je pred leti mestni intelektualc s konjskim bičem vzgajal svojo hčerkico. In

v bloku nedaleč stran je živelo dekletce, ki je moralo za kazen držati roko nad gorečo svečo. O teh primerih se je razvedelo, soseska se je zgražala, vendar je Krka v svojem lenobnem toku mirno tekla dalje.

Primerov mučenja ali grdega ravnanja z otroki na Dolenjskem ni tako malo, kar dobro vedo na socialnem skrbstvu pa tudi na sodišču, kamor javljajo najbolj krute primere. Prav iz sodne prakse zadnjih mesecev so tele zgodbe.

Priložnosten delavec iz okolice mesta je razvezan, pri njem pa živi šoloobvezen deček s hudo boleznijo – hemofilijo. Vsak udarec ali krvavitev sta za takega otroka smrtno nevarna. Starši svoje otroke s to boleznijo tako rekoč zavijajo v vato: spremljajo jih v šolo, pazijo, da se ne dotikajo ostrih predmetov itd. Fantiček iz Podgorja, recimo mu Binče, pa je večkrat doživel, da ga je pijani oče po prihodu domov brez vzroka močno klofotal. Zgodilo se je celo, da ga je zagrabil za las in ga z glavo butal ob mizo. Binče se je ko-

maj privlekel k sosedom, da so ga spravili v bolnišnico. Ni bil samo enkrat prepeljan z rešilcem v bolnišnico. Oče, ki dobro ve za otrokovo bolezen – večkrat je bil že tudi kaznovan – se za to ne zmeni. Ko alkohol v njem sproži nasilje, se znaša nad neobgljenim otrokom.

„Velikokrat, ko je prišel ponoči pijan, sem pograbila vse tri otroke iz spanja in tople postelje (tudi dojenček), pa smo bežali kar skoz okno.

Včasih ni bilo časa vzeti odeje. Stiskali smo se pod drevjem in iskali zaslonbe, če je padalo.

Sinčka, ki še ni imel štiri leta, je pretepel do nezavesti. In malo večje hčerkice se je lotil z dežnikom tako močno, da ga je na njej zlomil...“ To je ena med izjavami na novomeškem sodišču. Podobnih primerov bežanja ponoči je na Dolenjskem največ. Marsikje so tega tako vajeni, da se niti soseska ne zgraža več.

Sosedje se bojijo begunce vzeti pod streho ali „pijanca“ ošteti, ker sami živijo v strahu pred njimi.

Mučenje otroka je tudi to, če je priča nevarnim preprirom staršev, ki se končajo s tepežem in mahanjem z noži ali drugim nevarnim orodjem. Mnogo primerov mučenja ostaja med štirimi stenami.

Kaj se dogaja doma? Starši kaznujejo svoje otroke, kakor se jim zdi najbolj prav. S tepežem, s pasom, s prepovedjo igre, z odtegovanjem hrane, s tem, da jim nalagajo težko delo, da od njih preveč zahtevajo v šoli, z vlečenjem za las, za ušesa. Mučenje otroka je tudi to, če starši pustijo dojenčka v nedogled kričati, češ ga ne bomo razvadili. Naj vpije, saj je zdravo za pljuča!

Namesto da bi se poučili, kako z otrokom ravnati! Tako glede vzgoje in kazni, ki tudi po novih pedagoških metodah v upravičenih primerih ni opuščena, kakor tudi glede ravnanja z malčkom, ki še ne zna povedati, kaj mu ni prav in lahko le z jokom izraža svoje nezadovoljstvo.

Kaznovanje otrok neredko pomeni le sprostitve nakopičenega nezadovoljstva in jeze, ki se je v odraslih nabrala zaradi razlogov, ki nimajo prav nobene zveze z otrokovim obnašanjem in prestopki. Včasih gre za nezadovoljstvo, ki ga prenese oče z delovnega mesta čez domači prag, včasih za družinska nesoglasja. Če otrok v takih primerih ni neviden in neslišen, je kaznovan brez vzroka. Dobro čuti, da se mu je zgodila krivica. Taka kazen nima nobenega učinka. Otrok je žrtev okoliščin. Ni to mučenje otroka?

Je tudi cela vrsta duševnih mučenj, ki jih ne manjka v bližnji okolici, zlasti ob ločenih starših, ko hočeta oče in mama s sorodstvom vred izbrati otroke za medsebojno obračunavanje. In da ne naštevamo neredkih primerov, ko z majhnim otrokom, zaspanim in lačnim otroško hrano, sedita starša na veselici, pa se jima nikamor ne mudi, dokler je družba vesela in pijača na mizi.

In vendar, vse to se dogaja. Mi pa se zgražamo, če kdo dresira psička s šibo...

RIA BAČER

"NORO JE GOVORITI O AMATERIZMU"

tudi razumljivo), da je denar v življenju košarkarja našel podobno mesto, kot recimo v nogometu. Le v drugačni obliki prejemo.

Resnično. Noro je govoriti o kakršnemkoli amaterizmu, ko pa lahko zase mirno trdim, da živim od denarja, ki mi ga prinaša košarka.

DA SE ŽIVETI OD KOŠARKE

● O višini dohodkov naših košarkarjev redko kdaj slišimo, kar velja tudi za ostale naše športnike. Ste kaj bolj gostobesedni?

Nimam kaj skrivati. Kot zaslužen mojster športa (pravico do tega naziva imajo samo športniki, ki so na svetovnih, olimpijskih ali evropskih prvenstvih stopili na zmagovalni oder) dobivam štipendijo v znesku 8.540,00 din, potem še štipendijo ZTKO (Zveza telesnokulturnih organizacij), pa nekaj od kluba, kratka, da se nekaj nabrati. Tako dobim na mesec okoli poldrugi milijon starih dinarjev. Naziv „zaslužen mojster športa“ mi prinaša tudi ugodnost pri šolanju, kjer lahko izpite enega letnika opravljate dve leti. Ponovno pa pri tem poudarjam, da ni bil denar tisti, ki me je pripeljal v Ljubljano, tudi ne 4-sobno stanovanje, ki sem ga dobil. V potrdilo naj povem, da bi imel v Jugoplastiki večje dohodke(!).

● Kaj pa drugi košarkarji, tisti, ki le poredkoma oblečejo dres z državnim grbom?

Tudi njihovi dohodki niso tako skromni in se z njimi da živeti. Vsi prvoligaški igralci so razvrščeni v zvezni razred in imajo 4.500 din mesečne štipendije, večje prejemke pa imajo tisti v mednarodnem razredu. Tu so igralci, ki poredkoma oblečejo modri dres. K tem štipendijam pa je treba prišteti še nekaj klubskih „dodatkov“. Toda sem prepričan, da je ta denar pošteno zaslužen. Treninki dopoldan in popoldan, dolgotrajne priprave, tekme, pa potem še priprave in tekme v raznih selekcijah! Prav nič ni podarjenega.

● Toliko slišimo o bajnih vsotah, ki jih dobivajo košarkarji drugih držav. Je na tem kaj resnice?

Poglavje zase je seveda profesionalizem. V Ameriki za prestope igralcev iz kluba v klub odštevajo tudi po 400.000 dolarjev. Za nas pa je seveda najbolj zanimiv primer iz sosednje Italije, ko je bivši stalni član ekipe „azzuro“ Iellini dobil za podpis triletno pogodbo 90 milijonov lir, čakajo pa ga seveda še redne premije. Vse skupaj ne bi bilo mogoče nič posebnega, ko tudi v Italiji ne bi igrali košarke pod okriljem amaterizma. Ali pa Španija, ko nekateri igralci zaslužijo več milijonov dolarjev v sezoni. Mar se potem še lahko čudimo, ko nekateri naši košarkarji odhajajo drugam po zaslužek?

TORINO SE NE BO PONOVILO

● Pa vendarle ni vse samo v zaslužku. Po kvaliteti košarke smo namreč daleč pred, recimo, Italijo in Španijo. Tudi Torino je to potrdil.

Razumljivo. V Italiji in Španiji so nosilci igre po klubih tuji igralci, ki pa nimajo pravice nastopati za reprezentanco. Domači igralci imajo tako premalo izkušenj, malo igrajo v klubu, kako bi šele v reprezentanci? In Italijani so to svojo napako že spoznali. Kmalu se bodo tudi po klubih pričeli opirati zgolj na lastne moči.

● Mar to pomeni, da postaja naše mesto v svetovni košarki ogroženo? Še posebej po neuspelem nastopu v Torinu.

Težko je govoriti o tem. Torino je za nami in verjetno se ne bo tako kmalu več ponovil. Vse nas je postavil na trdna tla. O vzrokih za neuspeh ne bi rad govoril. Bili smo pač slabše pripravljeni kot sicer, pestile so nas tudi poškodbe, najbolj pa se nam je maščevala pretirana samozavest, s katero smo odpotovali na evropsko prvenstvo.

● Po prvenstvu ste bili med največjimi krivci za poraz. Kajti po pisanju je bilo pričakovati, da bo prav Torino dal novo veliko ime naše košarke. To naj bi bili vi.

Slišal sem za to. Moj odgovor je kratek. Po mnenju večine strokovnjakov sem igral dobro, vzemimo srečanje z Izraelci. Dokler sem bil na parketu, njihovega najboljšega strelca Berkowicha ni bilo videti. Od trenerjevih zamisli je odvisno, koliko minut bom prebil na parketu. Meni jih je bilo na evropskem prvenstvu namenjenih sila malo. Razumljivo, da zato še zdaleč nisem mogel pokazati vsega, kar znam. Priznavam pa, da sem bil takrat v precej slabši formi, kot recimo v Manili.

MOSKVA: FINALE NI NEDOSEGLJIVO

● Mediteranske igre zaradi nenastopanja nekaterih najboljših ekip (Francije, Španije in Italije) ne morejo biti popravi izpit naše najboljšie selekcije. Počakati bomo morali do olimpijskih iger v Moskvi. Napoved?

Težko je že sedaj govoriti o tem. Sposobni smo doseči marsikaj. Če bo seveda Kičanović igral v svoji formi, če bo Delibašić izboljšal igro iz Torina in če bomo našli krilnega igralca, vsaj približnih kvalitet za zamenjavo Dalipagiću (mogoče Čutura). Prav od Dalipagića je odvisno marsikaj. Če bo igral in če bo ponovil igro iz Manile, lahko pričakujemo uspeh. Kajti skoraj prepričan sem, da bomo dobili enega od „velikih“: ali Sovjetsko zvezo ali pa ZDA. To bi moralo biti dovolj za finale, če se seveda ne bo ponovil Izrael.

MAR SLOVENCIM NE ZNAMO IGRATI KOŠARKE?

● Govorite, kot da bi bili prepričani o svojem igranju na moskovski olimpiadi.

Ne da bi se oziral na številne izjave po časopisih, trdim, da bom Skansija z dobrimi igrami prisilil na dres z državnim grbom. Še zdaleč nisem pokazal vsega, kar zmorem, in prepričan sem, da moj čas še pride. Upam le, da tudi mene ne bo zadelo nepisano pravilo, ki velja prav ta čas: v nobeni od državnih selekcij ni nobenega Slovenca(!).

● O dokaj čudnih kriterijih za nastopanje v najboljši izbrani vrsti govori tudi podatek, da je bilo v reprezentanci, ki je nastopala na nedavni Univerziadi v Ciudad Mexico in ki igra sedaj v Splitu, kar pet igralcev zagrebške Cibone in štirje iz Jugoplastike. Ko pa vendar vemo, da je državno prvenstvo osvojil Partizan, pokal maršala Tita pa sarajevska Bosna.

Ne bi se rad vmešaval v posle, ki so v domeni zveznega selektorja.

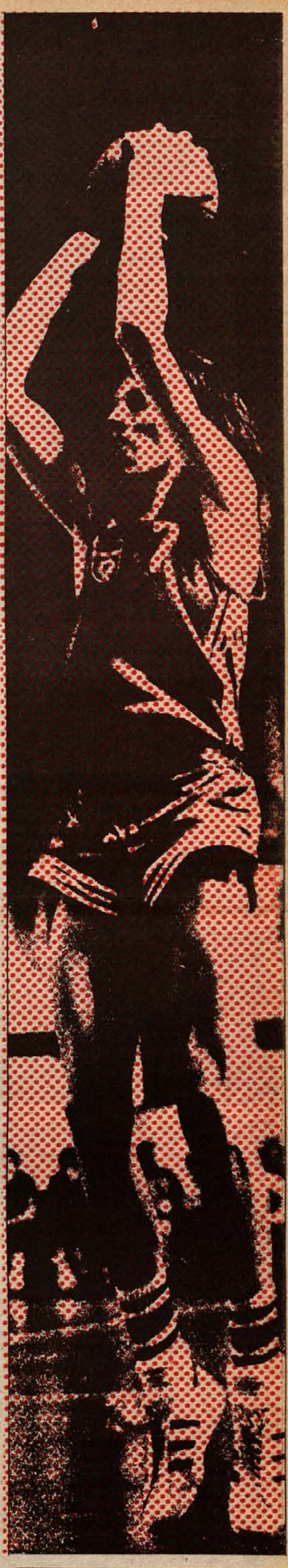
● Olimpija v novem prvenstvu?

Že dosedanji potek priprav je pokazal, da bomo novo prvenstvo pričakali pripravljene, pokazal pa je tudi našo veliko slabost: razen Jelovca Olimpija nima kvalitetnejšega centra. Temu podrejen bo moral biti tudi način naše igre, mislim pa, da lahko pričakujemo uvrstitev okoli petega mesta. Z veliko večjimi ambicijami pa bomo pričakali naslednje prvenstvo, kajti skoraj gotovo je, da bo dres Olimpije po vrnitvi iz Italije oblekel tudi Krešimir Ćosić.

● Za konec še tola. Znani ste kot igralec, ki ne zna brzdati živcev. Spominjamo se lanskega prvenstva, ko ste zaradi incidenta v prvem srečanju prvenstva s Crveno zvezdo izgubili nemalo ugleda. So leta odpravila tudi to slabost?

O omenjenih dogodkih je bilo dovolj govora, omenim naj še, da je sodnik, ki je vodil tisto srečanje, Marjanović iz Čačka, za letos zaradi slabega sojenja izpadel iz sodniške liste. Tudi to nekaj pove. Sicer pa ne bi trdil, da je nerviranje slabost. Kadar tega ni, igram slabše, brez volje. Ta škern je pač moj temperament in Spličani so ga znali ceniti. Upam, da ga bodo tudi Ljubljančani.

BOJAN BUDJA

IZ OSEBNE IZKAZNICE:

Rojen 29. 6. 1957 v Mariboru, poročen. Košarko pričel igrati po SP v Ljubljani 1970. leta. Član ŽKK Maribor, potem Jugoplastike in danes Iskre-Olimpije. Okoli 50 nastopov za državno reprezentanco, prvo tekmo za A moštvo odigral predlani v Celju proti Kanadi v okviru tekmovanj za medcelinski pokal. Največji uspehi: zlato na balkanskih igrah lani v Turčiji, zlato na svetovnem prvenstvu v Manili in bron iz evropskega prvenstva v Italiji. Še višina: 191 cm.

Ljubiteljem športa so dogodki dobro znani: košarkarsko zlato v Manili, zatem pa samo bron na evropskem prvenstvu v Torinu. Boleč je bil padec na trdna tla in na nekdanj v zvezde kovano košarkarsko organizacijo se je nenadoma usul plaz obtožb. Nergači so v njej čez noč našli tisoče napak...

Peter Vilfan je bil v Manili in Torinu. Vse je videl od blizu, postal je eden izmed krivcev za neuspeh. Toda mar niso vzroki predvsem drugje, globlje, saj košarka ni zgolj 40-minutno igranje pod koši? Pustimo Petru Vilfanu, zdaj članu ljubljanske Olimpije, naj nas sam popelje v svet košarke ter pove tudi tisto, o čemer vemo bolj malo.

Vilfanova strma pot košarkarja se je začela predlani, ko je bil še kot član ŽKK Maribor poklican na priprave A reprezentance za evropsko prvenstvo v Liegu. Kot trinajsti je bil potem zbrisan s spiska. Razočaran je uvidel, da kot član drugoligaške ekipe ne bo imel stalnega mesta v dresu z državnim grbom. Odločil se je za Jugoplastiko. Vse ostalo so naredile njegove igre, skokovit napredek.

DOMOTOŽJE MOČNEJŠE OD DENARJA

● Čemu gre pripisati nenadno odločitev za prestop k ljubljanskemu prvoligašu, ko je znano, da še predlani, ko ste iskali nov klub in izbrali splitsko Jugoplastiko, z Olimpijo nista našla skupnega jezika? Takrat so vam mnogi to zamerili.

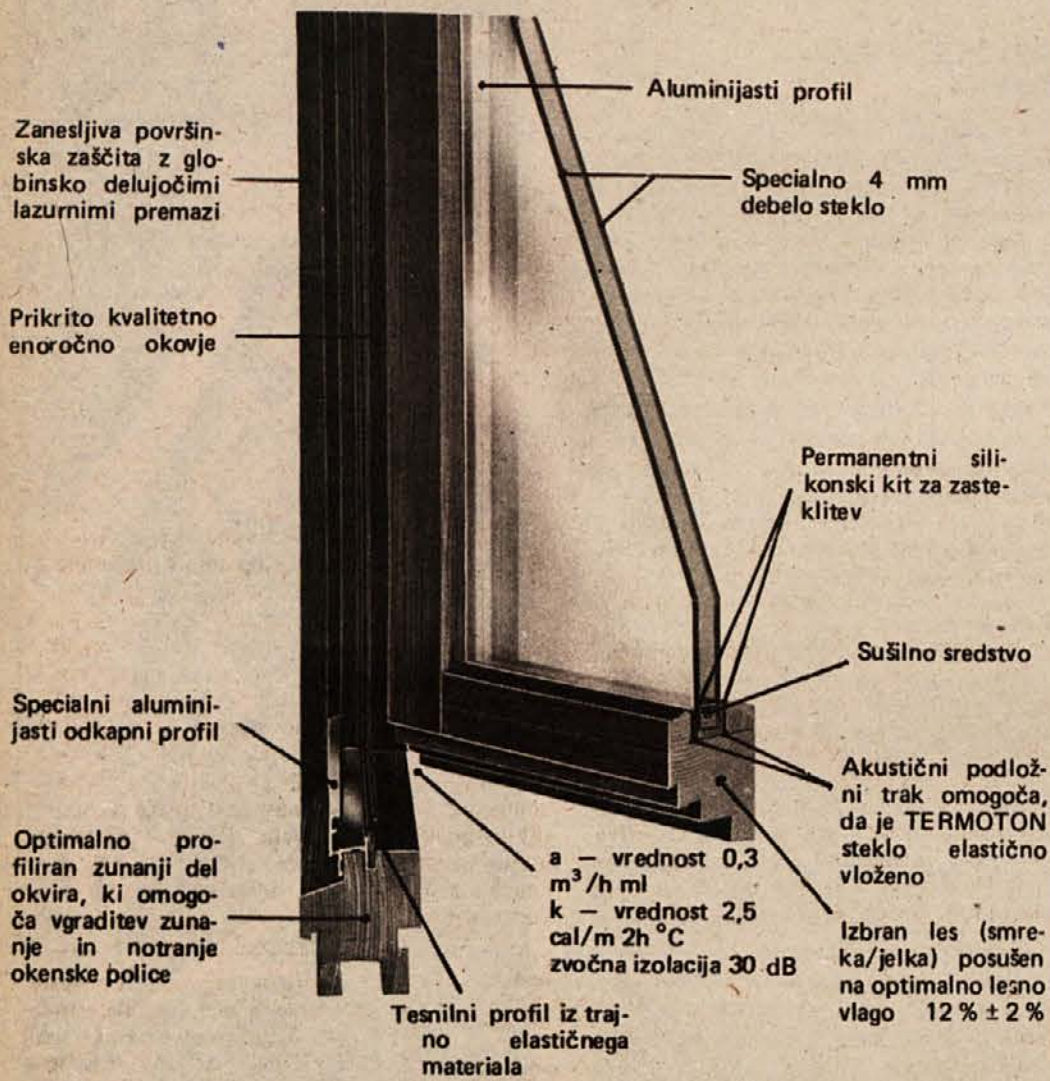
Domotožje je premagalo vse vabljive ponudbe Spličanov. Predalec sem bil od doma, žene, prijateljev. Nenehno igranje pa priprave, vožnja domov, vse to me je izčrpalo. O dogodkih predlani pa le to: ponudba Spličanov je bila daleč boljša od ljubljanske, na morebitno domotožje nisem niti pomislil, kajti preveč sem bil razočaran zaradi odpovedane poti v Liege. Sicer pa sem v Splitu kmalu dobil trisobno stanovanje, tudi dohodki so bili mamljivi.

● Ali lahko potemtakem sploh še govorimo o amaterizmu v naši košarki, ko pa je razvidno (in

NOVI PROGRAM OKEN IN BALKONSKIH VRAT
JELOBOR 78 S TERMOIZOLACIJSKIM STEKLOM

TERMOTON

PRODAJNA MESTA Z NOVIM PROGRAMOM:

SKOFJA LOKA tel. (064) 61-361
 ZAGREB – Sesvete tel. (041) 253-259

JELOVICA lesna industrija, SKOFJA LOKA, Kidričeva 58,
 tel. (064) 61-361

VPIS V 1. RAZRED

ZA ŠOLSKO LETO 1980-1981

Osnovne šole Novo mesto objavljajo, da bo vpis v prvi razred osnovne šole za šolsko leto 1980/81 po naslednjem razporedu:

TOZD Osnovna šola Bršljin:

- v ponedeljek in torek, 24. in 25. septembra 1979, od 8. do 17. ure
- v petek, 28. septembra 1979, od 8. do 14. ure

TOZD osnovna šola GRM

- v ponedeljek in torek, 24. in 25. septembra 1979, od 8. do 17. ure
- v petek, 28. septembra 1979, od 8. do 14. ure.

TOZD Osnovna šola Janez Trdina, Stopiče:

- v ponedeljek, 24. septembra 1979, od 8. do 17. ure
- v četrtek, 27. septembra 1979, od 8. do 14. ure

na podružnici Dolž

- v torek, 25. septembra 1979, od 12. do 17. ure

na podružnici Podgrad

- v sredo, 26. septembra 1979, od 12. do 17. ure

TOZD Osnovna šola Katja Rupena:

- v ponedeljek in torek, 24. in 25. septembra 1979, od 8. do 17. ure

- v četrtek, 27. septembra 1979, od 8. do 14. ure.

na podružnici Mali Slatnik

- v sredo, 26. septembra 1979, od 8. do 17. ure

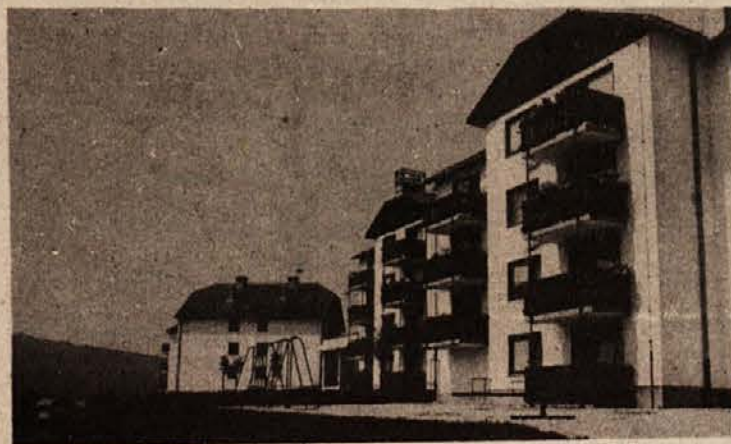
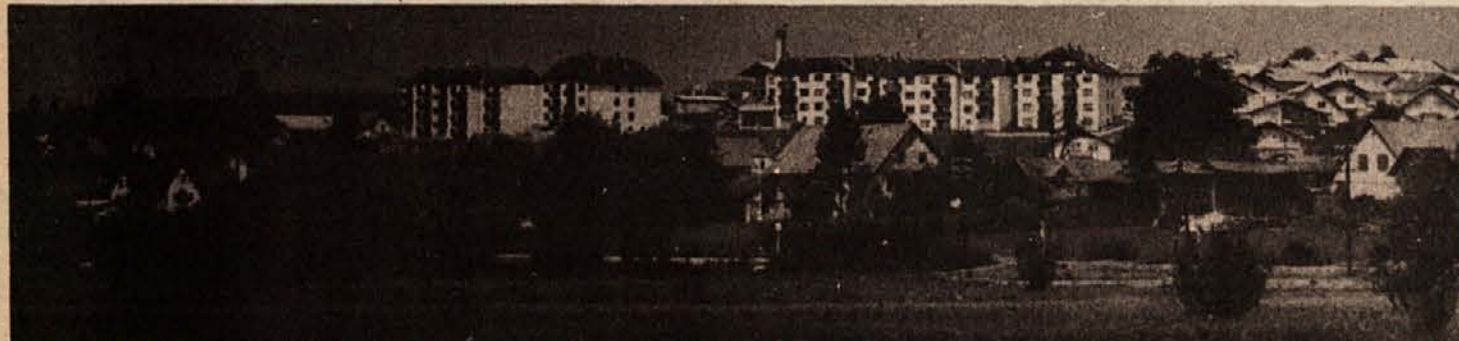
TOZD Osnovna šola Milka Šobar-Nataša

- v sredo in četrtek, 26. in 27. septembra 1979, od 8. do 17. ure

na podružnici Birčna vas

- v petek, 28. septembra 1979, od 13. do 16. ure

Vsaka šola bo vpisovala otroke svojega šolskega okoliša (TOZD osnovna šola Katja Rupena bo vpisovala otroke iz Ragovske ulice, TOZD osnovna šola Grm pa otroke iz Ulice Majde Šilc), rojene 1973 in pogojno otroke, rojene do 30. junija 1974. Starši naj prinesejo k vpisu otrokov izpisek iz rojstne matične knjige.

KRKA

Projektivni biro KRKA
 tovarna zdravil Novo mesto
 tel. 068-21-624

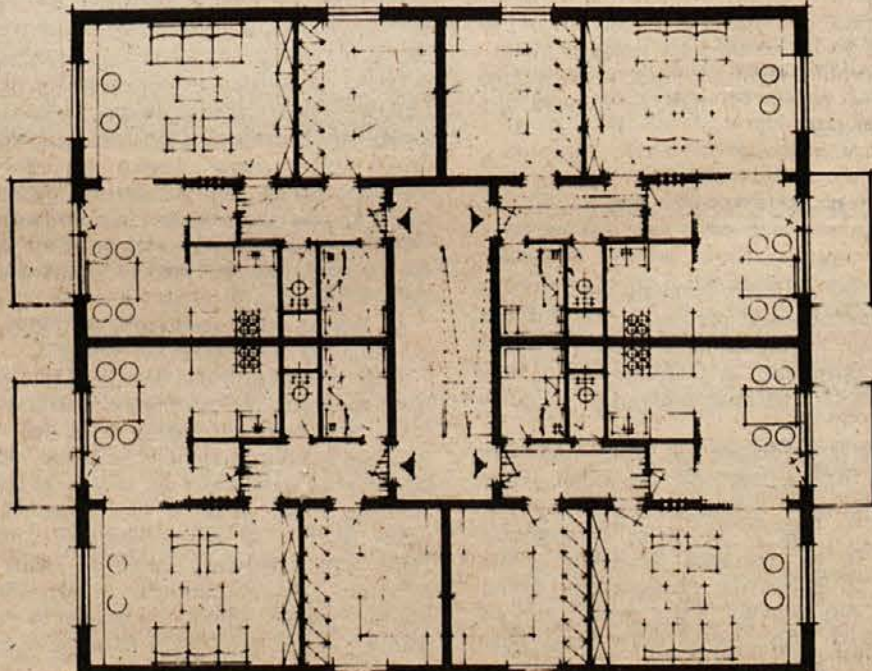
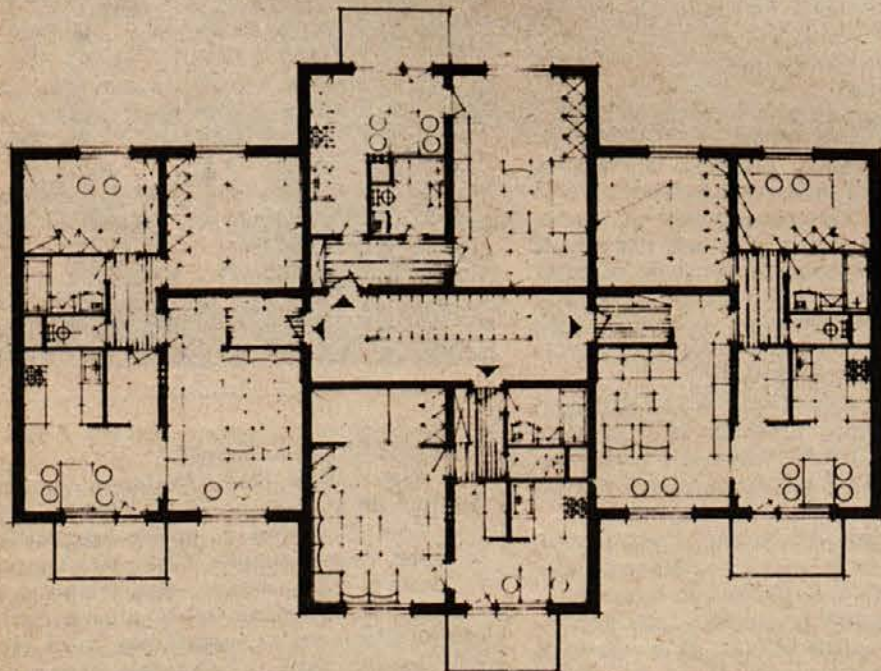
PROJEKTIRAMO

stanovanjske bloke za različne načine gradnje

- klasični način,
- novolit sistem,
- sistem tunelskih opažev

PRODAJAMO

- tipske projekte
- dolenjskih zidanic

Založba Mladinska knjiga bo v tem in naslednjem letu oskrbela slovenski knjižni trg s šestimi velikimi in debelimi knjigami, ki bodo pod skupnim naslovom „Ljudstva sveta“ s tehtnimi besedami in zanimivimi slikami prinesle zaokroženo znanje današnjega človeštva o njegovih najrazličnejših kulturah. Podoba ljudstev in omik bo v glavnem podana z narodološkega vidika, manj poudarjeni pa bodo vzroki in gibal njihovega zgodovinskega razvoja.

Prva knjiga tega pomenljivega založniškega dejanja (gre za prevod angleškega izvirnika, ki je v zadnjem desetletju obšel svet) je že na prodaj in tako lahko beremo o ljudstvih Indonezije, Filipinov, Malezije, Avstralije, Melanezije z Novo Gvinejo in Tihomorskih otokov.

Pričujoča knjiga premore tudi nekaj besedil, katerih v naslednjih letih ne bo (razen posebnih slovenskih predgovorov), zato jih je treba omeniti, saj bi brez njih marsikatera predstavitev ljudstev ne bila popolna. Najprej je tu Johna Beatieja razprava „Zakaj ljudje preučujemo ljudstva?“. O čem teče beseda, veliko pove že naslov; gre za prikaz znanstvenih izhodišč in smotrov dela narodoslovcov. Francis Huxley se v svojem zapisu sprašuje, kako ohraniti človeštvo, in opozarja, da se kar

47 plemen na raznih koncih sveta nahaja pred skorajšnjim iztrebljenjem. „Ali različna ljudstva različno mislijo?“ je naslov razprave Barbare B. Lloyd, ki govori o spoznanjih, do katerih so prišli znanstveniki pri proučevanju umskih sposobnosti pripadnikov posameznih plemen, in ugotavlja, da t.i. inteligenčni testi niso vselej primerni za prikaz delovanja razuma pri različnih ljudstvih.

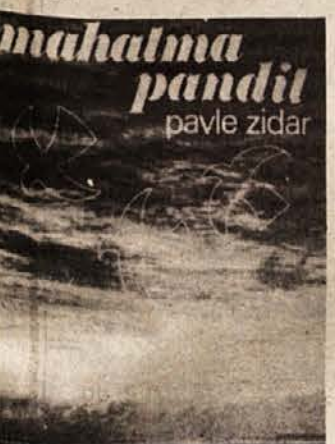
In končno je v knjigi še zapis „Slovinci in neevropske kulture“ Zmaga Šmitka. Gre za strnjeno pojasnilo o tem, kdaj, na kakšen način in kateri Slovenec je sonarodnjakom odkrival dežele in ljudi daleč za slovenskimi mejami. Začetki takega zanimanja segajo celo v 12. stol., temeljiteje pa je postalo v prejšnjem stoletju z Barago, Knoblaharjem, Lampetom, Staretom, Vrhovcem in drugimi. Če odštejemo številne poljudne in znanstvene knjige, ki se ukvarjajo s posameznimi narodi, ljudstvi in kulturami, premoremo en samcat slovenski priročnik o neevropskih kulturah — to je Boža Škerlja delo „Ljudstva brez kovin“ (1962). Zato bo šest knjig, ki jih pripravlja Mladinska knjiga, res velika priložnost za oziranje po številnih omikah tega sveta. Žal bo tovrstni (v) pogled mnogim zastrla cena, saj stane prva knjiga kar 850 dinarjev, druge pa zagotovo ne bodo cenejše.

Obzorja

recenzija

temna luč

Najnovejši roman Pavla Zidarja „Mahatma Pandit“ je vsekozi nenavadno delo. Ne samo da se pisatelj v njem loteva vprašanja zločina in kazni, kakor ga je načel ruski umetnik Dostojevski v svojem mojstrskem romanu, Zidar prenaša zločin in kazen v območja literarnega ustvarjanja in tako ustvarja nenavaden odnos med objektivnim življenjem in življenjem, kakršno se izrisuje v leposlovju.

V središču vse pripovedi je zločin. Vendar ne zločin kot odstopanje od pravilnosti, temveč zločin kot svojevrstna osmišitev in ugledanje resničnosti življenja. V dolgem dialogu med pisateljem Sopotom in sodničarjem Grabom se vzpostavijo teoretične osnove takšnega gledanja na življenje. Sodnik postavi tezo, da je „zločin luč našega življenja“, luč, ki življenje osvetli, saj je življenje „kot temo“. In s čim temo razsvetliti? „Verjeli ali ne: s sragami obupa in gorja, s trpljenjem vseh vrst... kadar nas tema ali življenje splošči v tesnobo jesenskega lista, tedaj to stanje smrti razklenemo tako, da koga, recimo, ubijemo...“ Umoru sledi, če morilca ne kaznujejo, trpljenje — ugledanje življenja. To videenje resničnosti navda človeka z novo „modrostjo“ — odrče se vseh dejanj, odpove se vsem že-

ljam, ne ve za pojma jaz in moj in tako doseže mir. V indijski filozofiji je tako stanje vrhunec človekovega razvoja, v našem svetu, kjer je načelo dejavnosti prevladujoče, pa je človek, ki je dosegel tak mir, norec. Zločin prinaša ali kazen ali norišnico.

Nadaljnje dogajanje v romanu kot da potrjuje teoretična razglabljanja. Zidar vnese v roman zgodbo zakoncev, ki sta umorila začasnega ženinca ljubimca, nato pa torišče dogajanja prenese v pisatelja samega. Ta naredi svojevrstno „zločin“. Ukine literaturo, neha pisati. Ker pa za takšen „zločin“ ni predvidena kazen, ki bi Sopota očistila, pisatelj znori, postane nekakšen bebec, ki je „pozabil na vse, knjige in ostalo“, ki se „ničesar več ne spominja, niti tega ne, kako se piše“. Tako najde svoj mir v sebi in pred ljudmi, ki so mu prej, dokler je še pisal, storili marsikaj hudega. Zidar zaključí roman s prav značilnim stavkom: „Nihče več mi ni hotel ničesar žalega.“

Če bi celoten roman vzeli kot nakakšen anagram, ki da eno samo rešitev, potem bi lahko zapisali, da je Zidar z njim izpovedal globoko vero v umetnost. Možna rešitev anagrama bi bila: umetnost je življenje. M. MARKELJ

opozarjamo, kajti namen tega zapisa ni razglabljanje o različnih pisateljskih prijemih, četudi nudi Fowles vrsto zanimivih izhodišč. Za njegovo pisanje je značilno tudi to, da junakov ne vklepa v čas in prostor, ki jih opredeljuje, ampak jim daje številne svobode. Zato se sam kot pisatelj, ki je nad svojimi junaki počuti svobodnega. Odtod tale misel: „Ena sama dobra oznaka boga je: svoboda, ki pusti obstajati druge svobode.“

Obsežno delo ima na moč preprosto vsebinsko zasnovano, ki je na kratko takale. Meščanski petičnež srednjih let na začetku druge polovice prejšnjega stoletja zapusti premožno zaročenko. Zagleda se v revno dekle, niz okoliščin, ki jim v glavnem botrujeta sama, pa jima prepriča živeti skupaj. Zato možak tava po svetu, in ko se zaljubljenca spet srečata ter grozi, da bo roman zvođenel v neprepričljiv srečni konec, tedaj na podoben način kot v trinajstem poglavju poseže v dogajanje pisatelj in z malce filozofičnosti za vselej loči junaka.

Podobnost Fowlesovega pisanja s Hardyjevim je zgolj navidezna, stična točka je le čas dogajanja, to je viktorijanska doba. Sicer pa ta sodobni roman (za izdajo v zbirki „Levstikov hram“ pri Mladinski knjigi ga je poslovenil Jaka Štular), ki govori o npravnostih in bivanjskih posebnostih preteklosti, v kateri se zrcali zdajšnjost, zanikuje, da bi bil človek samo nemočna figura v sklopu družbenih raz-

prebrali smo o svobodah

Do trinajstega poglavja (knjiga jih ima enainšestdeset) se zdi, ko da bi roman „Ženska francojkega poročnika“ spisal T. Hardy in ne John Fowles, ki je bil ob smrti (1928) viktorijanskega pripovednika star komaj leto dni. V omenjenem poglavju, ki je brez smiselne povezave s siceršnjim vsebinskim tokom, sodobni angleški pisatelj razodene lastne poglede na literarno ustvarjanje, odkrito prizna, da si zgodbo samo izmišlja. To izmišljeno pisanje pa ni brez smotra, saj hoče podati svet, „resničen kot ta, ki je“, a drugačen. Na vlogo pripovedovalca le

mer. Njegovo življenjsko gibalbo so delovne sposobnosti, in ker posameznik dela pač tisto, kar zna, so cilji delovanja različni. D. R.

pripoved o „svinji...“

Z delom „Satanov zeleni otok“ se v čedalje širši krog prevodne književnosti na Slovenskem prvokrat uvršča sodobni severnoirski pisatelj Shaun Herron, tvorec več vznemirljivih romanov, med katerimi je najzanimivejši prav ta, ki ga je za založbo Obzorja poslovenil Jože Plešej.

Jezikovno docela izpiljeno delo sicer ne prinaša posebnih vsebinskih in slogovnih novot, zato pa je svojevrstno po motivnem izhodišču. Prvič se namreč v literarni obliki srečujemo z nasiljem, ki ga povzroča verska nestrpnost severnoirskih katoli-

čanov in protestantov. Grozovitih početij, ki maličijo človeško podobo tamkajšnjega življa, je toliko, da severni del irskega otoka pisatelj že z naslovom ne spravlja zman v zvezo s satanom; in ko pripoved o nasilstvih nad človeškimi telesi in dušami spelje skoraj do konca, deželo, v kateri se dogajajo te nevsakdanjosti, imenuje „svinjo, ki žre svoje mladiče“.

Motivni svet tega Herronovega romana je res posrečeno izbran, četudi mestoma ni dovolj prepričljivo opisana družbena plat severnoirske zdajšnjosti z vsemi nasprotji, ki ljudi silijo v čudna početja. Dogajanje pa je kljub temu na meji verjetnosti, junaki ne lebdijo nad stvarnostjo, njihova hotenja in dejanja (naj gre za zgrešeno pripadnost tej ali oni vojskujoči se strani, za poskus bega pred surovostjo, za strastna ljubezenska razmerja, za hladnokrvno ubijanje ali umiranje, ki ni žrtvovanje za nikakršno človeštvo) izhajajo iz svetovnonazorskih razpotij. Globoke so korenine slednjih, družbeno deblo, ki poganja iz njih, pa je bolno. Bolna je severnoirska dežela, pisatelj ji pravi: „Vlačuga, ki je ne moremo nikoli zapustiti.“ Bolni so preštevili njeni otroci, ki se koljejo med seboj in kolnejo „usrane Angleže“, s katerimi „splaš mi mogoče govoriti.“ D. R.

PARAZITI

„Paraziti ali zajedalci so nevretenčarji, ki se naselijo na živih telesih drugih bitij ali v njih... Paraziti se prehranjujejo z živim tkivom ali s celicami gostitelja in povzročajo vse od neznatnih lokalnih poškodb do popolnega uničenja.“ To je del nenavadnega uvoda, ki ga je za svoj roman „Paraziti“ angleška pisateljica Daphne du Maurier povzela iz Britanske enciklopedije.

Opis zajedalstva v živalskem svetu pisateljici znamenite „Rebeke“ služi kot izhodišče za prikaz parazitstva med ljudmi, pri katerih je prisledništvo zelo nečedna lastnost. Na zajedalski način živijo trije otroci baletke in pevca. Slava staršev jih je odtujila svetu, blodijo po izmišljenih deželah in ne morejo uveljaviti podedovane nadarjenosti bodisi za igralstvo ali skladanje. Šele tedaj, ko jim oče po materini smrti očita, da so paraziti, se otroci zamislijo nad svojim početjem in z nihajočim uspehom zaživijo bolj dejavno.

Du Maurierova, ki v svojih delih rada benka na sentimentalne strune, se je v pričujočem romanu (v izvirniku je izšel pred tremi desetletji, za založbo Obzorja pa ga je prevedla Seta Oblak) izogibala jokavosti, tudi moralizirala ni pretirano, zato imamo opraviti z delom, ki na zanimiv način razgalja vrsto človeških slabosti.

POTUJE K LJUDEM

Med bralci slovenskih časnikov in revij je ime Zvoneta Šeruga postalo znano po zanimivih reportažah iz tako imenovanega tretjega sveta. Ta 23-letni mladenič, doma iz male dolenjske vasi Sela pri Ratežu, je skoraj čez noč obredel pol sveta: Afriko in dobršen del Azije. S teh poti — loteva se jih z avtoštopom, motorjem, če je mogoče, in čolnom, če je potrebno — nam na iskren, preprost način poroča o življenju tamkajšnjih malih ljudi. S svojimi reportažami namreč dopolnjuje „uradne“ tokove informacij, ki nas seznanjajo z zadevami v državnem merilu in le o političnih, gospodarskih in drugih podobnih vprašanjih. Mali, preprosti afriški ali indijski vaščani pa se znajdejo na straneh svetovnih časopisov le, če jih najmanj sto umre v avtobusni prometni nesreči ali jih tisoč pobije orkan. Šeruga je svoje seznanjanje s svetom začel na najbolj banalen način, ki je mogoče. Njegovo prvo potovanje čez glavno mejo je vodilo v Trst. Nato se je odpravil po Evropi in si ogledal Pariz, Amsterdam, London. Ta čas se je tudi že vpisal na ljubljansko

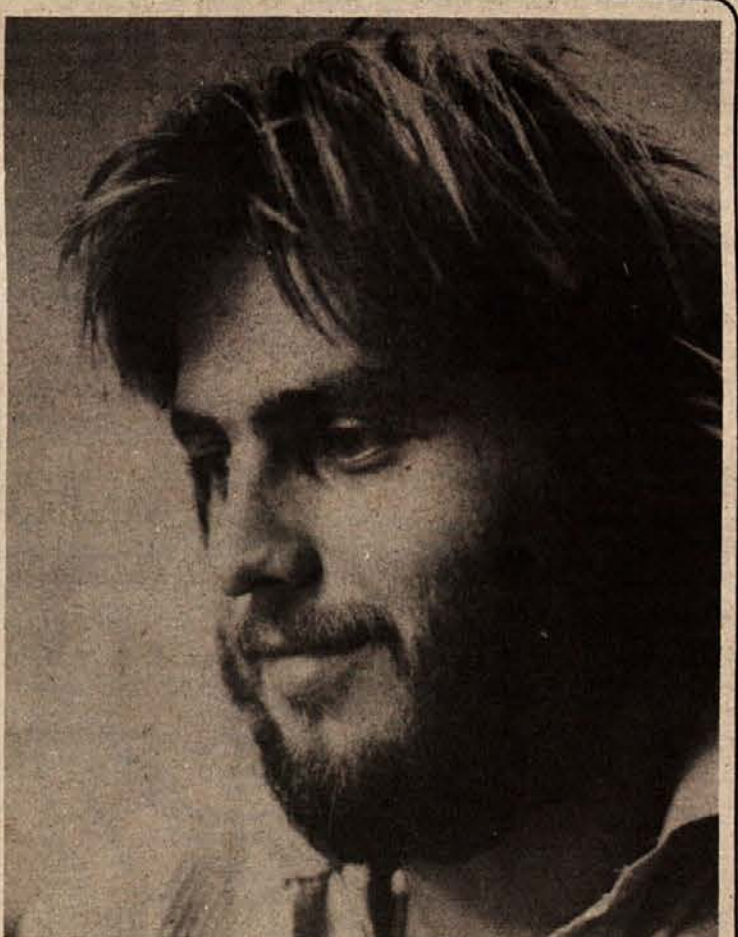
fakulteto za novinarstvo, katera študent je še zdaj. Potem so si potovanja kar sledila. Kmalu se je čez Španijo odpravil v dežele afriške severa, kjer je potoval čez Saharo. Decembra leta 1975 se je odpravil z vlakom v Indijo in z njim to veliko deželo tudi prepotoval. Vračal pa se je, po štirih mesecih bivanja in življenja, kar 14 dni. Med tem potovanjem je shujšal za 8 kilogramov, kar priča, da so taka potovanja naporna. Po odsluženih vojaških ni se je odpravil v Afriko, o kateri lahko berete zanimive reportaže v Teleksu, nekaj o tem potovanju pa smo objavili tudi v Dolenjskem listu.

Šeruga priznava, da reportaže piše zelo osebno, saj se v njih ne pogloblja v neko deželo tako, da bi raziskoval politične, ekonomske in zgodovinske okoliščine. S temi vprašanji se seznanja, kakor pač nanese. Prav tako zelo redko zaide v muzeje in mesta, za katera meni, da so po vsem svetu enaka. Zanima ga živo in preprosto življenje po vaseh, kjer vedno znova spoznava, da znajo tisti ljudje srečno in zadovoljno živeti s tistim, kar imajo. In če je sreča

končni cilj vsakega človeka, tisti ljudje živijo polno in smiselno življenje. Tudi sam sebe bogati v tem smislu: s spoznavanjem tega sveta gradi svojo osebnost. Zvone se že leta preživlja sam, tako med študijem kot med potovanji. In pri tem ga ne zagrabi panika, če ostane nekaj časa brez denarja. Tudi z lakoto se je že seznanil, pri tem pa ga preveva zadovoljstvo, da lahko dela to, kar mu je všeč, da se je osvobodil kalupov.

Kako pa je sploh videti tako potovanje? Ali naleti kdaj na težave? „Povsod, kjer sem bil, so bili dobri ljudje. Prideš v vas, se prijazno nasmeješ, greš k poglavarju in ljudje te sprejmejo za svojega. Bati se moraš, na primer v Afriki, le mamb, goril in krokodilov. Seveda pa je tak način potovanja še vedno pustolovščina, na katerem naletiš na marsikatero nevsakdanost. Pa jo kmalu pozabiš.“

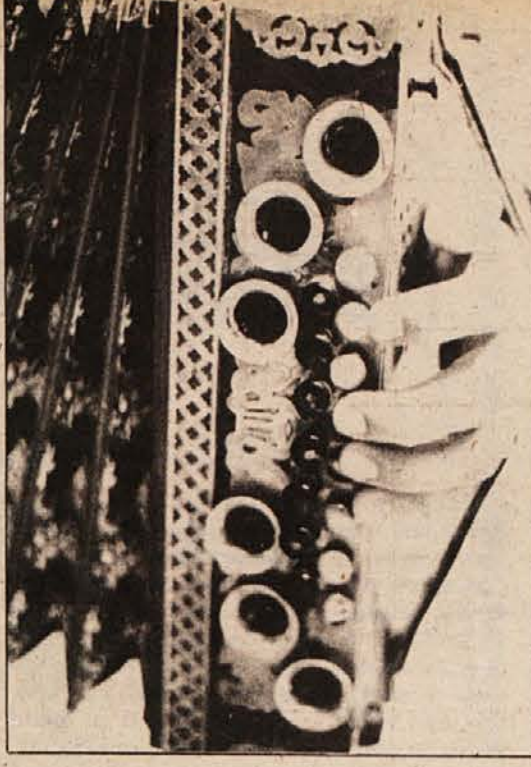
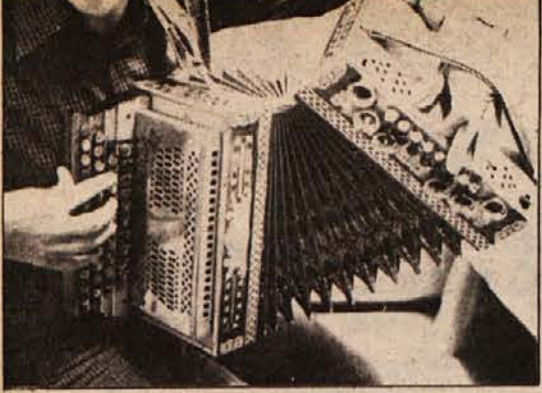
Na teh zanimivih poteh je spoznal tudi naše, domače življenje. Zdi se mu, da smo ohranili človeški način življenja, hrati pa dosegli velik razvoj na vseh področjih. Morda ima Jugoslavija prav zato tak ugled v svetu. Skoraj povsod, kjer jo je omenil, so vedeli zanjo. In če niso vedeli zanjo, so zagotovo vedeli za Tita.

Zvone je to poletje, morda zato, da bi obdržal formo, za deset dni „skočil“ s kolesom na Madžarsko in Češko, decembra pa se bo odpravil na

obe ameriški celini. In nekoč — sam pravi, da ne ve kdaj — bo morda svoja potovanja strnil v kaj več, kot so reportaže. J. SIMČIČ

V ZAČETKU JE BILA HARMONIKA

O tako imenovanih narodnozabavnih ansamblih je bilo izrečenih že veliko besed; tako odobravaljočih kot karajočih, a vendar se iz dneva v dan rojeva vse več teh sodobnih godčevskih skupin. Kdaj in kako so te skupine sploh začele nastajati? Ker je v prav vsakem tovrstnem ansamblu harmonika, klavirska ali diatonična, glavni in najpomembnejši instrument, je zadeva gotovo v neposredni zvezi s tradicijo našega ljudskega godčevstva, saj je godec-harmonikar že skoraj sto let nepogrešljivi spremljevalec skoraj vseh družbenih prireditiv. Torej imajo današnji ansambli svoj izvor ali zgled prav v godčevski tradiciji, kar potrjuje tudi nastanek Avsenikovega ansambla, ki je bil zgled za skoraj vse kasnejše.

Brata Avsenik sta se od mladih nog poznala z godcem iz bližnje vasi, poslušala sta njegove viže in opazovala način igranja. Kot se je vedno dogajalo v ljudski kulturi, je tudi tokrat izročilo prehajalo od starejših na mlajše, in če so bili mladi še spretni in nadarjeni, so še sami začeli snovati na temelju prejetega. Verjetno je ravno v tem skrivnost velikega uspeha bratov Avsenikov (še preden so postali „Oberkrainer“), saj je bilo v njihovih vižah nekaj, kar je ljudi spominjalo na godčevske viže. Čeprav so se na začetku skoraj vsi kasnejši ansambli zgledovali prav po Avsenikih, pa je čas prinesel tudi veliko število različnih zasedb z različnimi instrumenti in drugačnem repertoarjem.

Tudi Dolenjska in Bela krajina po številu tovrstnih ansamblov ne zaostajata za ostalimi slovenskimi pokrajinami. Koliko jih je, lahko posebej v poletnih mesecih vsak dan videmo po drevinah. Njihova vabila za ples in veselice namreč. Tak način propagiranja glasbe je značilen tako za tiste, ki so se komaj naučili nekaj polka in valčkov, kot za take, ki so izdali že kup plošč in valčev za slavne.

Zasedbe teh ansamblov so zelo raznolike, njihov program, ki ga izvajajo na plesiščih, pa podoben. Večina ansamblov svoj program razdeli na domači in zabavni del. V prvem izvajajo tako imenovano narodnozabavno glasbo, kjer harmonika igra valčke in polke, v „zabavnem“ delu pa igrajo popularne skladbe iz sveta pop glasbe. Bajе poslušalci tako zahtevajo.

Nauspešnejši ansambli pišejo skladbe (nekateri imajo celo svoje pisce besedil) ali pa ljudske skladbe na novo, umetno priredijo, večina pa napolni svoj repertoar s skladbami Avsenikov, Slaka, Mihelečiča itd. Zasedbe se po številu glasbenikov razlikujejo. Veliko jih nastopa v sestavi, kot ga ima recimo ansambel Plavi rubini: bas kitarar, kitara, bobni in harmonika, kjer harmonikar v zabavnem delu zaigra na orgle, nekateri imajo ob tem še pevko, drugi dodajo zasedbi še glasbenike, ki igrajo na pihala ali trobila. Takih pa, ki imajo za izvajanje „domačega“ programa več pevcev in pevko (poleg instrumentalne zasedbe), je precej manj. Pri tem ima največjo vlogo zaslužek, saj je honorar od prireditve „gospodameje“ razdeliti med manj glasbenikov. Večje zasedbe si lahko privoščijo le tisti vodje ansamblov, ki so si že pridobili ugled in popularnost ter s tem višjo ceno.

Imena, ki si jih tovrstni ansambli nadenejo, so velikokrat vzeta po vodji ali ustanovitelju (ki je navadno harmonikar). Na naših zabavnih prireditvah je tako moč zaslediti ansambel Matiček, Franca Potočarja, Tineta Košmerlja, Henčkov trio, ansambel Jerko itd. Še več pa jih nosi posebna imena, kot: Dobri prijatelj, Slavček, Samorastniki, Zarja, Elipsa, Belokranjski kvartet, Bratranci, Potepuhi itd.

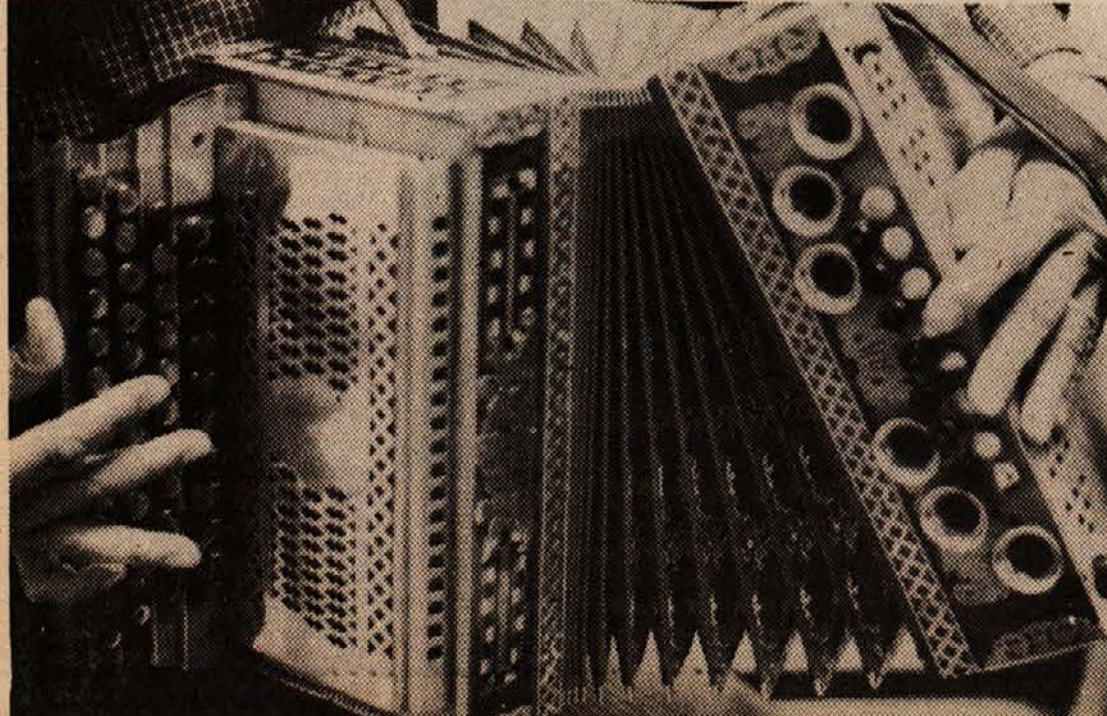
Sodelovanje v ansamblu, ki si je že pridobil naklonjenost občinstva, postane dokaj donosen posel, saj so možnosti za zaslužek dosti večje, kot so jih kdaj imeli godci. Enkratni posnetek prinese denar vsakokrat, ko je uvrščen v radijski spored ali ko kdo kupi ploščo. Vendar je za večino ansamblov najvažnejše nastopanje pred občinstvom. Takih priložnosti je veliko: veselice, plesi ob različnih praznikih in prireditvah, ansambli sodelujejo z gostišči, delovnimi organizacijami, mladinskimi aktivimi. Možnosti je vsekakor veliko, vloga v družbenem življenju pa, resnici na ljubo, precejšnja.

Mnogi ansambli skušajo tudi na zunaj veljati za nekaj „narodnega“ in se oblačijo v različne narodne noše. Tako niso redki dokaj smešni primeri, ko se dolenjski ansambel obleče po gorenjsko, velikokrat celo nepopolno. Ob spraševanju po razlogih tega, je večina ansamblov pojasnila to z željo, da se z oblačili ločijo od ostalih obiskovalcev prireditve. Tako hočejo tudi s tovrstnim poudarjanjem nekakšne kmečkosti vzbujati videz pristnosti, ljudskosti in se vsaj približati ljudskemu izročilu kot njega današnji nadomestek. Seveda ima posnemanje najbolj znanih ansamblov tako kot pri sami glasbi tudi pri oblačenju največjo vlogo.

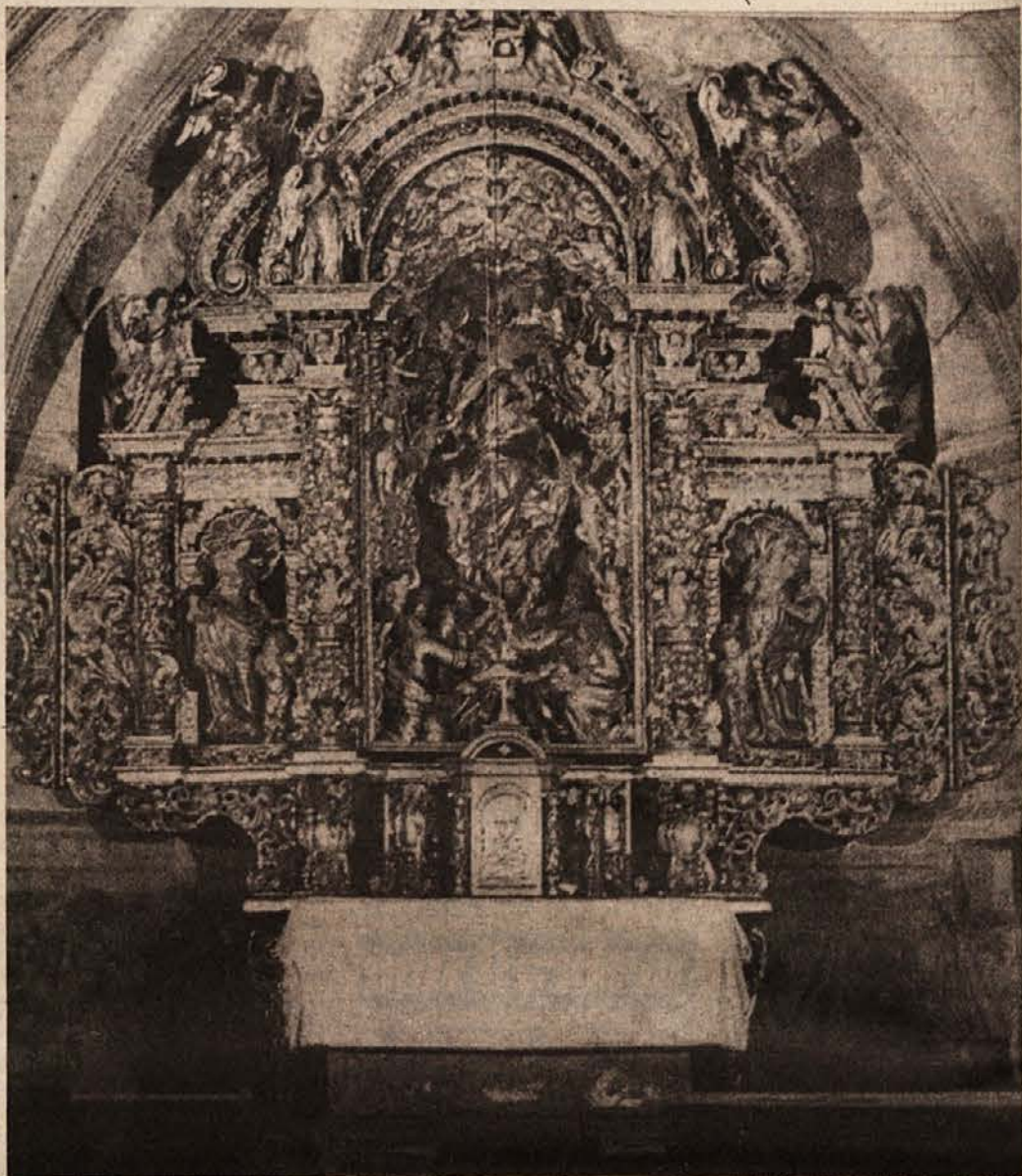
Iz sporeda teh ansamblov je tudi moč opaziti že skoraj ustaljeno javno mnenje, da sta polka in valček edina slovenska plesa, da je prevladujoča pesemska oblika rimana štirivrstičnica in da razen 2/4, 3/4 in 4/4 takta ne poznamo ničesar. Zato se jim tudi vsaka ljudska pesem, ki jo uporabijo, sprevrže v valček ali polko, brž ko ji dajo spremljavo in pevec mora s pohitevanjem ali zategovanjem prilagajati melodijo poskočni spremljavi, namesto da bi spremljavo podpirala pesem. In prav pri teh stvareh letijo na tovrstne ansamble najhujši očitki, saj vsak 3/4 takt še ni valček, predvsem pa, ker skušajo vsako pesem s spremljavo nategovati na kopito plesnih melodij. Za kritike se nihče ne zmeni, še manj pa razmišlja o njih. Ker pa vsi ansambli igrajo izključno zaradi plesalcev, se izgovorijo, da pač plesalci tako želijo.

Vse večje zasedbe in ponovna uvedba frajtonarice pomeni v resnici naslonitev na ljudsko izročilo, še posebej, kadar segajo po ljudskih melodijah ali ustvarjajo podobne. Besedila pa so zagtovo najslabša stran, saj solzavost, kopicenje srčkov, nageljčkov, polkenc, vasovanj, posteljc in ljubezni še ni pesem. Tudi brenkanje na domoljubne strune pogosto učinkuje preračunano. Dokončna ocena tovrstnih ansamblov bo možna šele v primerni časovni odmaknjenosti. Šele tedaj se bo pokazalo, če je njihovo delovanje vplivalo na ustvarjanje ljudskega izročila.

DRAGO VOVK

ZLATI OLTAR

Podružnična cerkev Marijinega vnebovzjetja na Muljavi je vidna iz vse doline pod Kremenjekom. S poti, ki vodi k tej arhitekturi iz prve polovice 15. stoletja, se že od daleč odpre pogled na harmonično celoto — zahodno fasado, zvonik in odprto lopo pred vhodom, v kateri sta prižnica in oltarna miza za obred na prostem.

Ko vstopimo v cerkev, se nam skozi tri optično preračunane loke odpre izpod korah čudovit pogled v notranjost, vse do znamenitega oltarja v prezbitერიju, ki je oblikovan tako, da napolni vidno polje. To so dosegli z modernizacijo cerkve, ki je bila izvršena leta 1697. Takrat so sezidali kor, sneli ravni leseni strop ter cerkveno ladjo obokali.

Najimennitnejši kos gotške cerkve na Muljavi je vsekakor glavni oltar. Trdijo, da sodi med najlepša dela, ki so nastala pod rokami kranjskih rezbarjev v 17. stoletju. Izrezljal ga je leta 1674 ljubljanski rezbar Jernej Plumenberger, v sijočo pozlato pa ga je oblekel Jakob Moenhardt. Tako sporoča napis, ki ga lahko vidimo na zadnji strani oltarja. V srednji niši je upodobljeno Marijino vnebovzjetje. Sceno poglobljajo z izrezljanimi oblaki pokriti okviri. V nišo pada z okna skozi lesen predor rumena svetloba. V vdolbinah na krilih sta sv. Ana in sv. Elizabeta. Gorazd Makarovič je zapisal, „da svetloba, ki se nemirno preliva prek zlate čipkaste celote, izenačuje vrednost posameznih delcev oltarja in soustvarja mešanico plastičnih in slikovitih učinkov na tem razkošnem in reprezentativnem delu“. Pri oltarju si je vredno ogledati tudi angela, ki drži na vrhu opatov in stiški samostanski grb.

Najstarejši del opreme je prižnica, ki je v nosilnem stebru še gotska. Stranska oltarja cerkve na Muljavi sta iz srede 18. stoletja. V levem je podoba sv. Marka, v desnem pa sv. Jurija.

Muljavska cerkev je bila ena največjih, v celoti poslikanih gotskih podružnic na Slovenskem. Po naročilu stiškega opata jo je 1456 poslikal slavni Janez Ljubljanski. O tem govori latinski napis v prezbitერიju. Žal je slabo ohranjen.

V prezbitერიju pa so dobro ohranjene freske; razdeljene so v tri vodoravne pasove: v srednjem pasu so upodobljeni apostoli, označenje, pokol nedolžnih otrok, beg v Egipt in Marijina smrt, na zgornjem pasu pa je videti prizore iz Kristusovega trpljenja, Marijo z detetom in dve svetnici. Na oboku je starejša slikarija. Nastopajo Kristus, evangelisti, angeli — godbeniki, rastlinska ornamentika. Na notranji strani sjavoloka so bili upodobljeni Kajn, Abel in dve svetnici. Danes je vidna samo še leva svetnica.

Strokovnjaki pravijo, da se je zaradi solidne fresko tehnike dekorativni barvni učinek pisane gotskega prezbitერიja ohranil vse do danes. Barvitost tega prostora primerjajo kar z razprostrtim pavjim repom, katerega učinek je tako učinkovit, da ob predelavi cerkve v 17. stoletju fresk niso prebellili, kot je bila sicer navada. Gotski prezbitერიj so tedaj mojstri smiselno vključili v modernizirano celoto.

V ladji pa so se ohranili le ostanki slikarij. Na severni strani je mogoče videti poklon svetih treh kraljev, na južni pa del slike z dobro ohranjeno podobo moža, ki je dal cerkev v božjo in seveda tudi svojo slavo poslikati. Ta podoba darovalca sodi med zgodnejše portrete na Slovenskem. Na koru je moč videti del upodobitve poslednje sodbe, za zidano ograjo nad stopnicami pa so skriti naslikani kmetje, ki poslušajo pridigo že pet stoletij, odkar jih je na steno prikoval Janez Ljubljanski.

Ogled cerkve podružnične cerkve Marijinega vnebovzjetja na Muljavi lahko povežete z obiskom Jurčičeve domačije, od katere je po stezi samo nekaj minut do grajskega ribnika pod vasjo, edinega od nekdanjih sedmih ribnikov gradu Kravjek. V ribniku goje rake jelševce in krape. Obiskovalec ne bo spregledal tudi Krjavljeve kočice, ki sicer to ni, prav daleč pa ni tudi do stiškega samostana, katerega nastanek sega v res sivo davnino v 12. stoletje. Če obenem vemo, da rastejo v okolici celi koši gob, morda ne bo tako težko v soboto ali nedeljo najti čas za ogled muljavske cerkve in njenega znamenitega, v zlato se lesketajočega oltarja.

**TRANSPORTNO GRADBENO PODJETJE
"TGP"
METLIKA**

Odbor za medsebojna razmerja
TOZD Gradbeništvo

objavlja
prosta dela oz. naloge

1. VODJA PRIPRAVE DELA
2. VODJA GRADBIŠČA ZA VISOKE GRADNJE
3. VODJA GRADBIŠČA ZA NIZKE GRADNJE

Pogoji:
pod 1:

- gradbeni inženir za visoke gradnje z 2 letoma ustreznih delovnih izkušenj in strokovnim izpitom ali
- gradbeni tehnik za visoke gradnje s 5 leti ustreznih delovnih izkušenj in strokovnim izpitom

pod 2:

- gradbeni inženir za visoke gradnje z 2 letoma ustreznih delovnih izkušenj in strokovnim izpitom ali
- gradbeni tehnik za visoke gradnje s 4 leti ustreznih delovnih izkušenj in strokovnim izpitom

pod 3:

- gradbeni inženir za nizke gradnje z 2 letoma ustreznih delovnih izkušenj in strokovnim izpitom ali
- gradbeni tehnik za nizke gradnje s 4 leti ustreznih delovnih izkušenj in strokovnim izpitom

Delovno razmerje se sklenu za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Za opravljanje vseh del oz. nalog se zahteva poskusno delo treh mesecev.

Osebnih dohodkov po pravilniku.

Obstaja možnost za rešitev stanovanjskega vprašanja po dogovoru.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na gomiji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem razpisu.

**SLOVENIJALES - ŽIČNICA
TOZD „PROIZVODNJA NAPRAV ZRAČNE
IN PROCESNE TEHNIKE“, RIBNICA
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA**

OBJAVLJA
NASLEDNJA PROSTA DELA IN NALOGE:

KV STROJ. KLJUČAVNIČAR - 2 delavca

POGOJI:

- poklicna šola strojne stroke in najmanj eno leto izkušenj ter odslužen vojaški rok

Za navedena dela je enomesečno poskusno delo. Delo se združuje za nedoločen čas.

Pismene prošnje pošljite v 15 dneh na naslov: Slovenijales - ŽIČNICA TOZD „Proizvodnja naprav zračne in procesne tehnike“, Ribnica

„PTT podjetje Novo mesto,

objavlja naslednja
prosta dela in naloge:

I. v TOZD ZA PTT PROMET KRŠKO:

- 1 DOSTAVLJAC pri pošti Krško
- 2 DOSTAVLJACA pri pošti Brežice
- 2 DOSTAVLJACA pri pošti Sevnica
- 2 DOSTAVLJACA pri pošti Kostanjevica
- 1 DOSTAVLJAC pri pošti Leskovec pri Krškem s končano osnovno šolo ali najmanj 5 razredi osnovne šole.

II. v TOZD za PTT PROMET NOVO MESTO:

- 1 DOSTAVLJAC pri pošti Črnomelj s končano osnovno šolo ali najmanj 5 razredi osnovne šole

III. v TOZD PTT CENTER NOVO MESTO:

- 2 TT MONTERJA v Novem mestu s končano poklicno šolo za telekomunikacije - smer tt monter
- 2 POMOŽNA TT MONTERJA v Novem mestu z nepopolno osnovno šolo
- 1 TT MEHANIČAR v Novem mestu s končano poklicno šolo za telekomunikacije - smer tt mehanik
- 1 ČISTILKA TT NAPRAV v Novem mestu (moški ali ženska) z nedokončano osnovno šolo

Za navedena dela in naloge pod I., II. in III. se združuje delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 2-mesečnim poskusnim delom, razen za dela in naloge tt mehanika in tt monterja, za katerega je določeno 3-mesečno poskusno delo. Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili ustreznosti TOZD v 15 dneh po objavi. Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

Vsa pojasnila dobite na tel. št. 71-200 - TOZD za ptt promet Krško, tel. št. 22-741 - TOZD ptt center Novo mesto in na tel. št. 21-370 - TOZD za ptt promet Novo mesto.

**TOZD ZDRAVSTVENI
DOM Novo mesto razpisuje - LICITACIJO -
za odprodajo avtomobila
R - 4 IMV - sanitet.**

Licitacija bo dne 24. 9. 1979 ob 8. uri za družbeni sektor in ob 9. uri za privatni sektor pred stavbo, Jenkova 1.

**KGP „NOVOGRAD“
NOVO MESTO
TOZD Gradbeništvo,**

išče za svojega strokovnega sodelavca

**OPREMLJENO ALI
NE OPREMLJENO
GARSONJERO ALI
SOBO**

s centralnim ogrevanjem, za dobo enega do dveh let.

**OSNOVNA ŠOLA
MIRANA JARCA,
ČRNO MELJ**

objavlja JAVNO
LICITACIJO,

ki bo 4. oktobra 1979 ob 8. uri v prostorih šole v Župančičevi ulici 8, za prodajo rabljenega vozila kombi turist IMV. Izklicna cena 50.000 din. Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki pred licitacijo plačajo 10-odstotno varščino. Ogled vozila je mogoč uro pred licitacijo.

**PTT NOVO MESTO
RAZPISUJE**

**JAVNO LICITACIJO
ZA PRODAJO RABLJENIH
AVTOMOBILOV IN MOPE-
DOV**

LICITACIJA BO V SREDO,
26. 9. 1979 OB 10. URI V
PTT GARAŽAH Cesta hero-
jev 28,

NOVO MESTO (PRI PET-
ROLU)

**KOČEVJE: NE BO
ODPRT DO PRAZNIKA**

Pred kratkim smo poročali, da bo v Kočevju do občinskega praznika, 3. oktobra, odprt likovni salon, ki ga zdaj prenavljajo. Te dni pa smo zvedeli, da se bodo dela precej zavlekla, ker so med obnavljanjem ugotovili, da je treba zamenjati tudi vso električno in vodovodno napeljavo ter opraviti še nakateri dela. Kaže, da bo prva razstava v prenovljenem salonu šele za dan republike, 29. november.

**NEPREVIDNE
ŽENSKÉ**

V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bilo v semiški Iskri 27 nesreč, od tega se je 20 nesreč pripetilo na delu, ostale pa na poti na delo oziroma z dela. Zaradi nesreč so bili delavci 291 delavnih dni v bolnišnici. Največkrat je bila kriva nesreče prejemajna pazljivost pri delu, najpogostejše pa so poškodbe prstov. Kot pove statistika, se je največ nesreč pripetilo marca, najbolj „nevaren“ dan je sredo, in sicer v tretji uri dela. Pa še to: med poškodovanimi pri delu je 13 žensk in 7 moških, ženske pa so tudi bolj neprevidne na poti na delo oziroma z dela, saj se jih je na poti ponesrečilo šest in le en moški.

KOVINARJEV MANJKA

Zaradi potreb združenega dela v trebanjski občini se Center za izobraževanje in kulturo pripravlja, da bi v Trebnjem odprl dislociran oddelk novomeškega Izobraževalnega centra za strojno stroko, v katerem bi izobraževali mlade za poklic kovinarja. Prvi razgovori so že stekli, predvidoma pa naj bi bil oddelk odprt prihodnje leto spomladi.

Od bomb do evakuacije

29. in 30. septembra bo na izpitu vrsta dejavnosti v akciji NNNP - Delovni dan za vse!

V soboto, 29. septembra, bodo delale vse šole, ki bodo imele obrambni dan, pa tudi vse delovne organizacije. Vsak bo imel svoj program, vse pa se vključuje v akcijo „Nič nas ne sme presenetiti“ v domači krajevni skupnosti.

V novomeški občini bodo v dvodnevni preizkušnji sodelovale vse krajevne skupnosti razen Hinj, sestavile pa so zelo domiselne programe. Preizkusili bodo zlasti tiste dejavnosti, katerih delovanje doslej še ni bilo preverjeno.

Enotne za vse krajevne skupnosti v novomeški občini bodo tri stvari: povsod bodo imeli pregled enot civilne zaščite po vaseh in zaselkih, preizkusili pa bodo tudi informativno propagandno dejavnost in organizirali zaključni miting. Kot posebnost pa se v vsaki krajevni skupnosti

lotevajo raznih nalog po lastnem preudarku.

Ponekod bodo preverili reševanje ljudi in premoženja iz blokov, drugod bodo delili živilske nakaznice, evakuirali otroke in ostarele, pregledali izvire pitne vode itd. Obetajo se tudi bombni napadi na nekatere večje industrijske objekte pa helikopterski desant sovražnika in celo potres.

Občani bodo natančneje obveščeni zadnji hip preko informativnopropagandnih komisij v lastni krajevni skupnosti ali delovni organizaciji prav tako, kot bi bilo v primeru, če bi šlo zares. Že v pripravah na dvodnevno preizkušnjo vsakovrstnih vešč in pa so poudarili, da ne gre povsod pričakovati bleščečih uspehov. Namen akcije NNNP je s praktično preizkušnjo pokazati na šibke točke v obrambnih načrtih in jih ustrezno dopolniti.

**SAMI
SEBI ŠKODIJO**

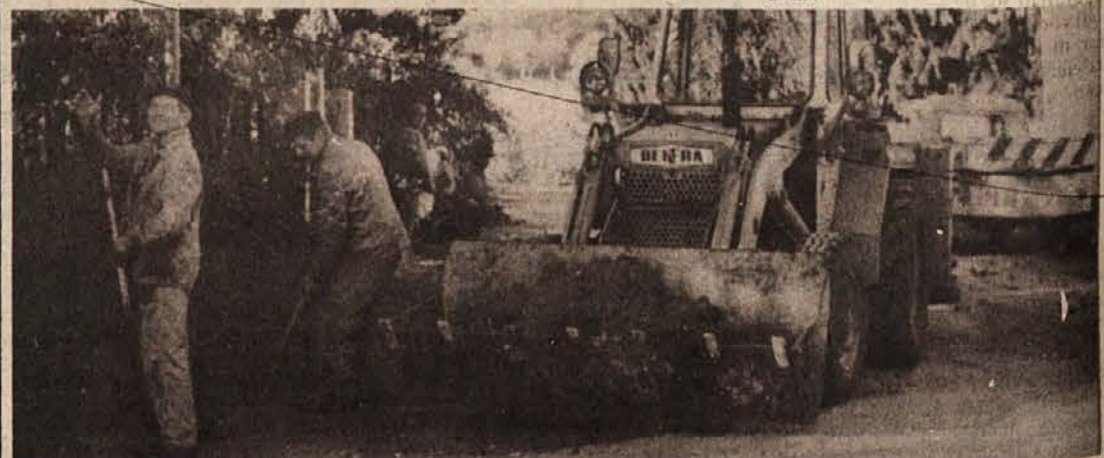
Pri zadnjih posebnih zdravstvenih pregledih delavcev v gozdarstvu so ugotovili veliko slušnih okvar. Pregledanih je bilo 284, kar pri 100 delavcih pa so našli razne slušne hibe, med katerimi so 3 težje, 19 srednje težkih okvar itd. Stanje se je v zadnjih treh letih močno poslabšalo, posebno pri gozdnih delavcih - sekačih. Preventiva je v GG sicer organizirana, delavcem dajo na razpolago razna zaščitna sredstva, vendar jih z raznimi izgovori odklanjajo.

OBVESTILO

Od ponedeljka, 24. septembra, dalje bo oddelek za notranje zadeve novomeške občinske skupščine posloval v novih prostorih, v preurejeni (stekleni) občinski stavbi na Novem trgu 6.

**ZIMA BO VZELA
ASFALT**

V Bršljino je cesta od mosta med bloki in do križišča dobila asfalt že lani. Predvideno je bilo, da bo vrhnja plast asfalta položena na cestišče še pred lansko konferenco mest, pa še zdaj ni nič. V letu dni je cestišče že precej načeto, krajani pa se bojijo, da bo zima vzela še ta asfalt.

PO ENOLETNEM ČAKANJU... V ponedeljek so pripeljali stroje in delovno silo ter začeli z deli za asfaltiranje Cankarjeve ulice, v Koloniji, ki že leto dni hudo razkopana čaka posodobitve. Vendar! (Foto: R. Bačer)

Novomeški čevlji za Amerikance

Po preselitvi se je Industrija obutve kar dobro znašla - Letošnja proizvodnja je prodana, začenjajo pa tudi izvažati - Hude težave imajo s prihajanjem na delo

V prvi polovici letošnjega leta so v tozdu Obutev Industrije obutve, ki posluje v novih prostorih, naredili in prodali preko 212.000 parov čevljev. Letos gre prva omembe vredna količina - 12.000 parov - na tuja tržišča.

Po dobrem letu poslovanja v novi industrijski stavbi v Bršljini se sicer kaže težave, ker kolektivu nenehno primanjkuje obratnih sredstev, vendar so s polletno bilanco kar zadovoljni. V tozdu Obutev so po preselitvi računali na 350 zaposlenih, vendar kolektiv ne šteje več kot 260 ljudi. Deloma so pri istem številu zaposlenih ostali zato, ker čevljarjevi deloma pa tudi zato, ker skušajo z manj zaposlenimi ustvariti več in tako več zaslužiti.

Kolektiv si je z novogradnjo nadel precejšnja bremena. Zmagujejo jih, vendar so lastna sredstva porabljena in morajo večkrat najemati v banki kratkoročne kredite za obratna sredstva. Dejstvo je tudi, da se je usnje v zadnjem letu podražilo kar za 70 odstotkov.

Prvo polletje 1979 so končali s 15-odstotnim zaostajanjem za planom, ni pa to nič posebnega, ker s tem računajo zaradi sezonske proizvodnje. „Ne bojim se, da ob koncu leta plan ne bi bil dosežen,“ je izjavil direktor Franc Košmrlj. „Dohodek pa je bil v prvi polovici leta tak, na kakršnega smo računali.“

S prodajo izdelkov nimajo težav, saj je celotna proizvodnja za letošnje leto že prodana.

Z VOZOM DO TRGOVINE - Lojzka Radin in Pavla Tekavčič iz Prevol včasih kar skupno z vozom pripeljeta iz hinske trgovine, kar jima doma manjka. Peš je 4 kilometre predaleč, če je potrebno še vse nositi na rokah. (Foto: R. Bačer)

Kot največja težava po preselitvi se je pokazala za zaposlene v tem, da so hudo moteni pri prihajanju na delo.

**MENIŠKA VAS
BO VEČJA**

Urbanistični načrt za Dolenjske Toplice je v izdelavi, medtem pa skušajo na Zavodu za družbeno planiranje ustreči domačinom in želji po gradnji s tem, da nudijo lokacije v obrobni naseljih. V kratkem bo oddanih 30 lokacij pri Meniški vasi, pripravljajo pa tudi vso potrebno začetno dokumentacijo, da bi v Toplicah začeli graditi tri stanovanjske bloke.

**PRI NAS
EGIPTOVSKA TEMA**

Z vsemogočimi uvoženimi predmeti se Novomeščani radi pobahajo, glede egiptovske teme pa res niso v zadregi. Na konzolnem mostu, kjer že ob 19. uri zvečer naletiš na trdo, pravo egiptovsko temo, je tudi varno. Posebno za študentke in zaposlene, ki se proti večeru vračajo z mesta v internat ali domov na desni breg Krke, pa morajo čez temni most. Trenutno ne svetijo kar štiri svetilke...

Novomeška kronika

KUPUJEJO ZA TRGATEV - V zadržni trgovini nasproti drevoreda so dobro založeni s pripomočki za trgatve. Imajo zlasti veliko plastičnih Brent, ki pa si še vedno težje utirajo pot do vinogradnika. Vajeni so lesenih, čeprav so mnogo težje, se razsušijo in so dražje. Po teh je še vedno veliko povpraševanje.

TELETINA ZA VZOREC - Še vedno je v mesnicah pomanjkanje teletine, pa tudi svinino je težko dobiti. Medtem ko se dosti teh dobrot prodaja pod pultom, pa na kavliju vsaj ob četrtkih redno visi teletina v zadržni mesnici na Cesti komandanta Staneta (nasproti Pera).

LETO DNI ZAMUDE - Do lanske oktobrske konference mest je bila napovedana otvoritev in uporaba „rastlinjaka“ - preurejene steklene občinske stavbe, pa smo tik pred novim oktobrom, vendar otvoritve še ni bilo.

NOVI PARČEK V BOLNIŠNICI - Pretekli teden sta v novomeški porodnišnici rodili: Majda Musič iz Ulice Majde Silc 22 - Edito in Ljubica Balaban s Partizanske 14 - Džonija.

PRVI JESENSKI ŠOPKI - Slovo od poletja tudi na tržnici napoveduje prvo jesensko cvetje - suhe rože pa vse manj domačega sadja. Krompir je na tržnici najcenejši po 7,5 dinarjev, medtem ko ga kmetje ponujajo po blokih po 4,5 dinarjev. Grozdje na stalnih stojnicah je iz južnih republik, sladko in lepo, stane pa 22 dinarjev. Kot običajno se na pragu je seni še posebej poveča interes za nakup v kramarskem delu tržnice, ki je bila tudi tokrat polna vsega, od pletenin do konfekcije in usnjenih izdelkov.

Ena gospa je rekla, da ni čudno, če so stroški poslovanja ponekod previsoki. V Novogradu si na primer privoščijo s Cikave poslati kamion v centralo v mesto po nekaj papirjev...

Tudi o „NNNP“ kritična beseda

Predsedstvo OK SZDL Brežice pretežno ugodno ocenilo obrambne priprave

Podobno kot že prej na nekaterih drugih sestankih so na seji predsedstva občinske konference SZDL v Brežicah minuli četrtek ugodno ocenili dosedanje priprave na akcijo „Nič nas ne sme presenetiti“.

Predsednik občinske konference SZDL Tone Je senko je v uvodu poudaril, da se je dobro obnesla usmeritev, po kateri posameznim nosilcem akcije niso vezali rok. Do polnega izraza je potem lahko prišla domiselnost vsakogar.

Kot je znano, bo vrhunec akcije 29. in 30. septembra. Brežiška krajevna skupnost se pripravlja na možnost, da bo v vaji mesto deležno bombnega napada. Na Globokem bodo preizkusili vajo, kot da bi bili na zasedenem ozemlju. Bitezljanci se bodo spopadli z desantom, v Veliki Dolini pa bo vsesplošen, seveda ne neutrejen, umik.

Odkrito, kot je ob takih pripravah potrebno, so na sestanku spregovorili o pomanjkljivosti. Opozarjali so, da bi ponekod akcijo radi vodili preveč v vojaškem smislu, kar ni njen osnovni namen, saj je zaželena kar največja širina. Zdej smo sredi snovanja novih srednje-

ročnih načrtov in je treba misliti tudi na obrambo. Konec koncev ni najbolj pomembno, kako se bo kdo v enkratni vaji izkazal, marveč je treba videti, kakšna bo obrambna

Pred mesno krizo?

Pri temeljnem obratu za kooperacijo brežiške Agrarie so te dni opozorili vse občinske dejavnike na resno stanje v živinoreji. Rejci ugotavljajo, da so med cenami reprodukcij-skega materiala in cenami živine take razlike, da se pitanje ne izplača več. „Rejci so to vsekakor že pred časom opazili. Nekaj hlevov je že čisto praznih, zanimanje za pitanje je upadlo, resni kooperanti imajo po hlevih le še nekaj repov,“ opisuje nezavidljive razmere Anton Žibert iz Agrarie.

To je očitno že tudi na drugem koncu, po mesnicah; očitno se bližajo dnevi ko bo treba dati v lonec kaj drugega kot meso. V brežiški klavnici sicer še marljivo koljejo, vendar prihaja ta živina od drugod in se mora tja tudi vrniti. Naše odkupne cene pitalcev so namreč za 6 din nižje od hrvaških. Maloprodajne cene mesa za odkup telet znašajo 33 dinarjev, pri teletih za pitanje ponujajo tudi že 45 dinarjev za kilogram, vendar jih na trgu ni.

Predsednik občinskega zbora temeljnega obrata za kooperacijo Anton Žibert meni, da bo položaj čez čas še težji. Od predvidenih 800 pogodbenih privezov po načrtu bi jih namreč težko našli 400. Prava kriza bo torej očita. Ko naj bi ta živina prišla na trg, je ne bo kje vzeti. Podobna opozorila prihajajo tudi iz Pomurja in od drugod.

A. Ž.

priljubljenost čez čas, skozi vseh pet planskih let.

Predsedstvo je ocenilo, da so sprejete delovne predpostavke krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij združenega dela za preizkus družbene samozasčite in ljudske obrambe dobre in uresničljive. Ze sedaj opozarja tudi na skrb pri oceni predvidenih akcij.

A. Ž.

NE VSI NA EN DAN

Vse krajevne skupnosti v brežiški občini pripravljajo svoje akcije „Nič nas ne sme presenetiti“ za soboto, 29. septembra, razen KS Jesenice, kjer bodo to storili v nedeljo, 30. septembra. Sicer pa dela vse mesec ne manjka. V soboto je bilo občinsko tekmovanje rezervnih vojaških starešin na strelišču v Malencah, svečan zaključek pa je bil zvečer prišli v Mrzlavi vasi. Resne priprave terja tudi pohod po poteh brežiške čete, ki bo 30. septembra. Pohod bo tekmovalnega značaja, na svoj račun pa bodo prišli tudi drugi, saj prireditelji pripravljajo tudi pohod TRIM.

Novo v Brežicah

TRGOVCI IN BOMBNI NAPAD – Brežiški trgovci so za vsak primer povprašali odgovorne za bližnjo vajo v akciji „Nič nas ne sme presenetiti“, ali imajo v času bombnega napada na mesto lahko trgovine odprte. Se vedno tako bojijo za izgubo dohodka?

FRICI SO ŽE TU – Prodajalcem v brežiški Plastični vsekakor ni treba zardevati ob izboru uvožene ribiške opreme, ki je bogata vsem uvoznim omejitvam navkljub. Toda v izbiri so šli še malo dlje: v izložbi nimajo razstavljeni dela raznovrstnega ribiškega pribora, marveč tudi dva postavnata saška Frica. V naših časnikih je tolikokrat mogoče videti fotografije korenjastih domačih ribičev s trofejami, se ne bi našel tudi za izložbo naše gore list?

BREŽIŠKE VESTI

Kilava osmerica

Jugotanim v vrhu izgub

V Delu smo 12. septembra lahko prebrali, da je sevniška občina spet v nekem vrhu. Žal je to vrh kolektivov – izgubarjev!

Med tistimi, ki so prispevali skoraj 954 milijonom dinarjev izgub v republiki, je namreč tudi sevniški Jugotanim; še zlovesči Titanov dioksid iz Celja je za njim. Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva iz Krškega je ta kolektiv imel ob polletju v občini edini izgubo, zato pa je ta doslej rekordna – 19.515.015 dinarjev. Na izplačane osebne dohodke in druge s čistim dohodkom nekritične obveznosti je odpadel levi delež – 9.780.691 dinarjev. Na nekritične obveznosti iz dohodka je padlo 6.225.735 din, medtem ko je razlika v znesku 3.508.589 din iz našova višine porabljenih sredstev, ki niso bila nadomeščena iz celotnega prihodka, in ga računovodje preprosto imenujejo „izguba na substanci“.

SDK ugotavlja, da so se stroški poslovanja več kot podvojili. Osebnih dohodkov so, to je vse preveč značilna lastnost izgubarjev, v bruto znesku v polletju porasli za 11 odst. Povprečni OD na zaposlenega v Jugotanimu je znašal 6.330 dinarjev, povečanje je torej 7 odst. in presega povprečni OD v gospodarstvu.

Že SDK poudarja, da glavni greh niso visoki osebni dohodki.

Na slehernega zaposlenega v tej tovarni pride 116.161 dinarjev izgube. Bistveno je zaostajal fizični obseg poskusne proizvodnje za planskimi predvidevanji. Za nameček so se znižale svetovne cene furfurala, nerentabilne pa so bile tudi cene tanina na domačem trgu. Maja so se jim te cene sicer povišale za 12 odst., to pa ni odtehtalo porasta amortizacije in izredno visokih obresti. Za obratna sredstva so imeli namreč konec julija 55.566.923 dinarjev posojil, kar desetkrat več kot lani!

Je izhod iz zagate zgolj v povišanju cen tanina?
A. ŽELEZNIK

Konfekcija še glavni nosilec?

V novem srednjeročnem obdobju še ne bo preobrata?

Zadnja seja občinskega izvršnega sveta v četrtek, 13. septembra, je bila sklicana v veliki dvorani gasilskega doma. Bila naj bi namreč razširjena s predstavniki tozd, SIS in KS. Sedeži so bili žal bolj šabo zasedeni.

Izvršni svet je pripravil smernice že v obliki predloga. Kot tak bo te dni prišel tudi med delegate. Navedeni sestanek je navrgel nemalo ugotovitev, ki bodo posredovane v dodatku. Za smernice sicer ni določeno, da morajo med delegate v dvofaznem postopku, kar je vsekakor škoda.

Na tej seji je bilo že nekaj polemike o tem, kateri vrsti industrije dati prednost v novem srednjeročnem obdobju. Naj bo Jugotanim, kremenčev peski ali „stara, dobra konfekcija“? Tista, ki zaposluje domala že 4.000 žensk? Clan IS Franc Ogorevc in direktor Liscinega tozda Blagovni promet, kot tudi Drago Perc iz Jutrjanke sta se zato nedvoumno zavzela. Vsekakor tudi novih, v marsičem drznih programov ne bi bilo dobro puščati vncmar. Drži tudi, da je bolje imeti vrabca v roki kot goloba na strehi. Znané so težave pri zagonu Jugo-

tanina po rekonstrukciji, rudnik nekovin Blanca ni še niti dobro začel. Vse gorjenje o nujnem prestrukturiranju konfekcije še ni obrodilo sadov. Zaenkrat pač v Sevnici še vedno dobro in uspešno živajo,

„Je tudi tebi žal, ker si na vrat na nos zapustil krmeljsko Metalno, ko je bila v izgubi, sedaj, ko so spet na konju, pa te je sram prositi, da te vzamejo nazaj?“

Sevniški paberki

STARA IN NOVA OBRT – Boštanjaska obrtna cona je posledje bogatejša še za disco v gostilni Olge Colnar. Podnevi bi hrup in bliskanje še prenesli, saj je Jugotanim na drugi strani še bolj glasen, ponoči pa bi drugi obrtniki radi vsaj pošteno spali za vikend.

NE POTREBUJEJO DENARJA? – Edina samoupravna interesna skupnost v navalu minulih sklicev, posvečenih v prvi vrsti analizam minulega obdobja in izhodiščem za naprej, ki je bila nesklepčna, je bila telesnokulturna skupnost. Manjkali so oboji, izvajalci in uporabniki! V sistemu, za katerega se borimo, je namreč načrtovanje skoraj že enako suhemu denarju ali pa mislijo športniki drugače? Kakorkoli, danes ponavljajo sklice.

V PRAVIH ROKAH – Pri občinski konferenci SZDL so kot pokrovitelji nedeljskega gasilskega tekmovanja ravnali modro, da so kupili še en pokal za društva, ki delajo v težavnejših razmerah. Pokalček (če bodo iz njega pili ob tečajni gradnji novega doma, bodo žejni) so osvojili bučenski gasilci. Vseeno jim bo dobra spodbuda.

SEVNŠKI VESTNIK

Tudi cesta potrebuje svoj čas

10. oktobra naj bi asfaltirali del ceste od Krškega mostu do Kovinarske

Zadnja zima je zapečatila usodo že tako slabega asfalta nekako od krškega mostu do Kovinarske. To pomlad so ta sloj celo odstranili. Tako je Krško dobilo zopet makadamsko zvezo z avtomobilsko cesto.

Vozniki, predvsem pa okoliški krajanji so bili kajpak ogorčeni. Iz meseca v mesec je nejevolja še narasla, doktor aprila niso podpisali posebne peticije in jo, neuspešno, naslovili na republiško skupnost za ceste.

To poletje so se končno pričela korenita dela. Ljudi pa niti to ni kaj prida pomirilo. Poslej je bilo največ kritik na račun domnevno počasnega dela.

Podpredsednik občinske skupščine Ciril Plut bi kajpak tudi rad videl, da bi bil ta del magistralne

ceste tak, kot zasluži. „Predvsem ni bilo lahko zbrati okrog milijarde starih dinarjev, potrebnih za ta dela,“ pravi. Čeprav gre, kot rečeno, le za 800 metrov ceste, vse skupaj ni majhni kašelj. Sprožiti je treba namreč vse običajne postopke, in zbrati vsa mogoča dovoljenja. Najtši oreh je bila kanalizacija. Kot je znano, nastaja tam veliko blokovsko naselje Spodnji Grič. V prihodnosti bo moralo tudi Krško imeti eno, osrednjo čistilno napravo. To pomeni seveda, da je treba odplake speljati na eno mesto.

Nova cesta bo imela pločnik na vsaki strani, javno razsvetljavo, urejen odvod vode. Zgradili bodo dva nova mostova. „Dela potekajo po programu,“ je zaključil tovariš Plut.

„Septembra naj bi predvidoma uresnili makadamski del in robnike, 10. oktobra pa jo naj bi asfaltirali.“
A. ŽELEZNIK

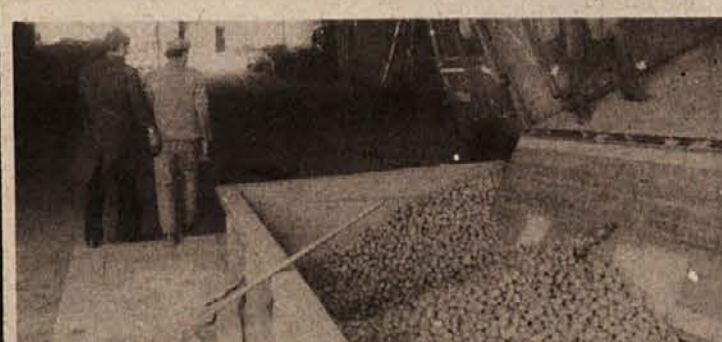
NNNP NISO NITI IGRE NITI SODNI DAN

V četrtek, 13. septembra, je občinski štab za izvedbo akcije „Nič nas ne sme presenetiti“ v pičli uri ocenil, kje so in kako bodo konec meseca izvedli to akcijo v krški občini. Večina delovnih predpostavk krajevnih skupnosti, tozdov in sisov je realnih. Nekateri so vseeno zagriznili v prehud zalogaj. V izredno zagnani krajevni skupnosti Rožno so kot nalogo navedli nič manj in nič več kot „železniško nesrečo“. To je bilo kajpak še pred tragično nesrečo pri Stalaču. Dvotirna proga resda teče pod vasjo, vlaki brzijo v obe smeri vsakih nekaj minut, vseeno so v štabu krajanom svetovali kaj drugega, npr. gozdni požar. Raziščevanje železniške nesreče je namreč vse kaj drugega kot samo zaustaviti vlak.

TEHTNO GRADIVO

Na zasedanjih zborov občinske skupščine v Krškem 28. septembra bodo obravnavali vsekakor tehtna vprašanja. Delegati so minuli teden prejeli zajetne študije krške jedrske elektrarne, inštitutov in drugih o varnosti tako velikega energetskega objekta. Z marsičim v Krškem niso zadovoljni. Med drugim skrbijo, ker se ne uresničuje predvideni načrt stanovanjske gradnje za strokovnjake elektrarne. V isti sapi je v obravnavi tudi zanimiv dokument stalne konference jugoslovanskih mest o tem, kako naj bi očistili Savo. V prvi fazi naj bi poseben samoupravni sporazum podpisalo 45 občinskih skupščin, ki obstajajo v Savinem porečju.

KRŠKI TEDNIK

KROMPIR PRIHAJA – Tako kot kmetje, ki te dni hitijo izkopavati krompir, morajo hiteti tudi v Kolinski. Vsak dan ga spravijo kar precej ton v velika skladišča. Kljub hitenju pa se včasih pred ovamo nabere dolga kolona vozil, polnih krompirja, ki včasih čakajo na iztovarjanje tudi po več ur. (Foto: Simčič)

Koliko so pridelali krompirja

Premajhne površine za gospodarno pridelovanje krompirja – Cene še vedno prenizke

Teško je reči, kakšno veljavo ima krompir v primerjavi z drugimi poljščinami. Vsekakor pa je zelo pomemben del naše prehrane, uporabljamo ga za krmo, predelan pa bi v težkih razmerah lahko prišel v poštev tudi kot rezerva.

Kot živo in kot poljščina zasluži krompir vso pozornost. In vsako leto znova jo krompir tudi doživlja, zlasti na Dolenjskem in še posebej v trebanjskem koncu, ki šteje med največje pridelovalce te poljščine. Letos bo sicer dovolj krompirja, pa tudi kvaliteten bo še kar, vendar se tako kot vedno doslej zastavlja vprašanje odkupne cene, s katero pridelovalci nikoli niso zadovoljni. In kaj pravijo pridelovalci?

Ivan Bon iz Zabrđja pri Mirni je povedal, da ima 5,72 hektara obdelovalne zemlje, s krompirjem pa je zasadil 1 hektar. Kmetijski zadrugi Trebnje bo letos po pogodbi prodal 20 ton, kolikor je krompirja pridelal, za kar bo dobil okoli 63.000 dinarjev. Ko bo sešel vse stroške, mu bo ostalo 3.000 din. Seveda so ti stroški po kalkulaciji, dejanski pa tudi niso kaj manjši, ker je šla cena surovin kar precej gor.

Feliks Spelič iz Gomjnih Kamenj je povedal, da ima 10 hektarov obdelovalne zemlje, vendar je le 70 arov zasadil s krompirjem. Pridelal je kakšnih 15 ton krompirja, od tega pa bo prodal zadrugi 10 ton. Povedal je še, da je pridelovanje krompirja v Suhli krajini zelo težko,

KRVODAJALCI!

Občinski odbor Rdečega križa v Trebnjem bo v nedeljo, 23. septembra, ob 14. uri organiziral v Dobriču proslavo za krvodajalce. Vsi krvodajalci, ki se bodo želeli udeležiti proslave – seveda naj se je udeležiti v čimvečjem številu – bodo lahko v Dobriču prišli s posebnimi avtobusi. Avtobusi bodo vozili iz Velikega Gabra bo odpeljal ob 13. uri, iz Biča ob 13.05, Sel-Sumberka ob 13.15 in iz Dobrove ob 13.35; s Trebelnega ob 13. uri, z Jelševa ob 13.05 iz Mokronoga 13.10; iz Sentruperta ob 13. uri, z Mirne ob 13.05, iz Dolnje Nemške vasi ob 13.15 in iz Trebnjega ob 13.20; s Cateža ob 13. uri, iz Sentlovenca (od križišča) ob 13.10, Velike Loke 13.15, Trebnjega 13.20 in iz Knežje vasi ob 13.25.

Koliko so pridelali krompirja

Premajhne površine za gospodarno pridelovanje krompirja – Cene še vedno prenizke

velikosti in še nekaj drugih kvalitete mora imeti – še ne ve, koliko bo pridelal semenskega krompirja.
J. S.

IZ KRAJA V KRAJ

STARA MAMA, KJE SI ZDAJ? – Mlad zakonski par z otrokom (10 mesecev) iz Trebnjega, takoj sprejme starejšo osebo ženskega spola za opravljanje del in nalog stare mame, in sicer v dopoldanskem času. Brisanje ritke v ogrevanih prostorih, plačilo po dogovoru. Cenjene ponudbe pošljite pod šifro „Infarkt kapacitet v VVZ Trebnje“!

POCENI, VENDAR... – Po lepi trebanjski občini, zlasti v njenem suhokrajnem delu, je opaziti vse več kozolcev, gospodarskih poslopij in pomožnih objektov, katerih strehe se bleščijo v strupeno živih modrih, oranžnih in še kakšnih barvah. Res je, da so taki PVC materiali najcenejši, res pa je tudi, da strašno kajzijo okolje in hkrati predstavljajo vabljen cilj za zračne na pade morebitnega napadalca. Komisija za varstvo okolja pa nič!

TREBANJSKE NOVICE

Cilj drug, namen isti

Planinci pravijo, da je pravi kras Slovenca šele tisti na Triglavu. Glavo je treba pomoliti v znani Aljažev stolp, takrat pa pada z vrvo po zadnji plati.

Marijivi vodja planinske sekcije v krški Tovarni celuloze in papirja Ivan Špes si prizadeva spraviti na našega najvišjega očaka kar največ planincev. Ves za skrbljen je bil že teden dni pred odhodom v začetku septembra. „Biti jih mora vsaj za poln avtobus, sicer se vožnja ne izplača,“ je zatrjeval ob skromnem seznamu 17 imen. Ker je bilo pre malo prijav, so jo Krčani nato v nedeljo, 9. septembra, raje mahnil na praznik slovenskih planincev na Boču, kamor jih je krenilo res za poln avtobus.

Na Boču je bilo prelepo. Tisti, ki so bili zadovoljni z izletom na Boč, bodo prav gotovo radi krenili še kam. Tako se bo tudi vodniku Špesu slej ko prej uresničila želja peljati na Triglav skupino, kot se spodobi.

A. Ž.

Pripravljeni tudi na potres

29. septembra bo hud potres „prizadel“ celotno občino – Dobre priprave, vendar še premalo usklajevanja med delovnimi organizacijami in KS

Od spomladi, ko so imenovali občinsko vodstvo akcije „Nič nas ne sme presenetiti“, je bila cela vrsta raznih prireditev, tako na ravni občine kot v krajevnih skupnostih in v društvih. V dosedanjih akcijah se je še posebej izkazala občinska Zveza organizacij „1 tehnično kulturo oziroma njeni člani: radioamaterji, jamarji in drugi. Aktivnosti, ki jih vodi občinski štab za civilno zaščito, pa so zajele vse krajevne skupnosti in organizacije združenega dela, ko so preverjali sposobnost enot civilne zaštite in njihovo opremljenost.

Pred zaključkom oziroma vrhuncem letošnje akcije 29. in 30. septembra se občinsko vodstvo akcije sestane vsak teden, spremlja tvrstne dejavnosti v krajevnih skupnostih

ČRNOMALJSKI DROBIR

STROJI ZA GORENJE – Prejšnji teden je v Črnomelji pripeljalo več velikanskih tovornjakov pretežno del strojev in druge opreme za novo tovarno Gorenja, v kateri se bo kmalu začela poskusna proizvodnja kompresorjev za hladilnike. Zanimanje za delo v tej tovarni, ki bo dala delo okoli 200 ljudem, je med občani zelo veliko, saj si vsak želi delo čim bližje domu.

PEVCI V BENETKAH – Clani pevskega zbora iz Gribelj so bili pred kratkim na dvodnevem izletu. Prvi dan so si ogledali Benetke, drugi dan pa so preživeli v Piranu, Portorožu in Kopru. Clani tega delavnega zbora, ki uspešno nastopa, so se vrnili domov polni lepih vtisov; gotovo pa jim je prijel izlet tudi spodbuda za nadaljnje delo.

NAJHUŠI ŠKODLJIVCI – Belokranjski vinogradniki se bolj kot velike jate še tako požrešnih ptičev boje skupine izletnikov, ki zlasti v teh dneh pred trgatvijo navdušeno hodijo v te kraje. Se najslabše izkušnje z njimi imajo Semečani. Avtobus neredko ustavi ob cesti v bližini vinogradov in izletniki se kot kobilice spravijo nad sladko grozdje. Nekaj ga takoj pozobljajo, še več potresejo, tlačijo pa ga tudi v vrečke. Zato vinogradniki razmišljajo o žičnih ograjah in strogih čuvajih, dokler pa to ne bo urejeno, kakšnega pogoltnega kar sami s kolcem namahajo po plečih.

in usmerja priprave. Stanje na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite je na zadnji seji obravnavala tudi občinska konferenca ZK. Poleg splošnega napredka na tem področju, zlasti kar se tiče podružbljanja ljudske obrambe in družbene samozaščite, kadrovskih izpopolnitve organov, pospeševanja načrtov in obrambnih priprav v krajevnih skupnostih in tozdih, so opozorili tudi na to, da ponekod to področje še nima take vloge, kot bi jo moralo imeti, da se niso dojele vse pomembnosti DS in LO, kar velja še posebej za pravočasno izvajanje programov.

Prav tako še šepa povezanost med organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. Osnovni program aktivnosti je namešč v KS delovne organizacije pa morajo svoje programe usklajevati s programi krajevnih skupnosti.

NE BO DOLGO – Zaradi del na glavni črnomaljski prometni žili – delavci urejajo kanalizacijo, pologajo električne, telefonske kable – se ob prometnih konicah nabirajo kolone vozil, česar poprej v tem mestu niso bili vajeni. Promet je sedaj urejen enosmerno, pa tudi dela bodo kmalu končana.

Črnomaljski poročevalec

Za zaključek akcije „Nič nas ne sme presenetiti“ so za celotno občino določili enotno predpostavko: hujski potres, ki bo prizadel občinsko središče in večje kraje, bo povzročil veliko materialno škodo, precej bo mrtvih in ranjenih, prišlo bo do ležav pri preskrbi s hrano, vodo, elektriko. Računajo, da bo v akciji sodelovalo več kot 7.000 občanov.

KOMAJ RENTABILNI

V Črnomaljski občini sta poslovanje v letošnjem prvem polletju zaključila z izgubo kmetijski rudnik in Beltov tozd Mehanska obdelava. Brez sredstev za razširjeno reprodukcijo pa so: IMV, tozd Tovarna opreme; Golf turist, tozd Gostinstvo; GOK, tozd Komunalna. Do 2-odstotno rentabilnost so dosegli: Belt, tozd Livarna; Iskra, tozd Energetski kondenzatorji; GOK, tozd Obrt; Sap-Viator, tozd Promet; Kmetijska zadruga; Valjni mlin in brivsko-frizersko podjetje.

CESTO POSODABLJAJO – Na območju Dragarske doline od Lazca do Srednje vasi razbirajo in posodabljajo cesto. Dela izvajajo pripadniki JLA (Foto: Jože Princ)

Vaja v miru, manj žrtev v vojni

Akcija NNNP v polnem razmahu – Vrhunec bo v KS Kočevje 28., 29. in 30. septembra

Poročali smo že, da bo vaja NNNP tudi po vseh krajevnih skupnostih, vendar je novo to, da bo vaja dan prej, kot je bilo prvotno predvideno.

Pri KS Kočevje smo zvedeli, da bo 28. septembra ob 20. uri v Kočevju dan s sireno znak zaradi nevarnosti zračnega napada. Takrat bo ugasnila javna razsvetljava. Ljudje bodo morali zatemniti okna s papirjem, odejami itd. Ves promet po cestah in ulicah bo ustavljen. Enote narodne zaštite in štab CZ pa bodo kontrolirali, kako občani izpolnjujejo naloge, ki so predpisane za

take primere. Za tiste, ki ne bodo spoštovali predpisov in povelj, so predvidene kazni. Čez približno pol ure bo dan znak za konec alarma.

29. septembra ob 8. uri bo spet dan znak za nevarnost zračnega napada. Tudi takrat bo ustavljen ves promet na cestah. Trgovine, gostilne in drugi bodo prenehali z delom. Občani in delavci bodo odšli v zaklonišča in zaklonike. Kočevje bo „bombardirano“ in v akcijo bodo šle enote CZ. V akcijo bodo stopile tudi enote po OZD, ki bodo delale po svojih programih, katere imajo izdelane za primer zračnega napada oz. vojne.

– Zakaj, medved, pa nosiš plinsko masko?
– Če grem skozi Livold in Dolgo vas, me hoče smrad odplak iz Rinže zadušiti; pa tudi v Kočevju ni dosti bolje, saj celo sem smrdi dim, ki ga prinese južni veter s smetišča pri Mozlju, kjer smeti kurijo, namesto da bi jih zasipavali.

DROBNE IZ KOČEVJA

PRENOVLJENI VARTEKS – Pred kratkim so v Kočevju odprli prenovljeno prodajalno Varteks. Prodajalna je zdaj tudi večja, zaradi česar lahko kupcem ponudijo več proizvodov tega podjetja.

PREDELANI DRES – Pred kratkim so bili v Kočevju na pripravah nekateri najboljši jugoslovanski atleti, ki se pripravljajo za mediteranske igre v Splitu (MIS) in so prešli tudi že poseben dres MIS. Tekaču Draganu Zdravkoviću, ki je pred kratkim zmagal na 1.500 in 3.000 m v Bratislavi in Pragi, je bil dres MIS prevelik in mu ga je kočevski krojač Jože Szarvasz hitro popravil.

KOČEVJSKE NOVICE

Mladi likovniki pridejo

Ustvarjali bodo v likovni koloniji, ki bo 2. oktobra

KUD kočevske osnovne šole „Zobra odposlancev organizira v počastitev občinskega praznika slikarsko kolonijo učencev osnovnih šol iz občin Kočevje in Ribnica. Na to prireditev so povabili tudi učence v pobratenih šol iz Križa pri Zagrebu, Doline pri Trstu in Prokuplja.

Iz vsake osnovne šole, ki so v občini Kočevje in Ribnica po 3, je

vabljenih po 5 učencev, iz podružničnih šol pa po dva. Iz pobratenih šol so vabljeni po štiri učenci. Računajo, da se bo kolonije udeležilo preko 50 mladih likovnikov. Udeleženci bodo imeli na razpolago za ustvarjanje le vse dopoldne 2. oktobra. Istega dne popoldne ob 18. uri bodo odprli razstavo ustvarjenih del. Vmesni čas bodo gostje izkoristili za ogled zanimivosti Kočevja in okolice. J. P.

Obeta se bogata trgateg

Metliška Vinska klet bo odkupila 250 do 300 vagonov grozdja – Več za zrelo, manj za prezgodaj obrano

Vse kaže, da bo letošnja trgateg v metliški občini in v Beli krajini sploh tako po količini kot po kakovosti nad povprečjem zadnjih let. Prejšnji teden so začeli trgati rani sorti šentlovenko in portugalko. S šentlovenko so morali pohiteti, čeprav tehnološko še ni bila popolnoma zrela, ker je grozdje začelo gniti, zato bo tudi stopnja sladkorja za dva do tri odstotke nižja, kot bi bila, če bi se trgateg začela deset dni kasneje.

Strokovnjaki Vinske kleti vsake tri dni analizirajo dozorevanje grozdja. Računajo, da bodo kraljevino in frankinjo začeli trgati po 29. septembru, žametno črno pa po 10. oktobru. Po predvidevanjih bo metliška Vinska klet letos odkupila 250 do 300 vagonov grozdja, medtem ko so lani zaradi izredno slabe letine vinogradniki prodali le okoli 90 vagonov grozdja.

Naj seji grupacije za grozdje in vino na ljubljanskem vinskem sejmu so kletem, ki odkupujejo grozdje, priporočali, naj ostanejo odkupne cene na lanski višini, ker ni izgledov

za povišanje cen vina v prihodnjem letu. Metliška Vinska klet oziroma Kmetijska zadruga pa je že več let znana po najvišjih odkupnih cenah v Jugoslaviji sploh, zato so imeli s proizvodnjo metliške črnine in belokranjskega belega vina lanskega letnika izgubo. Kljub temu so se odločili, da bodo tudi letošnje akontacije spodbudne za vinogradnike, vsa leta pa imajo tako in tako zgledne dohodkovne odnose pri odkupu. Vsaka bojazen, da bo zadruga ob letošnji dobri letini znižala odkupne cene, je povsem neutemeljena. Res pa je, da bodo bolj plačevali zrelo grozdje, da kmetje ne bi po nepotrebnem hoteli s trgatvijo, grozdje z za letošnjo letino nenormalno nizko sladkorno stopnjo pa bodo plačevali slabše kot lani. Tako bo akontacija za kilogram šentlovenke in frankinje 10,90 do 13 dinarjev, za žametno črno in portugalko 10,50 do 12 din, za game 12,40 do 14 din, za laški ržling 9,60 do 11,50 din, za kraljevino in mešano belo pa od 8,20 do 9,50 din za kilogram.

Če bo trgateg pokazala, da so letošnjo letino precejvali in so bile akontacije prenizke, bodo to takoj po trgatvi z doplačilom popravili. A BARTELI

DA BO VSE NARED – V metliški Vinski kleti so dobro pripravljene na začetek glavne trgateg in s tem seveda tudi na odkup vsega grozdja, ki jim ga bodo belokranjski vinogradniki ponudili. Nova, najodobnejša sprejemnica grozdja bo pripomogla, da bo oddaja grozdja hitrejša, pregledati in usposobiti pa je treba tudi vse ostalo: cevi, sode in vrsto drugih stvari. (Foto: A. Bartelj)

SOZD, SOSEDJE ALI TUJCI?

Metliški delovni organizaciji „Beti“ in Komet, združeni v SOZD Tekstilna industrija Metlika, tudi letos razstavlja svoje izdelke na jesenskem Zagrebškem velesejmu. Pa ne skupaj, marveč vsaka na svojem razstavnem prostoru. „Beti“ se številnim obiskovalcem in poslovnim partnerjem predstavlja s spalnimi srajcami in pižamami, Komet pa prikazuje svoj program nedrčkov, steznikov in steznih hlačk. Mar so spalne srajce in hlačke res tako daleč narazen, da jih ne bi mogli pokazati na istem razstavnem prostoru in tako tudi ponudbo strniti in obogatiti?

SPREHOD PO METLIKI

VELIKOKRAT SMO SE hudovali nad luknjami gorjanske ceste, zato ni nič čudnega, če se nam zadnje dni kar smeje, ko gledamo delavce, kako dajejejo prevleko utrjeni starosti. Seveda je zaradi del promet nekoliko oviran, toda to bo trajalo le nekaj dni, nato bomo lahko spet svobodneje pritiskali na plin. Vendar ne pretirano, kajti ob cesti bodo kljub temu ostali jarki, iz katerih je težko zlesti na cestišče.

MLADINSKA FOLKLORNA SKUPINA „Ivan Navratil“ je preteklo soboto pripravila v kulturnem domu prireditve Igraj kolce. Zapeli in zaplesali so: Kresnice, Metliško kolo, Must, Rešeta, Viniško kolo, Lipa moja, Poljanske plesje, Tri tičice, Ustal sam se rano jutro in Zelenega Jureta. Mladi so pod vodstvom profesorja Ra nikarja neverjetno napredovali. Kulturna skupnost jim bo morala v bodoče prirediti več cvenka.

PRED DNEVI SO PRIŠLI na svoj račun nabiralci gob. Staro in mlado se je plazilo po gozdovih in stelnjkih, tako da si veliko prej nalezal na gobarja kot na jurčka. Zavojo tega se ni nihče posebej razburjal, saj se je lahko doma izkazal z gobami, kupljenimi od otrok, ki so ponujali te gozdne sadeže kar ob cesti.

metliški tednik

S fotografijo ohranja zgodovino

Na razstavi ribniški sejem in njegovi obiskovalci, kot jih je zabeležila kamera Franceta Modica, dobitnika bronaste plakete Borisa Kidriča za amatersko fotografijo

Med Ribničani in obiskovalci Ribniškega sejma je vzbudila posebno pozornost tudi raz-

Likovniki brez svoje organizacije

V „Bežigrjski likovni galeriji“ v Ljubljani so 4. septembra odprli razstavo „Bežigrjski likovni ljubitelji“. Na njej razstavlja 17 likovnikov, med njimi Ribničan Dušan Matoh, ki se je pred kratkim včlanil v to likovno organizacijo.

Prav ta razstava, ki za Ribnico niti ni izjemno pomembna, pa nam le da misliti, da je zelo večje tno tudi Ribnici potrebna neka likovna organizacija, društvo ali združenje. Pred nekaj leti se je namreč v Petkovi galeriji v ribniškem gradu predstavilo okoli 10 ribniških likovnih ustvarjalcev, ki so razstavljali tudi drugod. Z leti pa, ker se niso znali prav organizirati, sta ostala le še dva ribniška likovnika, ki razmeroma redno razstavljata; to sta Dušan Matoh in Milan Cirovič. Oba sta zelo prizadevna in ustvarjalna, vendar kaže, kot da doma nista dovolj cenjena. Kako naj si drugače razložimo dejstvo, da organizatorji letošnje ribniške kolonije niso povabili na sodelovanje teh dveh slikarjev pa tudi drugih ribniških ne? V Ribnici so torej ustvarjali likovniki od vsepovsod, ribniški pa za to niso niti vedeli.

Prav pa bi bilo, da bi domači likovniki ob pomoči kulturne skupnosti in drugih znanih likovnikov, ki so po rodu iz ribniške občine, le ustanovili svojo likovno organizacijo. Tako društvo bi pripomoglo k izpopolnjevanju slikarjev – članov, prirejanju razstav pa tudi likovni vzgoji mladine. M. GLAVONJIČ

stava fotografij Franceta Modica o lanskem semnju, ki je odprta v domu JLA. Fotografij je bilo toliko, da je v šahovski dvorani zmanjkalo prostora, zato so bile razstavljene tudi po izložbah in oglašnih deskah v Ribnici.

Franc Modic je v ribniški občini dobro znan, saj ves prosti čas izkoristi za obisk teh krajev, predvsem pa Grmade in Slemen.

Tudi na tej razstavi ni prikazal le lanskega sejma, ampak preko njega utrip Ribnice in ribniško radoživost. Njegov fotoaparati je zabeležil vse, predvsem pa ribniške ljudi. Tokrat je predstavil le ljudi, ki so tudi sicer glavni predmet njegovega fotografiranja; čeprav rad slika tudi stare hiše, kozolce in mlane, pa izumirajoče stare obrti in sploh vse, kar sodi v narodopisje.

Tako ohranja potomcem zapis o prednikih ter njihovem življenju in delu. Tudi razstava njegovih fotografij, ki jo je imel pred leti v Petkovi galeriji v Ribnici, je imela naslov **Z REŠETA**.

VEČNI OGENJ – Če se pelješ iz Kočevja proti Ribnici, že na daleč opaziš na desni, v Mali gori, velik oblak dima. Če opozoriš pristojne v Ribnici na požar, dobiš odgovor, da ni nič nevarnega, ker je to dim s smetišča. Vendar zaveda mnogim le ni všeč. Ognja jim sicer ne bo uspelo pogasiti, zato pa bodo sklicali problemsko konferenco.

PRELILI BODO DEL CESTE – Medtem ko so na območju Cestnega podjetja Ljubljana cesto Škofljica – Kočevje v glavnem povsod nanovo prelili z asfaltom, so doslej na območju občin Kočevje in Ribnica to cesto le krpali. Zdej smo zvedeli, da bodo v kratkem tudi tu cesto prelili, in sicer odsek od Jasnice do Prigorice.

slov „Kako žive in kaj delajo ljudje v Ribniški dolini.“

Razstavljene fotografije namerava Franc Modic podariti ribniškemu muzeju. J. PRIMC

PRED POROKO PO NASVET

V Ribnici nameravajo že v začetku prihodnjega leta odpreti predzakonsko posvetovalnico. Potrebni strokovnjaki – socialna delavka, zdravnik in psiholog – so že končali dopolnilno usposabljanje ali pa ga bodo v kratkem. Posvetovalnico bo organiziral socialno skrbitelj s sodelovanju s šolami in strokovnjaki zdravstvenega doma. Prostore bo posvetovalnica imela v novem domu JLA.

Sejemski zobotrebc

KOSILO BREZ ZOBOTREBCEV – Organizatorji ribniškega sejma so mislili na vse. V restavraciji Jelka so imeli celo sejemске menuje, in sicer samo po 55 din. Zal k njim niso vedno servirali zobotrebcev. Morda niso bili računani v ceni ali pa so gostinci menili, da jih bodo gostje kupili na semnju.

ZASTRUPTEV NI BILO – Gobarji so prodajali tudi gobje zrezke oz. polpete. Gobe zanj so nabirali skozi vse leto in jih hranili v hladilnih skrinjah. Zastrupitev z gobami ni bilo.

SEJEMSKE ZNAČKE – Za letošnji ribniški sejem je turistično društvo prvič izdelalo tudi posebne značke in tako odkrilo še en vir dohodka.

RAZTEGLJIVE CENE – Na ribniškem semnju si za isto stvar plačal lahko zelo različne cene. Vsak prodajalec je skušal iztržiti čim več. Na blagu napisane cene so bile izjemne.

REŠETA

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 21. IX.

JUGOBANKA

8.55 TV V SOLI: Pošta, Ruščina, Življenje v naravi
 10.00 TV V SOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Izobraževalna reportaža
 14.50 POROČILA
 15.00 SREDOZEMSKÉ IGRE, prenos kajakaških, teniških in namizno-teniških tekmovalj
 17.25 USODA NEKEGA CHARLIEJA
 17.40 RAZNAŠALCI CASOPISOV
 18.05 PREKAŠANJA
 18.35 OBZORNİK
 18.45 ŽIVLJENJE V VAŠIH OKOLJAH

SOBOTA, 22. IX.

JUGOBANKA

8.00 POROČILA
 8.05 POTEPUH IN NOČNA LUKA
 8.20 MALA ČEBELICA
 8.35 VRTEC NA OBISKU: NAŠ HSMONOŠA
 8.50 NADOBUDNEŽI
 9.20 PISANI SVET: VRV
 9.55 PO SLEDEH NAPREDKA

Razen uvodnih poročil so bile vse oddaje, ki bodo na sporedu do sobotno dopoldne, predvajane že prejšnji teden ali še prej. Tako tudi Po sledih napredka. Prvi prispevek bo govoril o raziskovalnem delu slovenskih biologov, ki si prizadevajo vsestransko osvetliti povezavo med koreninami dreves in rastjo gob. Gre zlasti za vpliv rastnih hormonov v borovih koreninah na vziranje gob v bližini borovcev. Drugi prispevek bo gledalce seznanil s cementarno v Anhovem. Videti bo moč povzetek del, ki so jih morali opraviti za postavitev tako velike sodobne tovarne, podan bo tehnološki postopek pridobivanja cementa ter raz-

stih obolenj. Vsaka ženska po petindvajsetem letu starosti bi morala znati pregledovati dojke in ob vsaki spremembi oditi k zdravniku. To pravijo, je najzanesljivejši način za preprečevanje usodnih bolezní.

19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 ZABAVA VAS ZDRAVKO ČOLIČ

Ta oddaja je bila pred časom že napovedana, pa je nepričakovano odpadla s sporeda. Kogar je to razburilo, bo drevi prišel na svoj račun, kajti popevkar bo izvedel vrsto skladb, s katerimi se je predstavil na koncertih širom po domovini.

20.55 MOŽ S ŠESTIMI MILIJONI DOLARJEV
 21.45 TV DNEVNIK
 22.00 NOČNI KINO: ITALIA IZ BAHJE

Spomnimo se, da so ljubljanski televizijski že pred meseci napovedovali predvajanje brazilskega filma z gornjim naslovom, pozabili pa smo, ali so ga res vrteli. Če so ga, potem nocojšnja ponovitev kaže, da televizija tudi pri filmih ne more iz svoje kože. Ponavlja otroške in do-

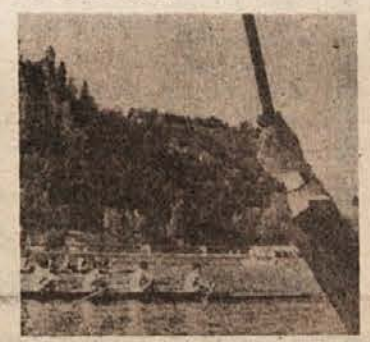
iskovalno delo v laboratorijih; kjer skušajo izboljševati to dragoceno gradbeno tvarino.

10.25 A. Tolstoj: TRNOVA POT
 15.30 POROČILA
 15.35 ŠOLSKI PLES, mladinski film

Sovjetski Kinostudio otroških in mladinskih filmov M. Gorki je ena najboljših delavnic za tovrstno smer sedme umetnosti. V njej je nastal tudi film, ki ga bomo gledali tokrat. Preprosta zgodba o ljubezenskem trikotniku med mladimi ljudmi je zgolj izhodišče za občuteno predstavitev raznih stisk mladega pokolenja ter njegovega odnosa do sveta odraslih.

17.10 NAŠ KRAJ

17.25 SREDOZEMSKÉ IGRE, prenos tekmovalja v veslanju
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK

17.25 SREDOZEMSKÉ IGRE, prenos tekmovalja v veslanju

kumentarne oddaje, nanizanke in nadaljevanke ter na moč jadrinke o pomanjkanju denarja. Če bo šlo tako naprej, bo začelo primanjkovati še potrpljenja gledalcev. Pa kaj bi metali bob ob steno, raje zapišimo, da bo drevišnji film, ki ga je za Brazilce posnel francoski režiser Marcel Camus, govoril o lepi naslovni junakinji, ki s podeželja zaide v ravnina predmestja Ria ter si tam služi kruh z najstarejšo obrtjo, po sili razmer postane čipa v javni hiši. Igrajo Mira Fonesca, Zeni Pereira, Maria Viena in drugi.

20.00 Lev N. Tolstoj: ANA KARENINA
 20.55 KAKO SE OBLAČIMO
 21.00 VROČICA, film

Policistovo ženo je ubila bomba, ki je bila namenjena varuhu reda in miru. Slednji se zato poda za zlikovci, da bi na lastno pest obracunjal z njimi. Taka je vsebinska zanova ameriške kriminalke režiserja Fritza Langa, v kateri je Glenn Ford pred več kot četrstoletno odigraval eno svojih najboljših vlog.

22.30 TV DNEVNIK
 22.45 TV KA ŽIPOT

23.35 Test - 13.55 Sredozemske igre (kajak, tenis, namizni tenis) - 18.25 Poročila - 18.30 Narodna glasba - 19.00 Sredozemske igre (finalna tekma v rugbyju, polfinale v odbojki) - 21.00 Poročila - 21.10 Zabava vas Jack Parnell - 21.40 Premor ob glasbi - 22.00 Sredozemske igre (dnevni pregled) - 23.00 TV dnevnik

NEDELJA, 23. IX.

JUGOBANKA

8.05 POROČILA
 8.10 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO - OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: DOMŽALE
 8.40 TV KAZIPOT
 9.00 F. Žitek: IPAVCI
 10.00 SEZAMOVA ULICA
 11.00 PRENOS S SLOVESNOSTI OB ODKRITJU SPOMENIKA NA KADINJACI
 12.35 LJUDJE IN ZEMLJA

Prvi posnetek bo govoril o sladkorni pesi. V severovzhodni Sloveniji in sosednjih krajih Hrvaške go bodo letoš pospravili z 2.500 hektarov njiv, naslednje pomlad pa jo bodo skušali posejati na blizu 6.000 ha. V oddaji bo tekla beseda še o javenski setvi pa o prvi slovenski razstavi konj, ki je bila v Ptuj, o svetloolastem avstrijskem govedu in o

traktorjih, ki so stari že skoraj pol stoletja.

13.35 PO KARELIJI, dokumentarni film
 14.05 KAKO SE OBLAČIMO
 14.10 TETA MAMA, film

Ta dve desetletji stari film ameriškega režiserja Mortona DaCoste bo pripovedoval o ženski, ki postane krušna mati malemu fantku. Deček pri taki mami doživi vrsto prijetnih pa tudi neprijetnih dogodivščin, ko pa odraste, je mama pripravljena skrbeti še za njegovega sina. Lik naslovne junakinje je odlično upodobila Rosalind Russell, igrajo pa še Rorrest Tucker, Coral Browne.

16.30 KOLESARSKI MARATON
 16.45 SREDOZEMSKÉ IGRE, prenos s atletskih tekmovalj
 18.00 BEOGRAD, 6. del dokumentarne oddaje
 18.30 DISCO BERLIN 79
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 S. Hasani: VETER IN HRAST

Svojo prvo nadaljevanke so pršinski televizijski posneli po istonaslovnem romanu kosovskega pisatelja Sinana Hasanija, ki je za književno ustvarjanje prejel letos nagrado AVNOJ. Verno sledeč literarni predlogi, sta scenarij napisala Petrit Imami in Arsen Diklić, gre pa za pripoved o povojni izgradnji Kosova. Osrednji junak je prekaljeni partizan Ram Ahiste in njegov pridevek Lis (Hrast) označuje upor in boj tudi v osvobodjeni domovini. Iz gradiva za nadaljevanke, v kateri igrajo Abdulrahman Šalja, Faruk in Istref Begoli, Melihat Ajeti, Djevad Cena, Sami Palaska, Harip Miftari, Janez Vrhovec in drugi, so sestavili tudi celovečerni film, ki je na letošnjem puljskem filmskem festivalu dobil zlato areno za scenarij.

21.00 LATINSKA AMERIKA: DVE BITKI ZA EN PREKOP
 21.45 TV DNEVNIK
 22.00 SREDOZEMSKÉ IGRE, dnevni pregled in boks

23.35 Test - 13.55 Sredozemske igre (kajak, tenis, namizni tenis) - 18.25 Poročila - 18.30 Narodna glasba - 19.00 Sredozemske igre (finalna tekma v rugbyju, polfinale v odbojki) - 21.00 Poročila - 21.10 Zabava vas Jack Parnell - 21.40 Premor ob glasbi - 22.00 Sredozemske igre (dnevni pregled) - 23.00 TV dnevnik

23.35 Test - 13.55 Sredozemske igre (kajak, tenis, namizni tenis) - 18.25 Poročila - 18.30 Narodna glasba - 19.00 Sredozemske igre (finalna tekma v rugbyju, polfinale v odbojki) - 21.00 Poročila - 21.10 Zabava vas Jack Parnell - 21.40 Premor ob glasbi - 22.00 Sredozemske igre (dnevni pregled) - 23.00 TV dnevnik

proti SZ. O tem, kaj se je s Hessom, ki je bil 1946 kot vojni zločinec obsojen na doživetno ječo, dogajalo na Škotskem, bo pripovedovala televizijska drama, ki jo je po scenariju Iana Curteisa zrežirala Tina Wake-rell. Igrajo Wolf Kahler, John Stride, Mark Dignam in drugi.

20.55 KULTURNE DIAGONALE
 21.35 MOZAIK KRATKEGA FILMA
 22.00 TV DNEVNIK

23.35 Test - 13.55 Sredozemske igre (kajak, tenis, namizni tenis) - 18.25 Poročila - 18.30 Narodna glasba - 19.00 Sredozemske igre (finalna tekma v rugbyju, polfinale v odbojki) - 21.00 Poročila - 21.10 Zabava vas Jack Parnell - 21.40 Premor ob glasbi - 22.00 Sredozemske igre (dnevni pregled) - 23.00 TV dnevnik

PONEDELJEK, 24. IX.

JUGOBANKA

8.55 TV V SOLI: Pravljica, Istrske valčke cerkve, Hrvaški potopisci
 10.00 TV V SOLI: Materinščina, Risanka, Biologija
 11.10 TV V SOLI: Za najmlajše
 14.50 KMETIJSKA ODDAJA
 15.55 SREDOZEMSKÉ IGRE, prenos atletskih tekmovalj
 17.25 POROČILA
 17.30 SEDEM STOPNIC DO GLASBE: DVA ZMERJAVCA

Dva fantalina sta se pogosto namerjala z živalskimi imeni, nekega dne pa so med zmerjanjem imenovali živali obiskale njun dom. O tem, kaj se je zgodilo potem, govori

zgodba Lojzeta Kovačiča, ki jo je ilustriral Milan Bizovičar in z glasbo opremil Krno Cipci.

17.50 DOKUMENTARNI FILM
 18.05 GLASBA

Tretja oddaja iz nanizanke o estetiki bo na kratko opredelila resno, moderno, narodno in še kakšno glasbo, nato pa bo podala pomen skladb tega stoletja.

18.35 OBZORNİK
 18.45 MLADI ZA MLADE
 19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK

20.00 I. Curteis: HESS

Rudolf Hess je bil član nacistične stranke od 1920, sodeloval je v muenchenskem puču 1923, bil je Hitlerjev zasebni sekretar, aprila 1933 je postal firerjev namestnik in minister. Kot član tajnega sveta tretjega rajha je 11. maja 1941 odletel z letalom na Škotsko, da bi tam pregovoril britansko vlado za sklenitev miru med državama in skupni vojni

TOREK, 25. IX.

JUGOBANKA

9.15 TV V SOLI: Hrvaška, Ali ste vedeli, Dnevnik 10
 10.00 TV V SOLI: Dokumentarni film, Risanka, Glasbena vzgoja
 15.00 JUGOSLAVIJA: GRČIJA, prenos vaterpolske tekme s sredozemskih iger
 15.55 SREDOZEMSKÉ IGRE, prenos s atletskih tekmovalj
 17.25 POROČILA
 17.30 ČEZ TRI GORE... PEVSKI TABOR 79

18.00 PISANI SVET: OGENJ 18.35 OBZORNİK

18.45 DOKTOR MOMIR

Dokumentarna oddaja sarajevskih televizijscev bo govorila o Momiru Mrdoviću, očetu dveh otrok, delavcu v sarajevski tovarni motorjev. Delati je začel kot strojni ključavničar, nenehno zanimanje za izobraževanje ob delu pa ga je pripeljalo do naslova doktorja strojnih znanosti.

19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 ČRNA VZMET

Pokrajina Kosovo se še zmeraj z velikimi napori otesa bremena gospodarske in še kakšne zaostalosti, pri tem pa ji gmotno pomagajo druge republike. O tem, kako se učinkoviteje pospeševati gospodarsko rast manj razvitih jugoslovanskih področij, med katere sodi seveda tudi Kosovo, bo še veliko govora to jesen, dokumentarna oddaja ljubljanskih televizijscev pa bo tokrat prikazala življenje in delo Muhedina Haxhija, rudarskega inženirja iz dnevne kopa Belaševac blizu Pristine.

SREDA, 26. IX.

JUGOBANKA

9.30 TV V SOLI: Za učitelje, Projekcije zemljepisnih kart
 10.00 TV V SOLI: Izobraževalni film, Risanka, Kocka, kocka
 17.35 POROČILA
 17.40 PITEPUH IN NOČNA LUKA
 17.55 ANAMORFOZE

Na sporedu bo zaključni del dokumentarne oddaje nemških televizijscev, ki govori o anamorfozah v slikarstvu od renesanse dalje.

18.20 NE PREZRITE
 18.35 OBZORNİK
 18.45 NA OBISKU V POSUŠJU

ČETRTEK, 27. IX.

JUGOBANKA

9.10 TV V SOLI: Dihanje živih bitij, Celica, Matematika
 10.00 TV V SOLI: Francoščina
 10.30 TV V SOLI: Kemija, Risanka, Zemljepis

15.55 SREDOZEMSKÉ IGRE, prenos s atletskih tekmovalj
 18.20 MALA ČEBELICA
 18.35 OBZORNİK
 18.45 NADOBUDNEŽI
 19.15 RISANKA

PRVI RADIJSKI PROGRAM

PETEK, 21. IX.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Glasbena pravljica (M. in B. Lesjak: Obisk v živalskem vrtu). 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Matija Kovačič: Kakšne zadružno organizacije poznamo pri nas). 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Jesenski ognji, štirje orkestrski pasteli M. Vodopivca. 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.35 Zabavna glasba. 18.00 Od arije do arije. 18.30 S knjižnega trga. 19.45 Minute z ansambлом Vilija Petriča. 20.00 Uganite, pa vam zaigramo! 21.05 Oddaja o moju in pomorščakih. 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Prostor za novitve. 0.05-4.30 Nočni program.

SOBOTA, 22. IX.

8.08 Pionirski tednik. 9.05 Z radiom na poti. 10.05 Sobotna matineja. 11.05 Zapojmo pesem. 11.20 Po republikah in pokrajinah. 11.40 Domače viže. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Jože Korosec: Volčji bob je tudi pomembna krmna rastlina). 12.40 Veseli domači napeti. 14.05 Glasbena panorama. 15.30 Zabavna glasba. 17.00 Zunanjepolitični magazin. 18.00 P. Konjovića simfonične variacije Na vasi. 18.30 Mladi mladim. 19.45 Minute z ansambлом bratov Avsenik. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Igramo in pojemo. 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 23. IX.

7.30 Zdravo, tovariši vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (Vladimir Glocer: Konjiček Vihraček). 8.37 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomni-te, tovariši! 10.05 Panorama lahke glasbe. 11.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.20 Za kme-

18.00 PISANI SVET: OGENJ 18.35 OBZORNİK

18.45 DOKTOR MOMIR

Dokumentarna oddaja sarajevskih televizijscev bo govorila o Momiru Mrdoviću, očetu dveh otrok, delavcu v sarajevski tovarni motorjev. Delati je začel kot strojni ključavničar, nenehno zanimanje za izobraževanje ob delu pa ga je pripeljalo do naslova doktorja strojnih znanosti.

19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 ČRNA VZMET

Pokrajina Kosovo se še zmeraj z velikimi napori otesa bremena gospodarske in še kakšne zaostalosti, pri tem pa ji gmotno pomagajo druge republike. O tem, kako se učinkoviteje pospeševati gospodarsko rast manj razvitih jugoslovanskih področij, med katere sodi seveda tudi Kosovo, bo še veliko govora to jesen, dokumentarna oddaja ljubljanskih televizijscev pa bo tokrat prikazala življenje in delo Muhedina Haxhija, rudarskega inženirja iz dnevne kopa Belaševac blizu Pristine.

Ljubitelji folklorne si bodo lahko ogledali oddajo, ki so jo sarajevski televizijski posneli v hercegovski vasi Posušje, kjer vsako leto pripravijo srečanje folklornih skupin. Ustrezno tistim krajem poteka srečanje pod nazivom Zvoki s kamna, ne gre pa za nikakršno turistično sprenevedanje, ampak za prikaz starožitnih običajev in noš.

19.15 RISANKA
 19.30 TV DNEVNIK
 20.00 FILM TEDNA: ALICE

Mlada žena se odloči, da bo zapustila - in tudi zapusti moža. To je vsa vsebina filma francoskega novovalovskega režiserja Clauda Chabrola. Vse ostalo dogajanje je neopredeljeno, gledalca je prepričano, da si sam izmislí čas in kraj dogajanja. Kljub humornim prvina je film v bistvu shriljivka, ki sili gledalca v razmišljanje o tistem, kar slike in besede na malem zaslonu le

19.30 TV DNEVNIK
 20.00 TRETJA RAZSEŽNOST
 22.10 TV DNEVNIK
 22.30 SREDOZEMSKÉ IGRE, dnevni pregled

7.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica za natančno tetiranje - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 TV drama 20.50 Izviri - 21.20 Včeraj, danes, jutri - 21.40 Dokumentarna oddaja

P ONEDELJEK, 24. IX.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.25 Ringaraja. 8.40 Pesmica za mlade risarje in pozdravi. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Jože Babnik: Osnovne smernice za ugotavljanje čebelnih paš v Sloveniji). 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 12.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Naša glasbena izročila. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Gorenjci. 20.00 Iz naše diskoteke. 21.05 Glasba velikimov. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 25. IX.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Iz glasbenih šol. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Milica Koman: Problematika proizvodnje močnih krmil). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 F. Schuberta Sonatina za violino in klavir. 18.15 F. Chopina etude za klavir. 18.35 Zborovska glasba v prostoru in času. 19.45 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.45 Tipke in go-

20.55 H. Sienkiewicz: ROBBINA POLANIECKIH

22.00 EVROPSKI OPERNI PEVCI

Poljska glasbena umetnika tenorist Wieslaw Ochman in sopranistka Tereza Zylis-Gara se nam bosta predstavila z odlomki iz številnih znanih oper.

22.45 TV DNEVNIK
 23.00 SREDOZEMSKÉ IGRE, dnevni pregled

23.05 Sredozemske igre (atletika tekmovalja, prenos s nogometne tekme med Jugoslavijo in Marokom ter finalni boji v boks) - 23.00 Poročila

7.10 TV dnevnik v madžarščini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Tehnica za natančno tetiranje - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 TV drama 20.50 Izviri - 21.20 Včeraj, danes, jutri - 21.40 Dokumentarna oddaja

19.30 TV DNEVNIK
 20.00 TRETJA RAZSEŽNOST
 22.10 TV DNEVNIK
 22.30 SREDOZEMSKÉ IGRE, dnevni pregled

18.45 Kviz - 19.30 Sredozemske igre (prenos vaterpolske tekme med Jugoslavijo in Španijo ter finalne tekme v rokometu)

PRVI RADIJSKI PROGRAM

21.05 Radijska igra (Momo Kapor: Življenje 1937). 22.20 S plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 S popevkami po Jugoslaviji. 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 26. IX.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Slavko Bučer: Problemi prodaje sadja). 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene kulture. 14.05 Razmišljamo, ugotavljamo... 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Skatlica z godbo. 18.30 Odskočna deska. 19.45 Minute z ansambлом Milana Križana. 20.00 Naš gost. 20.15 Glasba Janeza Krstnika Doljarja. 20.40 Iz komornega opusa Gabriela Faureja. 21.05 Odlomki iz M. Glinke opere Ivan Susanin. 22.20 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 27. IX.

8.08 Z glasbo v dober dan. 8.30 Mladina poje. 9.05 Z radiom na poti. 12.10 Znane melodije. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Marija Orešnik: Vzreja puranov). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Enajsta šola. 14.20 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Jezikovni pogovori. 15.30 Zabavna glasba. 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela. 18.15 Lokalne radijske postaje se vključujejo. 18.35 Iz glasbenega klasicizma. 19.45 Minute z ansambлом Atija Sossa. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napovov. 21.05 Literarni večer (Rokovnjači). 21.45 Lepe melodije. 22.20 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Lirični utrinki. 23.10 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev. 0.05-4.30 Nočni program.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 20. septembra - Suzana
Petek, 21. septembra - Matej
Sobota, 22. septembra - Mavricij
Nedelja, 23. septembra - Slavojka
Ponedeljek, 24. septembra - Nada
Torek, 25. septembra - Uroš
Sreda, 26. septembra - Kozma
Četrtek, 27. septembra - Vincenc

LUNINE MENE
21. septembra ob 10.46 uri - mlaj

KINIO

BRESTANICA: 22. in 23. 9. ameriški barvni film Zoro.
BREŽICE: 21. in 22. 9. angleški barvni film Človek igrača. 23. in 24. 9. francoski barvni film Pariški nori konj. 25. in 26. 9. ameriški barvni film Škoda.
CRNOMELJ: 21. in 23. 9. ameriški film Sporočilo iz vesolja. 22. in 23. 9. ameriški film Kaskaderji. 25. 9. ameriški film Zgodilo se je nekoč na Divjem zahodu. 27. 9. jugoslovanski film Hajduški časi.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

FRIZERSKO pomočnico iščem. Frizerski salon „Cveta“, Citalniška 1, Novo mesto.

STANOVANJA

ODDAM sobo samskemu moškemu. Naslov v upravi lista (373/79)
ZDRAVNICA z družino išče enosobno stanovanje v Novem mestu. dr. Majda Stojanovič, Majde Šilc 20/17, Novo mesto, tel. 22-888
PAR brez otrok nujno išče sobo z možnostjo kuhanja in pranja, garsonjero ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali okolici Dolenjskih Toplic. Slavica Klevišar, Zdravilišče Dolenjske Toplice - fizioterapija.
DEKLETOM oddam opremljene in centralno ogrevane sobe. Novo mesto Gubčeva 38.
IŠČEM opremljeno sobo v Novem mestu Katica Lekeč UL talcev 9/a, Novo mesto.

Motorna vozila

PRODAM opel ascono 1973 l. Alojz Muren, Heroja Majcna 2, Trebnje.
PRODAM prizna, letnik 1971, lahko tudi na kredit Janez Turk Gor. Mokro polje 5, Sentjernej.
PRODAM škodo, letnik 1972, v dobrem stanju po ugodni ceni. Jože Rom, Ručetna vas 7, Crnomelj.
UGODNO prodam kadett city rumene barve, star 23 mesecev, prevoženih 21000 km. Bogomir Lončar, Rumanja vas 30, Straža.
PRODAM fiat 1300, letnik 1977. Andrej Jakše, Drska 44, Novo mesto.
PRODAM zastavo 750, letnik 1978, dobro ohranjen, registriran do junija 1980. Ogleđ vsak dan proti večeru. Zupančič, Regerča vas 22, Novo mesto.
UGODNO prodam škodo Š 100 L, registrirano do julija 1980, in GS club (neregistriran), oba letnik 1972. Vera Savinc, Log 4, Boštanj.
PRODAM zastavo 750, letnik 1973. Ogleđ po 15. uri. Tone Dragman, Polhovica 9, Sentjernej.
PRODAM audi 80L, letnik 1974, dobro ohranjen. Anton Gorenc, Mali Slatnik 25, Novo mesto.
PRODAM zastavo 750, letnik 76, ali zamenjam za večji avto in doplačam. Cesta herojev 13, Novo mesto.
PRODAM fiat 750, letnik 71, obnovljen, registriran eno leto. Martin Andrejčič, Gotna vas 37a, Novo mesto.
UGODNO prodam fiat 125 PZ, tudi po delih, lahko na kredit. Zlatko Jakša, Vranoviči 5 Gradac.
PRODAM VW 1300 l. 1969 (150.000 km), registriran do 9. 6. 1980, cena 35.000,00 din. Poizvedba popoldan. Zvone Štemberger, Ragovska 12/2, Novo mesto.
PRODAM zastavo 750/75 (cena 39.000,00 din) in kason za TAM 5000 s cerado ter rezervne dele za BMW motorje. Jože Mikolavčič, Partizanska 10, Krško, tel. 71-560.
PRODAM dobro ohranjen opel kadet (45 KM), garžiran. Alojz Barbič, Šmihel 22, tel. 22-681, Novo mesto.

KOSTANJEVICA: 22. 9. ameriški film Velika atrakcija. 23. 9. ameriški film Let nad kukavičjim gnezdom. 26. 9. film Praznovanje pomladi.

KRŠKO: 22. in 23. 9. francoski film Bumerang. 26. 9. italijanski film Ginekolog socialnega zavarovanja. 27. 9. francoski film Stanovalec.

MIRNA: 22. 9. ameriški film Gusar.

MOKRONOG: 22. in 23. 9. film Hopa čupa v postelji.

NOVO MESTO - KINO KRKA: 19. in 20. 9. ameriški barvni film Lovci sužnje. Od 21. do 23. 9. hongkonški barvni film Bruce Lee proti supermanu. 24. in 25. 9. ameriški barvni film Poroka. 26. in 27. 9. ameriški barvni film Fedora.
NOVO MESTO - KINO JLA: ameriški film Noč orlov. Od 24. do 26. 9. ameriški film Mačka za milijon dolarjev.

RIBNICA: 22. in 23. 9. francoski barvni film Strah nad gradom.

SEVNICA: 22. in 23. 9. italijanski barvni film Velika zmešnjava. 26. in 27. 9. italijanski barvni film Grešnica.

Mavrič Avgust, Glavni trg 36, Sevnica.

PRODAM

PRODAM skoraj nov trofazni hidrofor s priključki. Alojz Jaklič, Sentrupert.

PRODAM ročno rezalko za rezanje keramike in oddam že lepo udomačene kragulje. Naslov v upravi lista (3733/79).

PRODAM po zelo ugodni ceni dobro ohranjen dvoredni pletilni stroj „Brother“. Telefon 068-22-381.

PRODAM telico, staro 16 mesecev, in junčka (12 tednov) ter novo kosilnico za traktor. Kovač, Log 26, Boštanj.

PRODAM pevsko ozvočenje MEAZZI 120 W, stojala za mikrofone ter dva mikrofona FBT in dva MEAZZI. Jurij Marjetič, tel. 23-311 int. 24, ali Zagrebška 13, Novo mesto.

PRODAM kravo, 8 mesecev brejo, z drugim teletom. Jože Perko, Regerča vas 24, Novo mesto.

PRODAM hladilnik HIMO (120 l) in gobeline. Naslov v upravi lista (3713/79).

POCENI prodam klasično spalnico in preproge. Radmila Rastoder, Ragovska 8, Novo mesto.

PRODAM večjo količino grozdja (mešano: žametno črnino, frankinjo in kraljevino). Martin Zagorc, Gor. Vrhopolje 58, Sentjernej.

PRODAM že rabljen štedilnik na drva znamke Kueppersburch, Slavka Rataj, Jama 3, Novo mesto.

PRODAM 600 kg belega grozdja (cepljena trta), večinoma kraljevine. Naslov v upravi lista ali tel. 85-157 (3702/79).

PRODAM globok otroški voziček, italijanski, dobro ohranjen, zložljiv. Erak Boro, Segova 8, Novo mesto.

PO UGODNI CENI prodam hladilnik (200 l), pralni stroj (Candy 75) in štedilnik (elektrika, plin). Ponudbe na naslov: Vrančič, Vandotova 6, Bršljin pri Novem mestu (Novoteksovo naselje).

PRODAM dobro ohranjen globok italijanski voziček. Informacije tel. 25-572 (zvečer).

PRODAM plemensko telico, 5 mesecev brejo. Naslov v upravi lista (3751/79).

PRODAM poročno obleko, dolgo (št. 38-40), v svetlo sivi barvi, s klobučkom, kupljeno v Italiji. Telefon 22-349.

POROČNO obleko št. 42, dolgo, primerno za jesenski čas, v bež barvi, kupljeno v Italiji, ugodno prodam. Telefon 21-723 int. 15.

PRODAM po zelo ugodni ceni dve sezoni rabljeno litolozno peč za centralno kuhanje proizvodnje Radiator Zrenjanin in 30.000 kal/h. Informacije na telefon 61-570 vsak dan po 14. uri.

PRODAM SILOS kombajn znamke Potinger, Vučajni, Dobova 11.

PRODAM pletilni stroj 5/100 patent. Naslov v upravi lista (3746/79).

PRODAM 3-tonsko diatonično harmoniko. Matkovič, Dragatuš 15.

PRODAM mlade nemške prepelice - rjavce odlične lovske zasnove. Javite se na tel. 068-81-106 ali na naslov Pungercič Bernard, Prešernova 5, Sevnica.

PRODAM sod 300 litrov, nerabljen. Naslov v upravi lista. (3766/79)

PRODAM novo peč STADLER - TAM 30.000 kal, smekove deske 1 cola, sihe hrastove plohe, 200 podpornikov (puntov) in 8 m železne balkonske ograje. Informacije na tel. 068-83-167, od 14. do 21. ure.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

PRODAM dvojna vrata, tri tridelna okna in žlebove za streho, vse malo rabljeno. Šmihelska cesta 17, Novo mesto.

PRODAM poravnalni mizarski skobeljni stroj (lesena konstrukcija) z možnostjo petih operacij. Rom Jože, Ručetna vas 19, Crnomelj.

gradnje stanovanjske hiše z delavnico. Velikost parcele po dogovoru. Naslov v upravi lista (3695/79).

RAZNO

GOSPODINJA pred 60. letom išče vdovca do 64 let zaradi ženitve. Sifra „Gospodar“.

V NAJEM vzamem lokal (gostilno, bife) v okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (3726/79).

STAREJŠA zakonca iščeta žensko srednjih let za pomoč v gospodinjstvu in delno pri kmečkih opravilih. Janez Šiško, Tolsti vrh 7, Sentjernej.

OBVESTILA

SERVIS CTC: THYSSEN obveščam cenjene stranke, da opravljamo popravila v garanciji na gornjih gorilnikih, na ostalih znamkah pa izven. Izdealamo kompletno montažo gorilnika z oljno in elektrko instalacijo. Nastavitve z instrumenti. Območje dela od Trebnje do Brežic. Anton Vrščaj, Kolodvorska 56, Crnomelj, tel. 76-073.

OPRAVLJAM avtoličarska dela in se pripravim. Avtoličarstvo Boris Udovič, Cegelnica 22, Novo mesto, tel. 23-529.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

OBVESTILA

SERVIS CTC: THYSSEN obveščam cenjene stranke, da opravljamo popravila v garanciji na gornjih gorilnikih, na ostalih znamkah pa izven. Izdealamo kompletno montažo gorilnika z oljno in elektrko instalacijo. Nastavitve z instrumenti. Območje dela od Trebnje do Brežic. Anton Vrščaj, Kolodvorska 56, Crnomelj, tel. 76-073.

OPRAVLJAM avtoličarska dela in se pripravim. Avtoličarstvo Boris Udovič, Cegelnica 22, Novo mesto, tel. 23-529.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič iz Sentlenarta - Vesno. Cestitamo!!

V času od 8. 9. 1979 do 15. 9. 1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Branka Hribar iz Zdencev - Jeleno, Bernarda Tomaškovič iz Cerja - Barico in Josipa, Ljubica Debovič iz Trstenice - Branka, Vida Janc iz Krškega - Moniko, Zlatka Mak iz Bizeljske vasi - Karolino, Stefanija Kerma iz Strmca - dečka, Biserka Krošelj iz Rigonc - Andrejo, Katica Brdaric iz Draganjega sela - deklico, Paula Mužar iz Mihalovcev - Igora, Ana Kerin iz Lomno - dečka, Anđelka Horvat iz Pokleka - dečka, Milena Hočevar iz Čateža - Aleksandro, Blažica Librič iz Podvrha - Marka, Štefka Zibert iz Dobrave - dečka, Marija Husta iz Otoka - dečka, Renata Klakočar iz Mrčno selo - deklico, Dobrila Perič

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

MARTINA LJUBIJA

z Muhaberja 21

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom za pomoč, podarjeno cvetje, vence in za izraženo sožalje. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za izvršeni obred.

Žalujoci: žena Marija, sinova Anton in Peter z družinama ter hčerke Mimi, Joža in Ani

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem, znancom in sosedom ter predstavnikom organizacij in društev, ki so v tako velikem številu pospreмили

CIRILA PRELOGA

iz Čromlja, Šolska 10

na njegovi poslednji poti na pokopališče v Vojni vasi, se najpri-srčneje zahvaljujemo. Še posebej se zahvaljujemo vsem govornikom, ki so se od pokojnika poslovili v imenu soobčanov ter Ri-biške in Lovske družine iz Čromlja, Enici Škofov, pa za vso požrtvovalnost in skrb pri organiziranju pogreba.

Žalujoci: žena Francka z družino

V SPOMIN

23. septembra bo minilo 10 let od smrti drage mame

FRANČIŠKE NOVAK

iz Šahovca pri Dobriču

V našem domu je ostala praznina, v naših srcih bolečina. Ošla si mnogo prezgodaj, spomin pa bo ostal. Vsem, ki se je spominjate, obiskujte njen prerani grob, prinašate cvetje in prižigate sveče, iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njeni

SKUPŠČINA OBČINE ČRNO MELJ IN METLIKA
ODDELEK ZA GOSPODARSTVO
določata na podlagi 5. člena Zakona o vinu (Uradni list SRS št. 16/74)

ROK TRGATVE ZA LETO 1979

Vinogradniki, ki gojijo žlah tne vinske sorte na območju Bele krajine, smejo začeti s trgatvijo:

belih sort grozdja po 20. 9. 1979
rdečih sort — modra frankinja po 25. 9. 1979
rdečih sort — žametna črnina po 10. 10. 1979

Vinogradnikom priporočamo, da se držijo navedenega roka! V navedenem roku bo tudi KZ Metlika — vinska klet odkupovala grozdje.

Skupščina občine
Črnomelj in Metlika

JUGOTEHNIKA

TRGOVSKO PODJETJE S TEHNIČNIM MATERIALOM
LJUBLJANA N. SOL. O.
SKUPNE SLUŽBE — LJUBLJANA, POD TRANČO 2

OBJAVLJA PROSTO DELOVNO NALOGO
IN VABI K SODELOVANJU DELAVCA ZA:

TOZD Maloprodaja
prodajalna Metlika

— prodaja blaga na drobno (prodajalec)

Pogoji za sprejem:

- šola za prodajalce — tehnična smer
- 6 — 12 mesecev ustreznih delovnih izkušenj (zaradi delovnih pogojev imajo prednost moški kandidati)

Poseben pogoj je 2-mesečno poskusno delo.

Pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: JUGOTEHNIKA LJUBLJANA, Kadrovska služba, Ljubljana, Pod trančo 2.

körting

GENERALNI ZASTOPNIK ZA SFRJ
 avtotehna

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

Zaupajte nam svoje težave
Skupaj z vami bomo pripravili oglas ali reportažo
Na vašo željo posredujemo objavo vaše reklame v katerem koli jugoslovanskem časopisu ali reviji
Nudimo vam strokovne fotografske usluge na področju industrijske, modne in reklamne fotografije
Za potrebe vaše propagande prevzamemo kompletno izdelavo reklamnih edicij — prospektov, katalogov...

ZAČETEK POTI K ZANESLJIVEMU POSLOVNEMU USPEHU — OGLAS V DOLENJSKEM LISTU

POKLIČITE NAS
po telefonu (068) 22 — 365, ali pa nas obiščite v novih poslovnih prostorih na Glavnem trgu 5

EKONOMSKA PROPAGANDA — DOLENJSKI LIST

★ **PROSLAVA KOZJANSKIH BORCEV IN AKTIVISTOV TER** ★
35 - LETNICA KOZJANSKEGA ODREDA BO V SOBOTO,
22. SEPTEMBRA, OB 10.30 NA SILOVCU PRI SROMLJAH

INTEREXPORT Ljubljana
 INEX Potovalna agencija

POTOVANJA V TUJINO

ISTANBUL, 2, 2 1/2, 3 in 4 dni, odhod od 12.10. dalje
 MALTA 3 in 4 dni, odhod od 1. 10. dalje
 ATENE 3 in 4 dni, odhod od 02.10. dalje
 DJERBA 4 dni, odhod od 20.10. dalje
 MAROKO 3, 4, 5 in 6 dni, odhod od 02.10. dalje
 TUNIZIJA 3 in 4 dni, odhod od 09.10. dalje

Za konec tedna 3 in 4 dnevne variante:

LONDON PARIZ

KOROŠKA odhod 16. 9. (1dan)
V NEZNANO, odhod 14.10.

*PRODAJAMO letalske vozovnice za INEX in JAT domače proge

INEX Novo mesto prodaja tudi letalske karte za naročene polete z letali DLC Novo mesto

FLY
inex adria
aviopromet
DC-9

PRIJAVE IN INFORMACIJE:
 INEX Ljubljana, Titova 25, tel.: 312 995, 327 947
 INEX Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel.: 24 571, 24 579
 INEX Novo mesto, Novi trg 4, tel.: 23-773
 AP Nova Gorica, Tolmin
 Alpetour Kranj, Skofja Loka, Radovljica
 IZLETNIK Celje, Velenje, Žalec
 SAP Trbovlje, Zagorje

Ne pritožuje se čez delo

Pravega nakupovalnega vrveža v novi blagovnici „Dolenjke“ v Trebnjem sicer ni opaziti, zlasti ne na oddelku, kjer prodajajo pohištvo in posodo. Zato pa skoraj vsi kupci po vrsti, pa tudi kolegi prodajalci nenehno prihajajo do dvajsetletnega Staneta Venclja. Stane je prijazen fant, zato rad priskoči vsem na pomoč, zato najin pogovor poteka v presledkih med poizvedovanji za omarami, stoli ipd. Toda Venclj se ni znašel v tej rubriki zato, ker je spreten in prizadeven prodajalec, kljub temu da opravila to delo šele dve leti. Pogovor teče o njegovem delu v mladinski organizaciji, pri teritorialni obrambi, civilni zaščiti, pevskem zboru in še kje.

Stane je zdaj predsednik osnovne organizacije ZSMS v Štefanu. „Prej te organizacije ni bilo, potem pa se je mladina zbrala in zdaj imamo svojo organizacijo. In ponosni smo na to, da jo imamo,“ je povedal Stane. Težave imajo s prostori, saj so gostovali pri nekem domačinu, ki jim je kasneje odpovedal gostoljubje. Potem so se shajali v gostilni, kamor bodo verjetno prisiljeni hoditi še naprej. Toda težave s prostorom jih ne ovirajo pri delu. Tako so lani opravili kar nekaj delovnih akcij, ko so kopali jarke za vodovod, letos pa jame za električne drogeve. Na delovnih akcijah se je zbralo od 15 do 20 mladincev.

„Ni res, da mladi ne bi bili pripravljene delati v mladinski organizaciji. Mladim je življenjski interes, da so skupaj z drugimi. Samo delovni programi morajo biti

ustrezno pripravljene. In za boljše obveščeno bi si morali še bolj prizadevati! Ravno zaradi slabe obveščenoosti večasih dobro zanišljene akcije propadejo,“ je Venclj še posebej poudaril. Ze od končane osnovne sole naprej je Stane mladinski pristojni obrambi, kjer si je skupaj z drugimi mladimi nabral že toliko izkušenj, da bi se zlahka postavili v bran, če bi bilo to potrebno. Doslej se je namreč že štirikrat udeležil terkmovanj v vojaških spretnostih in ene vojaške vaje. Na tekmovalnih in vojaških vajah spoznava vojaško življenje, tako da se bo spomlad, ko bo začel izpolnjevati svoj dolg domovini, lažje vključil v enote JLA.

Nedavno se je vrnil z mladinske delovne akcije v Brkinih, kjer je bil v sestavi trebanjske Mladinske delovne brigade Matija Gubec. Pravi, da se mladi zelo zanimajo za delo na mladinskih delovnih akcijah, vendar so vse premalo seznanjeni z njimi. Zato bodo v Trebnjem pripravili razstavo fotografij o delu brigadirjev.

V Trebnjem vedo še povedati, da je krog Stanetovih zadolžitvev precej velik, saj poleg rednega dela v trgovini, družbenopolitičnega dela in v teritorialni obrambi poje v pevskem zboru Trimu, rad pa zaigra tudi na kitaro, tako kot zadnjič na Sahovcu, kjer je pomagal dobriškim brigadirjem. Toda Venclj se čez delo še nikoli ni pritožil. Tudi tisti dan ne, ko je bil v resnici prenapet, in je preprosto rekel, da je rad med ljudmi.

J. SIMČIČ

Trije dnevi v znamenju narave

Razstava „Gozd—gobe—cvetje“ navdušila Novomeščane — Petdeset razstavljalcev — Vrtovi v malem in prikaz znamk o naravi — Vrnitev k zdravilnim zeliščem

8. septembra je novomeško Gozdno gospodarstvo s sodelovanjem varne zdravil „Krka“ odprlo v spornih dvorani tradicionalno razstavo cvetja in gob. Bilo je kaj videti. Petdeset udeležencev — sodelovali so tudi vrtnarji iz Hrvaške in številna društva — so poskrbeli pašo za vsake oči.

Začelo se je z gobami. Obiskovalci so se čudili, da je toliko vrst teh rastlin užitnih. Pa je le večina menila, da bodo previdno ostali pri lističkah in jurčkah. Da je bilo gozdno vzdušje popolno, so pripomogle lovške trofeje.

Levji del prostora je bil odmerjen cvetju. Sopki, aranžmaji, ikebane za vse priložnosti, zato je imel vrtnar Rudi Petjan prav, ko je rekel: „Roža naj spremlja človeka od rojstva do smrti!“ Koliko vrst lončnic, mi pa okna in balkone običajno kar serijsko opremimo. Ikebane bi bile najbrž kar rdeče, ko bi slišale vse pikre na račun svoje nenaravnosti. Prava naravna protitež je bil kupček navadne vodenke na prostoru doma-

čina Prešerna. Veliko občudovalcev so imele trebušaste steklenice, saj je skozi ozka grla Zdenko Tomažič iz Dolenjskih Toplic spravljal vanje vrtove v malem. Šola okusa je dosegla namen: en sam cvet v kozarcu je lepši od bahavega kiča. Obiskovalci so kupovali lončnice in čebulice, ki jih je imela na voljo Semenarna iz Ljubljane. KZ Novo mesto pa je odpovedala sodelovanje. Ne sliši se prav prijetno, res pa je.

Da ribiči le ne lažejo zmeraj, so dokazali z velikim somom in sulcem, ki so ju razstavili. Tudi ljubitelji golobov so se izkazali.

Ob jamarjih, ki so demonstrirali svoje spretnosti, so ljudje modrovali, kako hribolazce še nekako razumejo. Ampak riti pod zemljo, nak. Znaná filatelista Budnova je pokazala kolekcije znamk o naravi, novo-

meška Mladinska knjiga literaturo za ljubitelje narave, Boža Podergajsova pa je razstavila nekaj svojih izdelkov. Tudi Milan Eržen je s svojimi zeliščmi vzbujal zanimanje. Vse pohvale so vredni tudi učinkoviti pogrinjki in jedilniki. Da bi lahko kaj takega, domačega zašlo na mize naših gostišč pa je že nešteto krat premleto, žal, v veter.

Po otvoritvi je bila svečana podelitev plaket in priznanj: Z gobarsko večerjo pa se je sklenil prvi dan razstave.

Razstava je trajala tri dni. Trud prirediteljev je bil poplačan z množičnim obiskom. Se bi prihajali ljudje past oči po gobah in cvetju, še bi jedli Finkovo polento ob kopi. Pa kaj, gobe so se postarale, rože bi ovenele in oglje se je že skuhalo!

JANJA KASTELIČ

ZA VSAKO OKO NEKAJ — Bolj kot cvetje so otroke pritegnili golobi

Razplet zagonetne smrti

Miličnik Dušan Karič oproščen obtožbe očeta in matere Miloša Žiberta, češ da je povzročil njegovo smrt

Več kot petletne negotovosti je bilo v ponedeljek vendarle konec. Čeprav je podrobnost še zmeraj zavita v temo, lahko danes zapišemo, da 31-letni miličnik iz Ljubljane Dušan Karič ni zakrivil smrti takrat 20-letnega Miloša Žiberta, kot se je v Novem mestu šušljalo vsa ta leta. Dogodki iz noči na 5. maj 1974 so že utonili v pozabo, zato ponovimo zgodbo, vendar tako, kot jo je pisala ponedeljkova obravnava pred senatom novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto.

Omenjeni večer je miličnik Karič skupaj s kolegom Antonom Kešetom opravljal službeno dolžnost pred novomeškim Hotelom Kandija. Nenadoma je opazil da mu nasproti drvi brez prižganih luči in s ponarejeno registrsko tablico osebni avtomobil. Skušal ga je zaustaviti, vendar je vozilo z nezmanjšano hitrostjo odbrzelo naprej proti Dolenjskim Toplicam. Moža v uniformah sta se odpravila za ubežnikom Milošem Žibertom in pri gostilni „Pod smrekco“ v vasi Potok odkriva iskani avtomobil. Kar devet prič je potrdilo, da je obdolženi Karič takrat stopil v gostilno in z gumijevko udaril Žiberta čez hrbet, nekateri so trdili, da tudi po glavi. Priče so nadalje potrdile, da ga je suval tudi potem, ko sta ga skupaj s Kešetom vlekla v službeno vozilo. Žibert se je temu namreč na vso moč upiral. Nadaljnji trenutki pa so bili verjetno tisti, ki so razvozlati pet let star voz.

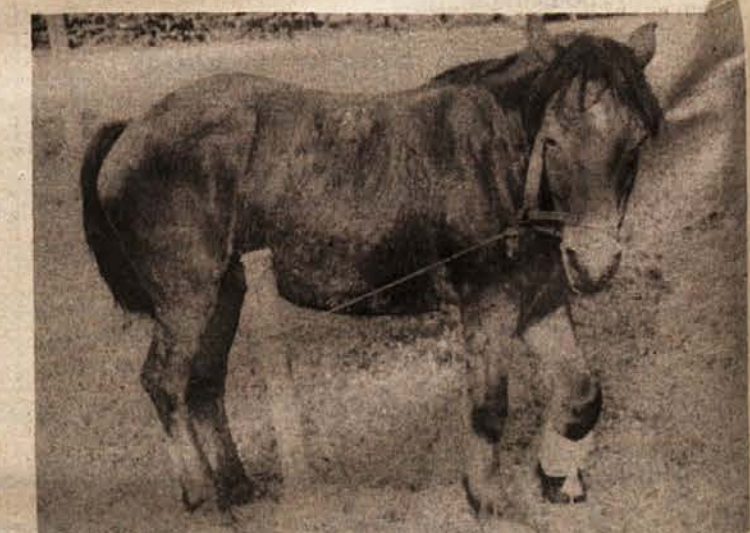
Ob službenem vozilu je Žibertu nekako uspelo, da se je iztrgal iz objema obeh miličnikov, pri tem pa omahnil čez rob ceste v previs, ki vodi v Krko. S seboj je „potegnili“ tudi Kariča. Slednji se je čez čas prilplazil nazaj na cesto, medtem ko je Žiberta pogoltnila mrlja voda. Vzročne zveze med utopitvijo Žiberta, ki so ga našli šele čez štiriinajst dni, in udarci, ki mu jih je bo-

disi si z gumijevko ali pesuni name-nili Karič, sodišče ni našlo.

Žibert je smrt našel med poskusom bega, verjetno pa je bil padev v previs tisti, ki ga je omamilo, da je omahnil v valove Krke. Tudi obdukcija ni pokazala nikakršnih sledov udarcev, čeprav drži, da je bilo truplo takrat že močno načeto in je lahko čas zbrisal morebitne sledove.

Naj bo kakorkoli, obtožba, ki sta jo zoper miličnika Dušana Kariča vložila oče in mati pokojnega Žiberta, ni imela dovolj trdnega dokaza, ki bi pomagal najti zvezo med dogodki v gostilni in utopitvijo. Seveda ostane obsojanja vredno početje mladega miličnika, ki se je z gumijevko spravljal nad ob šanku stoječega Žiberta.

B. B.

TRPEČI KONJ — Kot poročamo, je v torek, 11. septembra, skočil v Gradšcu pri Šentjameju pred fiat 850 konj in si dvakrat zlomil prednjo levo nogo. Konju ni bilo pomoči, zato so popoldne poklivali konjskega mesarja, ki pa je prišel šele naslednji dan. Tako je morala na kratek povodec privezana žival skoraj 24 ur trpeti hude bolečine. Bo društvo proti mučenju živali ukrepalo? Na voljo ima konkreten primer. (Foto: P. Miklič)

V NEDELJO SPET KRAVJI BAL

V nedeljo, 23. septembra, bo v Bohinju spet kravji bal. Prireditelj se bo začel ob 10. uri s koncertom pihalne godbe iz Gorij, nato pa bodo navzoči videli, kako Bohinjci sprejmejo planšarje, ki se s čredami ovac in „basengo“ vrnejo v dolino. V programu bodo sodelovali bohinjski pevci, dve folklorni skupini, za prijetno razpoloženje ob kmečkih jedeh in pijači pa bosta skrbela ansambla Veseli planšarji in Gorenjci. Bohinjski turistični delavci zatrjujejo, da se bodo obiskovalci kravjega bala lahko sami prepričali, da je gorenjska skopost le stvar zlobnih jezikov. Prireditelj bodo skušali izvesti v čim bolj pristnem ljudskem vzdušju, zato bodo tokrat prepovedali kramarsko prodajo kičastih izdelkov in igre na srečo.

ŠTIRILETNI OTROK UTONIL

V Homu se je v nedeljo dopoldne utopil 4-letni Martin Ramovž. Otrok se je igral na domačem dvorišču, med igro pa je, nič hudega sluteč, dvignil desko iz vodnjaka. Pri tem mu je spodrsnilo, izgubil je mavnotežje in padel. Ko so ga domači našli, je bilo za pomoč že prepozno.

ŠOLSKI PROBLEMI

Po naključju smo bili na osnovni šoli Kočevje priča temu pogovoru:

„Tovarišica, tovarišica, nam pa sošolci krila privzdigujejo!“

„V katerem razredu pa je to?“

„V tistem, kjer ste pred dve-ma urama pregledovali, če imamo spet uši.“

GORJANCI VABIJO

Planinski dom VINKA PADERŠIČA bo v nedeljo, 23. septembra, priredil veselico. Za hrano, pijačo in dobro počutje poskrbljeno. Vabljeni!

peljali v novomeško bolnišnico, po pregledu in nudeni prvi pomoči pa so se lahko vrnili na domove.

PEKOČA JESENSKA BOLEČINA

— Dober dan, gospod doktor.
— Dober dan, tovariš Pisarnik. Sedite. Kaj vas muči?
— Veste, gospod doktor, boli me...
— Verjamem, da vas boli. Zato ste tudi tu, kajne? Glava?
— Ne, veste, boli me...
— Boli me...
— Trebuh, ledvice, žolč, srce?
— Ne, ne! Boli me. Kako naj vam povem?

— Preprosto. Recite: boli me noga, boli me roka, vrat...
— Saj ni to. Boli me...
— Imate vročino?
— Ne, nimam.
— Kašljate? Pljujete kri?
— Ne, tako hudo pa spet ni. Veste, boli me...
— Vas muči nespečnost, ste živčni, se potite?
— Niti prvo niti drugo niti tretje. Boli me...
— Imate strah pred zaprtim prostorom, pred preganja-

njem, trpite zaradi občutka manjvrednosti?
— Dajte no, gospod doktor! Stvar je v bistvu zelo preprosta. Boli me...
— Ste morda zaprti, prehlajeni, vam šumi v glavi, imate povečan krvni pritisk?
— Veste, gospod doktor, jesen je.
— Torej je vaša bolezen v tesni zvezi z jesenjo?
— Tako bi lahko rekli, da in to me boli...

— Kaj, kaj vas boli tovariš Pisarnik? Kaj? Povejte!
— Pet nas je v pisarni, pet. Vsi imamo vinograde.
— In kaj potem?
— Zdaj je trgatav, veste, gospod doktor.
— In?
— Moji štirje sodelavci so že teden dni na bolniški. Tako bom le jaz zakasnil s trgatvijo. In to me boli, gospod doktor, to!

TONI GAŠPERIČ

Silos bi kmalu postal vaški grob

Vse se je začelo z barvanjem silosa na Krasincu — Najprej obležal gospodar, nato še reševalci — Na srečo se je vse končalo brez hujših posledic

Na Krasincu pri Metliki je prišlo prejšnjo sredo do nenavadne nesreče, ki bi se kaj kmalu lahko spremenila v vasko tragedijo. Vse pa se je začelo z barvanjem na novo zgrajenega silosa za pripravo živinske krme, last Antona Starešiniča.

Anton in njegova žena sta okoli desete ure pričela barvati silos, pri tem pa uporabljala hitro vnetljiv premaz jubonil, ki oddaja ogljikov dvokis. Gospodinja je okoli dvanajste ure zaznala slabost in odšla v hišo, mož pa je nadaljeval delo. Čez približno štirideset minut je h kosih prihla Antonova mati in videla sina ležati na tleh. Poklicala je moža, ta

pa se je hitro spustil v notranjost, da bi rešil sina. Tudi on je obležal na tleh. Zatem je na pomoč priskočil še sosed Jože Zupančič in s poslednjimi močmi le zvelkel oba do lestve. Ko je že vse kazalo, da se bo reševanje srečno končalo, pa je tudi Zupančič izgubil zavest in vsi trije so ponovno padli nazaj v silos.

MATURANTJE, NE PREZRITE

Dijaki novomeške gimnazije, ki smo 1969 maturirali v 4. b razredu, se ob desetletnici mature dobimo v soboto, 22. septembra, ob 18. uri v gostilni Slavka Turka v Maharovcu (1313 m pred Šentjamejem ob glavni cesti iz novomeške smeri). Vabljeni je tudi razredničarka prof. L. Čertalič.